

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Beöthy Pál — Abádszalókon.

Írta: Mezőssy Béla.

Budapest, július 16.

Beöthy Pált a törökszentmiklósi választókerület küldte fel a magyar képviselőházba. Kerületének legnépesebb községe és központja: Törökszentmiklós. És mégis, a képviselőház nagyhatalmu alelnöke, gróf Tisza István legbűségesebb fegyvertársa nem sietett hű választóinak népes tábora elé, hogy azok ott szeretetük melegével illően fogadják, hanem elment egy isten háta megettől faluba, Abádszalókra és ott apostolkodott politikai nézeteinek terjesztése körüli.

De nem csak ő ment el Abádszalókra. Kiséretét képezték a főispán öméltségétől kezdve a főszolgabíró urakon át le az apróbb közigazgatási tojásokig mindazok, akiket a jó abádszalókiak saját nagy és kis bajaik elintézésénél, mint hatalmas és rettenthetetlen birákat ismernek. És aztán ott voltak teljes számban villogó szuronyaikkal a hűséges esendőrök is, akiknek keze súlyát e kies vidéki tájon is tapasztalatból oly sokan tisztelik. De hiszen ilyen segédlettel, nem gondolja Beöthy Pál, el mehetett volna bizalmat tányérozni talán Törökszentmiklósról is?

Nem mehetett volna el! És jól ismerik választókerületét; jól ismerik annak a színmagyar népnek hangulatát

azok, akik a szeretett törökszentmiklósi képviselőnek azt tanácsolták, hogy ha már minden áron meg akar jelenni az öt oly forrón ölelni vágyó választók között, jobb lesz, ha Törökszentmiklós helyett elmegy Abádszalókra.

De ezen bölcs tanácsok és előzmények mérlegelése után nem gondolja Beöthy Pál, hogy az a képviselő, aki még a saját kerületében is a bizalomnak ilyen minimális mértékével találkozik, nem ülhet fel túl magas polcra, hogy onnét itélkezze elevenek és holtak fölött. Gyengén szánthat az a választók bizalmának ugarán, aki saját kerületének székhelyét is elkerüli.

És ha a kormány hű követője Beöthy Pál példáján okulva, azt a rendszert fogják követni, hogy kiválasztanak majd kerületüknek egy-egy félreeső zugát és ott fogják hirdetni — illő közigazgatási preparálás után — honholdogító eszméiket: bizony-bizony az ilyen propagandának, amely csak mérésélt nyilvánosságot ismer és kerüli a székhelyeket, vajmi kevés erkölcsi értéke van és egyáltalán nem alkalmas arra, hogy abban a közvélemény megnyilatkozásának erejét tisztelhesse.

De most térjünk a dologra. Ha az, amit a Ház alelnöke mondott, csakugyan a nemzeti munkapárt és többség felfogását tükrözi vissza: úgy a legszomorubb parlamenti eseményeknek nézünk elébe.

A multat röviden elintézhethetjük. A rekriminálás nem kenyerem. De ha Beöthy Pál újból jónak látja szemünkre vetni a kiegyezést és annak keretében a kvótafelemelést: jó családi összeköttetései révén, kérem, szerezzze be a kiegyezési tárgyalások anyagát és akkor látni fogja, hogy a kvótafelemelés egy olyan kormány és többség részéről, amelynek Beöthy Pál is hűséges követője volt, régen megígértetett és éppen az volt az osztrák kormány részéről az egyik érv, hogy ez ígéret beváltása tulajdonképp csak az adott szó honorálását jelenti, nem pedig más új ellenértékkel kárpótlandó közgazdasági szolgáltatást. De bármily fájdalmas volt is a kvótafelemelés: ebben csak egy a megnyugtató. T. i. az, hogy a kérdés 10 évre törvényvel elintéztetvén, nincs meg a lehetősége annak, hogy a nemzeti munkapárt a tőle megszokott áldozatkészséggel ezzel a kérdéssel is most szűk családi körben foglalkozhassék.

Gondolja Beöthy Pál, hogy az a párt, amely a katonai terhek vérbeli és pénzbeli súlyát a nemzet vállaira rakta és amely a felfelé való — p. o. a rezolucziós és Auffenberg-féle ügyben — rettenthetlen bátorságának oly fényes tanujelét adta, olyan kiegyezést kötött volna, amely a magyar kvótát leszállította és az osztrákét felemelte volna? Kérem, kérem! Ezt a tantételt még a dus reggeli után sem, még Abádszaló-

Paula Lichtenau.

Írta: Cserna Andor.

(Utánnomlás tilos.)

Berlinben voltam akkor, éppen a hideg, idegen nagyvárosban, magányosan, egyedül, rokon és barát nélkül. Emberek jöttek felém, idegen, sehsemlátott arczokkal találkoztam, amelyek minden különféleségük mellett is oly végtelenül közömbösen egyformák számunkra, anélkül, hogy közelebb engedtem volna őket férfközni bensőmböz. Hideg és kimért maradtam, akárcsak a város velem szemben. A futólagos, felületes ismeretségeket, amelyeknél gyakran még a kölcsönös bemutatkozásra sem kerül a sor, különösen nem állhatom. Többnyire csalódással végződnek, mert vagy olyan dolgokat vagyunk kénytelenek megtudni, amelyekre egyáltalán nem voltunk kíváncsiak, vagy pedig — ha az ismeretség érdekesnek látszik és szeretnők folytatni, — bánkódnunk kell ennek a lehetlensége felett. Volt azonban mégis egy ilyen futólagosan kötött ismerets gem Berlinben, amely, anélkül, hogy akartam volna, mély nyomokat hagyott a lelkemben maga után.

Paul Lichtenbergnek hívták. A Stadtbahnon ismerkedtem meg vele, amelylyel reggelenként Charlottenburgból jártam be. Egy alkalommal szokatlanul üres szakaszba szálltam be, kivülem csak egy sovány, szőke, kékszemű, félénk nézésű fiú ült a szemközti pamlag végében. Már gyakran láttam őt a

vonaton, mindig egyedül, amint az ablak mellett ülve látható érdeklődéssel nézte a jól ismert vidékeket. Azonnal észrevettem, hogy ő is megismert és kómikus rettegéssel vártam a pillanatot, amikor meg fog szólítani. Sejtelmem nem is esalt, utitársam idegesen fészkelődött helyén és alig indult el a vonat, felállt, bemutatkozott, sőt átadta névjegyet is. A többi azután a megszokott sablon volt. Elmondta, hogy a szülei már nem élnek, van kevés pénze és inkább dilettáns, mint hivatászerű rajzolóval foglalkozik. Kellemes társalgó volt, nem bántam meg az ismeretséget és a Lehrterbahnufhofnál, ahol leszálltam, barátságos kézsorítással bucsuztunk el egymástól.

Néhány nap mulva ismét találkoztam Paul Lichtenberggel. Csodálatos, hogy még ebben a rengeteg Berlinben is újra meg újra elénkbe kerülnek ránk nézve teljesen közömbös emberek. Ezuttal Grunewaldba utaztam és különös véletlen folytán ismét Paul Lichtenberggel kerültem szembe az üresnek látszó szakaszban. Paulsbornba készült, az enyhe, koratavaszi nap kirándulásra esábitotta. Régi jó ismerősökként köszöntöttük egymást és a csendes, nem is mindennapi beszélgetés folyamán oly apró intimításokat tudtam meg fiatal utitársam életéből, hogy kezdett komolyan érdekelni személye.

— Nem tudom miért — mondta egy ízben — de valahányszor vonatra ülök, valami megmagyarázhatatlan félelem fog el. És mégis szeretem az utazást. A vonat valami

különös varázsszal van rám. Mikor zakatol a gép és a kerekék kattognak a síneken, gyermekkorom rég elfelejtett színes emlékei megdöbbsentő elevenéggel támadnak fel bennem.

Kértem, hogy mondjon el egyet-mást életéből. Mintha várt volna erre a kérésre, habozás nélkül és szokatlan bőbeszédűséggel kezdett mesélni.

— Szüleim egybekelésük után fanatikusán ragaszkodtak ahhoz a gondolathoz, hogy első gyermekük leány lesz és Paulának fogják keresztelni. Az elsőszülött azonban fiú volt és így lettem én Paul. Vad gyermek voltam, a magányt kedveltem és nem szerettem másokkal játszani. Volt gyermekkoromnak egy eseménye, amely — azt hiszem — erősen kihatott egész további fejlődésemre.

Egy alkalommal rokonok jöttek hozzánk látogatóba velem egykoru gyermekeikkel. Szokásom szerint idegenkedve menekültem előlük, gyűlöletes haraggal rohantam végig a szobák hosszú során, míg végre az ajtóban, anyám nappali szobájában, lihegve álltam meg az ajtóval szemben álló nagy tükör előtt, mely elzárta további menekülésem útját. Vad elszántsággal emeltem szeméimet a tükör esiszolt íveglapjára, várva, hogy arról ostoba hatéves gyermekarczom düüös pillantása fog rántekinteni. A tükörben azonban, legnagyobb meglepetésemre egy aranyos, szőkefürtű kisleány arca mosolygott felém és barátságosan intgetett. Boldogan tártam ki kis karjaimat az elragadó kép felé, de az hirtelen szürke fá-

kon se hiszik el az egészséges agyvelejű magyarok. De hagyjuk a multat!

A jövőre nézve egy tanácsa van Beöthy Pálnak: *térjünk az eszünkre!* Nem gondolja az alelnök ur, hogy az ilyen hang nem illik a pártatlan elnök szájába, ez még a régi cséffai fősztalabírói állásából való!

Nős hát! Ha már mindenáron az észretéréről van szó, ezt meg kell kezdeni az azoknak, akik az elnöki tekintély alapját rendőrök revolvereire, a katonai kordon erejére, a képviselőknek mandátumuktól való megfosztására bázisozzák.

Mert nagy tévedés érheti a hatalom fanatikussait. Rendőr és csendőr, katonai kordon rendelkezésére állott a többségnek akkor, amidőn a katonai terhek elvállalásáról és az ujonczlétszám felemeléséről volt szó.

De akkor, amidőn — Beöthy Pál szavait idézem — egy olyan választói reformot akarnak — örülnék rajta különben, ha a közölt tudósítás valótlan lenne — *amely egy 20 koronás egységes adócenzusi akar*, nos hát ha csakugyan ily képtelenséget főznek ki, gondolja a t. alelnök ur, hogy ehhez a reformhoz fog majd adni a korona csendőr szuronyt és katonai kordont. Csálódik, mélységesen csálódik!

És ha megvádol bennünket azzal, hogy a mi választói reformunk nem védi meg az intelligencia uralmát és a nemzeti érdekeket, erre a feleletem nagyon rövid.

Melyik intelligencia uralmát érti? Azét, mely a képviselőválasztásokat kereseti alkalomnak tekinti s magát, hozzártartozóit közvetve és közvetlenül megfizetteti, hogy a budget csak úgy sorvadozik belé; nos, ebből az uralomból nem kérünk! Inkább jusson be a képviselőházba egy-egy kérges kerüszántó-vető, vagy a munkában megfá-

tyofelhőbe folyt össze, eltűnt és én csak saját visszatartó ábrázatomat érinthetem.

Ez a kis leány nem volt álomkép, nem beteges gyermeki fantáziám teremtette. A tükörben való megjelenésének pereze óta gyakran felkeresett, mikor magányosan játszottam a nagy, bozótos kertben, amely csendes házunkat körülvette. Szilajon kergettük egymást a zöld pázsiton, együtt kerestük az ibolyákat tavasszal a bokrok tövében és vidám sikongással futottunk az aranyszárnyu pillangók után.

Azatán sokáig nem találkoztunk. Mikor iskolába kerültem, a fiupajtások körében a kis gyermekkori játszótársnak még az emléke is elmosódott. Lehet, ki fog nevetni, de őszintén bevallom önnek, hogy még serdült ifjú koromban is félnék, bátortalan ember maradtam és különösen nagy volt a zavarom, ha a másik nembeli fiatalassal kerültem össze. Berlinben megtelepedve mindjohabban éreztem elhagyatottságomat és ekkor újból feléledtek emlékeimben a gyermekkor boldog órái, a kis szőkefürtű játszótársnő, akinek már a nevére sem emlékeztem. Napokig gyötörtem magamat ezekkel a visszaemlékezésekkel, melyek kimondhatatlan boldogsággal töltöttek el, amíg végre eszembe jutott az elfelejtett név is: Paula Lichtenau. Igen, Paula Lichtenau-nak hívják az én kis titokzatos barátnőmet, akit sehogy sem vagyok képes megtalálni, pedig tudom, hogy reá még jelentős szerep vár az én életemben.

Egyszer azután, amikor szokásom és természetem ellenére, csupán kellemetlen kor-

radt fémmunkás vagy bányász, mint azoknak a képviselői comis voyageuröknek mindenre kész hada, akik a mindenkori kormányból élnek és éppen ezért mindenre kaphatók.

Ami pedig a nemzetiségi kérdést illeti: azt csinálhatják felülről és alulról. A felülről, t. i. bécsi körök részéről jöhető nemzetiségi mozgalmakat nincs a világnak olyan választói reformja, amelylyel azt meggátolni tudják. Ez évszázados baj és sajnos, továbbra is fájó sebként sajog.

Nemzetiségi kérdés nincs Magyarországon, ha a dinasztia nem akarja; ellenben sajnálatos félreértések esetén, ha uralkodó és nemzet viszályba száll, akkor újból felüti a sárkány fejét és bizony-bizony — ha mindannyian akarunk, se tudnók azt végleg kiirtani.

De van nemzetiségi kérdés *alulról* is. És ebben hibásak mindazok, akik türik a sikkasztó jegyzőket, a nép nyakán élősködő falusi basákat csak azért, mert a választások napján hűséges kortesek.

Ennek az intelligenciának se akarjuk az uralmát biztosítani. Ebből is már untig elég volt.

Ha a dinasztival a nemzet tartós békét köt, ha a nemzetiségek sérelmeiket bent a parlamentben panaszolhatják el és egy becsületes kormány vaskézrel rendet teremt a közigazgatási botrányok utvesztőiben: ez a nemzetiségi kérdés igazi orvosszere, nem pedig a vesztegetésekre szánt milliók, csendőrszurony és hivatali erőszak.

A Beöthy Pál beszéde egy korlátlan uralkodáshoz szokott győztes hádvézér diktátori hangja.

Ezen az uton nem lehet béke! Végtelenül szomorú lenne, ha felfogása az intéző körök és a többség nézetét tolmacsolná.

De ez reánk sincs semmi hatással!

társaim kedvéért kocsimokban és kávéházakban töltöttem el a fél éjszakát, sikerült találkoznom a régóta a keresettel. A dolog így esett. Éjfél tájban a Dönhoffplatzon felszálltam a villamosra. A kocsis üres volt. Abban a pillanatban azonban, amikor az álmos kalauz indulásra adott jelet, fiatal, karcu, szőke, teljesen feketébe öltözött nő szállt fel és valamivel távolabb tőlem, a szemközti ülésen foglalt helyet. Alig pillantottam meg, azonnal felismertem, hogy ő az, a tükörbeli kis leány, a régi szülői ház kertjében eltöltött idők aranyhajú játszópajtása, Paula Lichtenau. Nagy, álmodozó, szürkés-kék szemű pillanatig végigsiklottak rajtam, aztán a kizárólagos pénzt vett elő, jegyet váltott. Vajjon megszólítsam-e?

Haboztam. Említettem már önnek, hogy nőkkel szemben nagyon félnék és tartózkodó vagyok. Mindig fontolgatom magamban, szabad-e megszólítanom? Merjem-e? Nem lesz-e belőle kellemetlenségem?

Igy jutottunk a Hausvogteiplatzra, a Französische Strasséhoz. Lopva nézegettem karcu alakját, amely bájosnak tűnt fel az utcai lámpáknak beszűrődő és folyton változó fénye mellett. Kerestem a megszólításhoz legmegfelelőbb szót. Elhagytuk a Hedwig-templomot is és még mindig nem jutott eszembe semmi. Mikor az Opernplatzon átvágtunk és az Unter den Linden hosszú, fényes perspektívája tárult elém, hirtelen elhatározással szólni akarok, de ebben a pillanatban megáll a kocsis és két elkésett nyárpolgár hangos beszéddel kapaszkodott fel a perronra. Boszusan nézek a zavarók felé és

Mi megyünk a magunk útján tovább. Rendőr- és csendőr-szuronyokon át — a többség által oly epedve várt mandátum-megfosztásokig.

Mert utoljára is mandátum nélkül megélhet az ember: de tisztesség nélkül nem. Az az út pedig, amelyet Beöthy az ellenzéknek kijelöl, az eszünkre nem béke, hanem szégyenletes fegyverletétel lenne.

És mandátumainktól megfoszthat bennünket a többségi önkény: ennek a lehetőségét tisztán látjuk. De az, aki meggyőződésénél többre becsüli mandátumát: az gyenge erkölcsi értékű ember és hála istennek a magyar ellenzék nem ilyenek vezetik.

Békét lehet velünk kötni, de békét magunkra diktáltatni — jöjjön bármi is — senkitől se engedünk.

Wickenburg Márk távozása.

Budapest, július 16.

Mikor Khuen-Héderváry miniszterelnöksége idején a távozó Esterházy helyébe gróf Wickenburg Márkot nevezte ki a király a közös külügyminisztérium magyar osztályfőnökévé, nem tudta senki megérteni, hogy a választás miért épen ő reá esett. Mert igaz ugyan, hogy a külügyi osztályfőnökség főleg reprezentatív állás, de mégis a diplomáciai pályán kell felnőni, ha valaki ezt a méltóságot, s a vele járó, egyébként szűk hatáskört, be akarja tölteni. Hamarjában nem is emlékszünk, hogy praecedens lett volna arra, hogy nem egy diplomata lett volna külügyi osztályfőnök. Wickenburgnak azonban helyet kellett csinálni, mert itthon utban volt. Hieronymi halála után minden áron kereskedelmi miniszter akart lenni, Khuen felig-meddig ígéretet is tett neki. Al mindenható Tisza István azonban Beöthy Lászlót akarta megtenni miniszterré s Wickenburg hoppon maradt.

Valósággal kapóra jött Khuennek, hogy Esterházy ott hagyta a külügyi osztályfőnökséget. Wickenburg sebére flastrom kellett a Aehrenthal minden ellenzése dacára, a ma-

mire visszafordulok, meglepetve látom, hogy szép ismeretlenem eltűnt.

Az eset nagyon különös volt. Hogyan szállhatott le? A kocsivezető perronja felől ajtó le volt zárva, arra tehát nem mehetett ki, ha pedig azon az oldalon szállt volna le, amelyen a két zajos jövevény felszállt, látanom kellett volna, hiszen abba az irányba néztem. Annyira megzavarodtam, hogy még a kalauztól sem mertem felvilágosítást kérni az idegen hölgy felől.

Késő őszszel történt ez és csak Szilveszter éjjelén találkoztam ismét Paulával.

Az évnek e legnyugtalanabb éjszakáján még a legszolidabb embernek is ki kell mennie az utcára, ha nem akar zajongó, ünneplő szomszédjai között buskomorságba esni. Ugynevezett jóbarátokkal az Unter den Linden cabaretba mentem. Mikor az óra elütötte az éjfélt és kezdetét vette a szokásos, szünni nem akaró újévi „prosit“-olás, nem tudtam többé magamon uralkodni és kimenőkültem. Nagy nehezen áttörtem a körülöttem örjögő vad tömegen és a kijárási felé tartottam. Vesztemre azonban eltévedtem és a szomszédos helyiségbe jutottam, ahol bámulatos hűségű viaszfigurák állnak merev sorokban a jámbor közönség mulattatására.

Itt csend volt. Jóleső, hűvös csend. A muzsikaszó halkkú tompitva szűrődött át a falakon és az emberek vad zibongása csendes, távoli tengermorajláshoz hasonlított.

A gyéren világított, csendes folyosókban mozdulatlan csoportok és alakok álltak körülöttem. Itt a spanyol inkvizíció borzalmainak ábrázolásául egy csuhás barát szen-

gyar kormány kleroszakolta Wickenburg kinevezését. Aehrenthal kénytelen-kelletlen belenyugodott, mert nem tehetett egyebet, a magyar kormányval sem újat nem akart huzni, sem nehézséget nem akart neki okozni, tehát látszólag szívesen fogadta a magyar kormány protezsztját.

De nem tudta, hogy mitevő legyen vele, mert az új osztrájfőnök egyáltalán nem volt alkalmas munkatárs a külügyek irányításánál. Minthogy azonban ezt éreztetni nem akarta vele, az a mentő gondolata támadt, hogy a külkereskedelmi ügyosztály élére állítja, hisz úgy emlékezett rá, hogy Wickenburg kereskedelmiügyi államtitkár volt, sőt kereskedelmi miniszter — jelölt is. Azt hitte, hogy nálunk Magyarországon is úgy van, mint a külföldön, hogy a szakminisztériumok élére szakemberek jutnak. Wickenburg aztán meggyőzte az ellenkezőről. A külkereskedelmi ügyosztály élén teljesen tehetetlennek bizonyult, a rezortja körébe tartozó kérdésekről olyan tájékozatlanságot árult el, hogy már Aehrenthal is azon gondolkodott, hogyan szólítsa őt fel udvarias formában ugyan, de kétséget nem tűrő határozottsággal, a távozásra. Közbejött Aehrenthal betegsége, utóbb láálala s Wickenburg maradt.

Berchtold, az új külügyminiszter, mikor hivatalát átvette, s ott körül nézett, azonnal tisztába jött Wickenburg kvalitásaival, s ő vállalkozott arra, amiben Aehrenthal csak a halál gátolta meg. De ő már nem volt olyan sima kezű, mint elődje és így történt, hogy Wickenburgnak hamar módjában lett megtudnia, mi az új külügyminiszter véleménye róla. Mert kezdetben napirenden voltak a heves és kínos purparlék. Mikor azonban Wickenburg még mindig nem akarta átlátni, hogy Berchtold a távozását kívánja, a miniszter az érintkezést a legszűkebb és már egyáltalán el nem kerülhető hivatalos ügyekre szorította.

Wickenburg végre átlátta helyzetének viaszos voltát, de akkor sem távozásra gondolt, hanem a magyar kormányt intervenzióra hívta fel. Lukács László ismétlen tárgyalta ebben az ügyben Berchtolddal, s mikor látta, hogy a külügyminiszter lajthatatlan arra kért, tartsa meg Wickenburgot lezártáig addig a helyén, amíg a magyar politikai helyzet némileg tisztázódik, mert a mai viszonyok közt nincs módja arra, hogy helyette utódot ajánljon, már pedig ezt az osztrájfőnöki állást magyar diplomataival

vedett mártírhálát a máglyán, ott Bismarcknak merev, katonás arca tekintet felém. A lépcső tövében megdöbbenő természetességgel egy katona incselkedett a babájával.

A szesztől és melegtől még kábultan haladtam le a lépcsőn, mikor egyszerre előttem áll a villamosból minap eltűnt fekete ruhás leány, gyermekkori játszótársam, Paula Lichtenau. A szilveszteri pezsgő bátorra tett. A félnék emberek önhitt szemtelenségével rohantam feléje, megöleltem és vad csókokkal borítva piros ajkát, sápadt orcáit, nem győztem ismételni: boldog újévet Paula, boldog újévet édesem!

Ellenállás nélkül tűrte szerelmem vad kitöréseit. Egyszerre megsződültem és elvesztettem eszméletemet.

Mire fölébredtem, a téli reggel késői virradása világította be a hideg helyiséget. Fáztam. Tekintetem a lépcsőre esett, melynek tövében éjszakámat töltöttem. A viaszfigurák rendes helyükön álltak, a vidám hadi még mindig enyelgett a cselédlánnyal, Paula azonban sehál sem volt már látható. Eltűnt.

De azért ezután is gyakran találkoztam még vele. Ne kívánja, hogy viszonyunkról sokat beszéljek. Annyit mondhatok, hogy az mindvégig tiszta és bensőséges volt. Nem mintha éretnesősz volnék (Lichtenberg barátom elpirult ennél a szónál), de inkább raffiné vagyok, akinek a tisztaság a szerelemben a legnagyobb gyönyört nyújtja.

Mikor legutoljára találkoztam vele, sajtáságos dolog történt. Este volt, a lámpák

kell betölteni. Berchtold méltányolta Lukács kifogásait, s az őszig haladékot adott.

De csak az őszig. Wickenburg összes funkcióit beszüntette, aki végre is belátta, hogy állása tarthatatlan. Távozásra ma már befejezett tény, s a legközelebbi delegáció már nem fogja őt a külügyi osztrájfőnöki állásban találni.

Beszámolókra készülnek.

— Tisza István nyílt levele. —

— Hírek a politika világából. —

Budapest, július 16.

A munkapártnak felettébb fáj az a veszszőfutás, amit hallgatva, hang nélkül kell elszenvednie az ország közvéleményétől azokért az alkotmánytiprásokért, amiket ez a párt gróf Tisza Istvánnal az élén elkövetett. Ezt a hallgatást már nem bírják tovább a párt önzetesebb tagjai és ma már tényleg komolyan gondolkoznak azon, hogy valami uton-módon választóik elé járuljanak és könnyítsenek lelkiismeretükön.

Azonban a munkapártnak minden tagja nagyon jól tudja, hogy választóik részéről meghallgatásra aligha számíthatnának és épp azért váratlanul, készületlenül akarják meglepni választóikat és így akarják — ha hallgatóság nélkül is, — valamely nagyközönség piacán beszámoló-beszédüket elmondani. Suttymban törnek rá tehát a közvéleményre, mint valami rossz álom, amit mindenki elűz és aminek csak akkor tudunk örülni, ha már elmúlt.

Ez a taktika tegnap Abádszalókon fényesen bevált és Beöthy Pál, a képviselőház elnöke elmondotta ősles beszámoló-beszédét — a fővárosi ujságoknak. Így akar tenni a többi munkapárti nagyság is, kivéve az egy Tisza Istvánt, aki ismét nyílt levelet ír.

Ismét nyílt levelet! Mert Tisza István már írt egyet, ami megindítója volt egy nagy, országos párt, a szabadelvűpárt bomlásának, amely párt történetesen épp a Tisza István saját pártja volt.

Ugrai levélnek hívták ezt a híres nyílt

égték már. Csendesesen sétáltunk egymás mellett a Moabit egyik kevésbé élénk utcáján. Egy fordulónál az árnyékainkra esett tekintetem. Rosszul fejeztem ki magam: árnyékunkat kellett volna mondani. Mert a sarki lámpa fényében csak egy árnyék rajzolódott az utcaszegletre, kettőnknek együtt csak egy árnyékunk volt, egy nagykalapos hölgy imbolygó, karcu sziluettje: Paula árnyéka csak, az enyém nem. — Itt azonban ki kell szállnia, Grunewaldban vagyunk.

Ha ez a rapszódikus befejezés nem riasztott volna fel ámulatomból, melylyel ezt a groteszk, szorongó érzéseket keltő és mégis érdekes elbeszélést hallgattam, bizonyára tovább utaztam volna egy állomással. Sietve, kapkodva igyekeztem a kocsit ajtajához, mikor utitársam hirtelen rámkialtott:

— Vigyázzon, hiszen letiporja önagsága ruháját!

Nem tudom, mi ijesztett meg jobban: az imént még csendes, szelid fiatalember szilaj, majdnem nevetlen kifakadása, vagy az a körülmény, hogy kettőnkön kívül senki sem ült a szakaszban. Jóformán bucsuzás nélkül ugrottam le az induló vonatról és most már bosszankodva határoztam el magamban, hogy ezentul kerülni fogom ezt a kétségkívül eszelős embert.

Ez a tervem, sajnos, nem sikerült. Már vége felé járt a nyár, mikor egy napon a busselstrassei állomáson a vonatra váró utasok tömegében megpillantottam Paul Lichtenberget. Ki akartam kerülni a találkozást, de észrevett ő is és még mielőtt idám lett volna a menekülésre, felém tartott. Olyan rossz

levelet, amelynek most az aradi kíván a nyomába lépni. Mert ez a levél is bomlasztani fog. Tisza István nem volna Tisza István, ha ez nem történe így. Tiszának rombolnia kell, mert ez a természete. Rombolni minden fennálló keretet, ami a kezéigébe kerül, hívják ezt magyar alkotmánynak, vagy pedig munkapártnak. És ebből a szempontból mindenki várakozással és a belső elégtétel bizonyos reményével tekint az aradi levél elé, amely állítólag csütörtökön fog megjelenni. Oh igen, elégtétellel! Mert nem lehetne méltóbb és megérdemeltebb büntetése annak a munkapártnak, mely vak eszközül adta oda magát Tisza szegyeteljes, alkotmányfelforgató terevének, mint az, hogy éppen a Tisza István kezétől csessek el, aminthogy mindig is egymás fegyverétől pusztultak el azok, akik egymással szövetezve emelték fel szentségtörő kezüket a magyar alkotmány ellen! . . .

A politika mai eseményeiről részletes tudósításuk a következő:

Tisza nyílt-levelet ír.

Beavatott helyről értesülünk, hogy Tisza István letett arról a szándékáról, hogy személyesen jelenjék meg aradi választói előtt és élőszóval adjon számot alkotmányellenes cselekedeteiről. Hallgatni azonban Tisza nem akar, ennek folytán egy nyílt levélben fog könnyíteni lelkiismeretén és ezt küldi majd el az aradiaknak. A nyílt levél — hír szerint — már készen is van, de csak csütörtökön fogják publikálni, mert Tisza be akarja várni, míg levele tényleg az aradiakhoz érkezik, akiket nem akar megfosztani attól a kétes értékű gyönyörűségtől, hogy első kézből szivhassák magukba az ő bölcsességeit.

Munkapárti körökben úgy tudják, hogy ez a nyílt levél lesz majd a jeladás a munkapárti képviselőknek arra, hogy választókerületeikbe menjenek és beszámoló-beszédeket tartsanak. Ennél az akciónál a képviselők ugyanazt a taktikát fogják követni, mint amit tegnap Beöthy Pál, hogy bejelentés nélkül meglepetésszerűen jelennek meg a választók között és kutyafuttában mondják el beszédeiket, hogy amikor a választók az első meglepetésből magukhoz térnek, addigra már hült helyét üthetik a „szeretett“ képviselőnek.

szinben volt, hogy egyszerre elpárolgott minden bosszúságom, ami még a legutolsó találkozásunk óta forrott bennem. Sápadt arczán a tüdővészeselek jellegzetes lázroszái égtek, ijesztően sovány lett különben sem erős alakja és eddig gondosan ápolat külseje szálmalmasan elhanyagolt állapotban volt.

— Nos? — kérdeztem tőle, miközben igyekeztem minél több rokonszenvet és vidámságot erőszakolni kézzszorításomba, — mit csinál Lichtenau kisasszony?

A fiu nagyot sóhajtott. A hangja szenvedélyes elkeseredettséggel csengett.

— Paula? Ah, nagyon rosszul van szegény. Még ön is kétségbeesne, ha látná. Borzasztóan lefogyott. A hus szinte leválik a csontjairól.

Megborzadtam kissé és önkénytelenül hátráltam egy lépéssel. Paul Lichtenberg szomorúan mosolygott.

— Ezzel a vonattal fog megérkezni, — mondta, — értem jön, hogy együtt menjünk hosszú utra. Csupa gyönyör lesz az.

— Hosszu utra a Stadtbahnnal?

Nem felelt. Tekintete sóváran révedezett a közeli putlitzstrassei pályaudvar irányába, ahonnan a vonatot vártuk. Majd megint hozám fordult.

— Azután ne ijedjen meg nagyon, ha most nagyon megcsunyultan látja. Egy nő nem lehet beuté, ha csupa csont és bőr. Engemet, látja, cseppet sem bánt ez . . . De ime, ott jön a vonat.

Lázás öröm reszkette meg egész testét. A zsinóregyenesen tovatűnő vasuti sín végén halvány szürkesség jelezte a vonat füstjét s

Beöthy László programja.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter ma hosszabb nyilatkozatot tett a kereskedelmi tárcza munkaprogramjáról és nyilatkozatában tárczájának ugyazólván minden aktuális kérdésére kitéjeszkedett.

A kereskedelemügyi miniszter a következőket mondta:

— Az 1913. évi költségvetéssel készen vagyok. Most elsősorban a folyó ügyek között fölerült restancziák elintézésére kerül a sor, azután a legelső legnagyobb munkát: a fővárosi pályaudvarok rendezése. Egy ízben már hozzáfogtam ehhez, kint voltam a pályaudvarokon és ott ért a hír, hogy sürgős miniszteri tanács van, amelynél el is határoztuk volt második demisszionálásunkat. Természetesen, mint lemondásban lévő miniszter, nem foglalkoztam tovább az ügygyel; azután meg a parlamentben voltunk annyira elfoglalva, hogy csak most jut időm a pályaudvarok kérdésének tanulmányozására. — *Bárczy* István polgármester ur is sürgeti már a kérdést és én hiszem, hogy még a nyáron meg fogjuk felállni a rendezés módját.

Ezután a személydíjzabás emelésének hatásairól nyilatkozott a miniszter.

— Különösebb hatás — mondotta — nem volt észrevehető, csak az I. osztályú utasok száma csökkent, ami a másodosztályú utasok számának szaporodását eredményezte a múlt évi hasonló időszak utasai számához hasonlítva. Az is érdekes, hogy az életbeléptetést megelőző három napon oly torlódás volt a keleti pályaudvaron, aminőt ezelőtt soha nem tapasztalhattunk. Három nap alatt 150-000 ember utazott el a keleti pályaudvarról, vagyis mindennap átlag 50-000 ember.

A bosnyák vasutak építésére nézve nem tett határozott kijelentést a miniszter, csak konstatació, hogy az építés megkezdéséről beszélni még korai volna, mert hiszen a bosnyák szábor nem foglalkozott a kérdéssel.

A Kassa—Oderbergi vasút második vágányáról a következőket mondta:

— Ebben a kérdésben az akták most az az osztrák minisztérium előtt fekszenek. Itt az a novum lesz, hogy míg a 907-iki megegyezés szerint csak Teschen és Jablonkau között volt tervezve dupla vágány, addig az újabb megállapodás szerint a dupla vágányt Teschentől kezdődőleg kiépítik egész Oderbergig. Ezt a kérdést hátráltatta a mostyi alagu kérdése, amelyen csak egy vágány volt. Az osztrák kormány ölelkező vágányok létesítésével óhajtott megoldani a kérdést, mi inkább a dupla vágánynak adtuk előnyt. Tényleg dupla vágány fog épülni és a mint *Fulsky* Garibaldiól a Kassa-Oderbergi

pillanat mulva megpillantottuk a mozdonyt is.

Lichtenberg megragadta a kezemet.

— Ott. Látja? Szegény Paula annyira siet, hogy a vonat előtt fut felém.

— Maga beteg — mondtam jóakaró, csillapító hangon, miközben igyekeztem kibabadítani esuklómát görcsösen markoló, izzó forróságú kezéből. Ő azonban nem ügyelt szavaimra.

— Igen, igen. Paula a vonat előtt rohan. Nem látja fehér kalapját? Ott, közvetlenül a mozdony előtt, néhány fekete toll a beg rajta.

Lichtenberg kissé ijesztő exaltáltsága mellett is kénytelen voltam elmosolyogni.

— De hiszen az a mozdonyon lévő fehér tábla „Nordring“ felirással — mondtam nyugodtan, — esodálom, hogy nem ismeri fel, holott százszor is láthatta.

— Nem, nem. Ez az ő kalapja. Már az arezát is látom. Rosszabb színben van, mint gondoltam. Már csak az találhat rajta, aki nagyon szereti.

A zakatoló, füstölő gép rohanva közelített felénk és csakhamar a pályaudvar elején tünt fel. Paul Lichtenberg eszelős sikoltást hallatott.

— Paula! Jövök, jövök! Hozzad, a kebledre

És szilaj tigrisére emlékeztető ugrással a sínpar között termett és a mozdony elé vetette magát. A vonat kéréllhetetlen közönyvel dühöngött rajta keresztül. Mire magamhoz tértem, már meg is történt. A halál,

Vasut vezérigazgatójától nemrég értesültem, most már nem igen van akadály a kérdés végleges perfektuálásának.

A Duna-Tisza csatorna ügyéről szólott ezután.

— Szeretném ezt a kérdést is — mondotta — minél előbb napirendre tűzni, azonban egész őszintén szólva, előbb az államvasutak teljesíthetőségét kívánom emelni. Annyi különböző irányból támasztanak eziránt — elismerem — jogos igényt, hogy a Duna-Tisza-csatorna kérdésével csak azután tartom szükségesnek foglalkozni, ha az államvasutak fejlesztése érdekében már minden lehetőséget elkövettem.

Végül még az előkészítés alatt álló törvényjavaslatokról, amelyeket a következőkben említett meg:

— Legfontosabb munkák az *utiltörvény*. Ennek a tervezetén törénik egy s más irányban átdolgozás, de azt hiszem, hogy azért ősszel már be lesz terjeszthető. *Sürgősnek találom* a vasárnapi munkaszünet rendezéséről szóló javaslat betervezését is, sőt a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyairól szóló törvényjavaslat is az elsősorban a parlament elé kerülendő törvényjavaslatok között lesz.

Az ellenzék monstre pöre.

Hetvenkét ellenzéki képviselő, akiket *Tisza* István a képviselőház ülésterméből karhatalommal kivetett, tudvalevőleg megbizta *Polónyi Géza*, *Pollák Illés*, *Visonti Soma*, *Edvi Illés Károly*, *Fekete Károly*, *Bonta Károly*, *Nemes Bertalan*, *Sebestyén József*, *Kelemen Kornél*, *Schár Kornél* és *Orosz Géza* ügyvédek, hogy gróf *Tisza* István, továbbá *Pavlik*, *Schmidt* és *Gersich* rendőrfelügyelők ellen büntető feljelentést tegyenek hatóság elleni erőszak büntető címén. A fiskálisok óriási munkát végeztek. Hetvenkét rendbeli hatóság elleni erőszak tényálladékat kellett megkonstruálni és jogilag elfogadhatóvá tenni. A büntető feljelentés anyagát tegnap fejezték be és eddig mintegy ezer nyomtatott oldalt tesz ki ennek komplexuma. A jogi indoklás és megszövegezés munkáját egy bizottság végezte, amely *Polónyi Géza* elnöke alatt *Pollák Illés*-ből, *Visontai*-ból, *Edvi-illés*-ből, *Fekete Károly*-ból és *Nemes Bertalan*-ból állott.

Eleinte szó volt arról, hogy az eljárást nemcsak *Tisza* István, *Pavlik*, *Schmidt* és *Gersich* rendőrfelügyelők ellen indítják meg, hanem *Lukács* László miniszterelnök, továbbá *Beöthy Pál* és *Janovics* alelnökök ellen is. Továbbá vita tárgyát képezte az is, hogy nemcsak hatóság elleni erőszak, hanem hivatalos hatalommal való visszaélés, a személyes szabadság megsértése és tetteleges becsület-

mint utóbb megállapították, azonnal beállott.

Később alkalmam volt egy orvossal beszélni, aki ott volt, mikor szerencsétlen ismerősömnek véres földi maradványait megvizsgálták. Komoly ember volt, pszichikai és szexuális kérdésekben szakértő. Megkérdeztem, vajjon nem tűnt-e fel valami különös a fiatalemberen. Elbeszéltem mindazt, amit itt feljegyeztem.

— Nagyon érdekes — mondta fejcsóválva, — rendkívül érdekes eset.

— Ugyebár doktor ur, ön is csak közönséges agyremek tartja ezt a Paula nevű nőt, aki szerencsétlen barátom életében oly végzetes szerepet játszott. Egy látománynak, amelyet csak az elhunyt beteges fantáziája teremtet.

— Ahogy vesszük, felelte az orvos elgondolkozva. Én a magam részéről bizonyos realitást tulajdonítok annak a titokzatos nőnek.

— Azt hiszi tehát, hogy valóban él?

— Él, akarja ön bizonyára mondani.

— Talán úgy érti, hogy követte a fiut a halálba?

— Erre nem is volt szükség. A fiuval élt és vele halt meg. Szegény Lichtenberg a külső világban kereste azt, ami bensejében volt meg. Paula azonos volt Paullal. Megért most?

— Azt hiszem, értem doktor ur.

sértés címén is vádat emelnek. E terveket azonban elcsúsztatják, mert a jogvédő-bizottság szándéka az, hogy ez a büntető eljárás ne frázisoktól puffogó politikai színjáték-rendezés, hanem komoly tudományos s szigorú jogi torna legyen, amiért is csak azok ellen és csak oly címeken építették fel a vádat, akik ellen és amely címeken az jogászilag kifogástalanul megállapítható.

Ezért indul hát meg az eljárás csak *Tisza* és a *rendőrtisztviselők* ellen, akiket hatóság elleni erőszakkal vádolnak a képviselők, mert őket jogtalanul törvény ellenére, immunitásuk megsértésével távolították el a parlament épületéből, — még pedig a legtöbbet, mielőtt a mentelmi bizottság őket kiadta volna — czáltal pedig képviselői kötelességük teljesítésében akadályozták meg őket fegyveres erőszakkal.

Az anyagot most fejezték be és elküldték az egyes képviselőknek, hogy személyes tudomásukkal pótolják. A tényállás megállapítása a hírlapi közlemények és képviselőházi naplók alapján történt. Tanuként a képviselőház gyorsírói és a lapok parlamenti tudósítói fognak szerepelni. A feljelentést a jövő hónap közepén adják be a budapesti büntető törvényszékhez czimezve, a rendőrség és ügyészség elkerülésével. A főügyészségnek csak annyi szerepe lesz, hogy neki kötelessége a *Tisza* mentelmi jogának felfüggesztését kérni, mert az ügyészség bizonyára nem fogja vállalni a vád képviselőt, amely ily módon az ügyvédek lépteti pótmagánvádlóvá.

Ellenzéki beszámolók.

Vasárnap tartotta beszámolóját a néppárti *Szmrecsányi György*, a nyitrai szomszédkerület képviselője kerületének egyik községében, *Kinoránban*. A gyűlésen *Zichy* Aladár mondott hosszabb magyar nyelvű beszédet. Utánna *Szmrecsányi György* tót nyelvű beszédben számolt be választóinak a történetekről. Végül *Brestyenszky Kálmán* képviselő és *Bartos* János beszéltek.

Privigyén *Brestyenszky Kálmán* tartotta beszámolóját vasárnap. Miután a főszolgabíró nyílt helyen nem engedte meg a gyűlés megtartását, zárt udvarban kellett megtartani. A gyűlésen *Zichy* Aladár gróf és *Szmrecsányi György* országgyűlési képviselők magyar, *Brestyenszky Kálmán* és *Bartos* János népszövetségi titkár pedig tót nyelven tartottak folytonos tetszéssel hallgatott beszédet. A gyűlésen jelenlévő főszolgabíró *Brestyenszky* beszámolója közben megavarta vonni a szót a képviselőtől, mert ez az ő eljárását bírálta, de látva a hangulatot, elállt ezen szándékától. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el nagy lelkesedéssel, melyben bizalmat szavazott a kerület képviselőjének és köszönetet mondott az ellenzéki képviselőknek az alkotmány védelmében tanúsított magatartásáért. A gyűlést a Himnusz eléneklése zárta le.

Tiltakozó népgyűlések.

A sepsiszentgyörgyi függetlenségi és 48-as párt a vidék bevonásával július hó 21-én nagy népgyűlést tart, hogy megbélyegezze Tiszák alkotmánytörését és állást foglaljon az általános, egyenlő, titkos választójog mellett. A gyűlés szónokául felkérték dr. *Nagy Györgyöt*, a „Magyar Köztársaság“ szerkesztőjét. Meghívták a gyűlésre a szövetség ellenzéki pártokat, a szociáldemokrata pártot, a Választójog Országos Szövetségét s az Országos Diákbizottságot. A gyűlésen fel fogják szólítani *Hegedüs Lórándot*, hogy mandátumáról mondjon le.

A paksi függetlenségi és 48-as párt a jövő hé elején tart nagyszabású népgyűlést, hogy tiltakozzék a törvénysértések ellen és követelje az általános, egyenlő és titkos választójogot. A párt vezetősége felkéri a kerület függetlenségi és 48-as párti képviselőjét: *Mádi Kovács Jánost*, hogy a szövetség ellenzék harcában betegségéből felépülve vegyen ki részét.

Ügyvédek a kormány ellen.

A nagyváradi ellenzék ügyvédtagjai erős megalmat indítottak meg arra nézve, hogy az ügyvédi kamarában megbélyegezzék a kormány és a többség törvénysértéseit. Ötven ügyvéd aláírásával azonban, amelyet a kormánypártiak állítottak össze, kérvényt adtak be a rendkívüli közgyűlés megtartása ellen. Ennek következtében a rendkívüli közgyűlést nem fogják összehívni. Az ellenzéki ügyvédek azonban nem nyugosznak meg ebben.

hanem mára gyűlést hívtak össze kamarán kívül, hogy a parlamenti többség és a kormány törvénytelenségei ellen tiltakozzanak és kifejezzék bizalmatlanságukat Wollner Ödön, a nagyváradi ügyvéd, kamara elnöke iránt a rendkívüli közgyűlés megakadályozásáért.

Zavarban van a pénzügyigazgató.

Opron város közigazgatási bizottsága dr. Baán Endre főispán elnöklete alatt tartott ülésén dr. Schwarz Sándor bizottsági tag meginterpellálta Pfuhl Ágost pénzügyigazgatót a Népszava árusítása ellen kiadott rendelete miatt, kérdést intézve egyúttal a pénzügyigazgatóhoz, hogy mi volt a jogi alap és indok az árusítást betiltó rendelet kibocsátására. A pénzügyigazgató azt felelte, hogy ez nem tartozik a közigazgatási bizottságra. Schwarz Sándor általános helyeslése mellett mutatta ki, hogy a bizottságnak joga van arra, hogy a közigazgatás bármely ágára nézve felvilágosítást kérjen. Dr. Baán Endre főispán is hasonló állásponton volt. A főispán kifejtette, hogy a pénzügyigazgató legfeljebb azt mondhatja, hogy csak akkor nyilatkozik, ha felettes hatóságától engedélyt kap, de azt a jogot a bizottságtól, hogy az ilyen kérdések ott megtárgyalassanak, elvitálni nem lehet. Pfuhl Ágost pénzügyigazgató erre azt válaszolta, hogy a dohánytözsdek a kincstárral szerződéses viszonyban vannak, ami történt, az szerződés alapján történt, s elvére is — mondotta harsogó derűtség közben: *jogállamban élünk!* Schwarz Sándor reflektált a pénzügyigazgató utóbbi megjegyzésére és ezután a közigazgatási bizottság abban állapodott meg, hogy Pfuhl Ágost pénzügyigazgató megkérdi a pénzügyminisztert, hogy a legközelebbi közigazgatási bizottsági ülésen mit válaszoljon?

Törvényhatóságok állásfoglalása.

Tegnap már röviden megemlékeztünk arról, hogy Gömörmegye törvényhatósági bizottsága szótöbbséggel bizalmat szavazott a kormánynak. Erről a bizalomnyilvánításról a következőket jelentik:

A közgyűlés tegnap folyt le, melyen a botrányok és erőszakoskodások egész sorozata után a munkapárt kipróbálta a kormánynak a bizalmat. A közgyűlés napirendjén szerepelt Lukács László miniszterelnök leirata a kabinet kinevezéséről s a munkapártiak ezzel kapcsolatban indítványozták, hogy a vármegye a kormányt üdvözölje. Ezzel szemben a szövetséget ellenzők, amely a vármegyében többségben van, bizalmatlansági indítványt tett és számos ellenzéki bizottsági tag emelte fel tiltakozó szavát Lukács és Tisza törvénytíprásai ellen, az elnöklő főispán azonban Tisza módjára önkényesen és erőszakosan berekesztette a vitát, nem engedte beszélni az ellenzéki szónokokat s elrendelte a névszerinti szavazást. Mindez óriási izgalmak és botrányok között folyt le, amelyek rendezésében a képviselőházi szereplésükből is igen jól ismert munkapárti képviselők segítettek a főispánnak. Mindjárt az ülés megnyitása után izgalmas szövege támadt az állandó választmányi ülésen hozott és a közgyűlésnek beterjesztett határozati javaslat fölolvastatásakor, amelyet az ellenzők heves közbeszólásokkal fogadott. A gömörvármegyei ellenzők, élén Hervey Bertalan elnök, valamint Szentiványi Árpád képviselő és társai, ezzel szemben határozati javaslatot nyújtottak be, mely szerint a vármegye törvényhatósága a kormány iránt bizalmatlan és a parlamenten elkövetett alkotmányellenes és törvénytelen eseményeket elítéli. Nagy fölháborodást keltett Kubinyi Géza és Farkas Zoltán munkapárti képviselők szereplése, akik a berendelt jegyzők segítségével botrányos módon terrorizálták az ellenzőket. Tetőpontjára hágott az izgalom, amikor Basa János törvényhatósági bizottsági tag és Jakobs Bertalan református lelkész a munkapárt indítványa ellen akartak felszólalni, de Bornemisza László főispán egyszerűen elköszönte tőlük a szólásjogot: noha a vármegyei jegyzőnél még ketten voltak fölírathozva szólásra, berekesztette a vitát és elrendelte a szavazást. Hiába tiltakoztak ez ellen az ellenzők, a munkapárti terrorizálás ordítószavai között megkezdődött a szavazás. Ilyen vakmerő és szemérmetlen törvénytíprás láttára a szövetséget ellenzők nagy része elhagyta a termet és tartózkodott a szavazástól. Izgalmas jelenet közt folyt le azután a szavazás, amelyben 155 szavazattal az ortodox ellenzők 67 szavazattal szemben keresztülhajtották a munkapárt bizalmi nyilatkozatát.

Szilágymegye köztörvényhatósága ma tartott közgyűlésében foglalkozott Lukács-kormány kinevezését tudatós leirattal. Bay Lajos határozati javaslatot terjesztett elő, hogy az állandó választmány javaslatát fogadja el a közgyűlés, mely a miniszteri leirat tudomásul vételét és az országgyűlésnek békés munkára való felhívását ajánlotta elfogadásra. Az ellenzők Bölöny Zoltán ügyvéd és báró Romány Árpád által ellenindítványt nyújtottak be, hogy a kormány a parlamenti események miatt vád alá ho-

lyeztessék. A közgyűlést vezető elnöknek végre sikerült a rendet helyreállítani és a névszerinti szavazást elrendelni. Az állandó választmány javaslatára 101, ellene 86-an szavaztak. Így azt 15 szótöbbséggel elfogadták.

Hervát politika.

Zágrábból jelentik, hogy a kormány a Peja, csevich Tivadar gróf elnöklete alatt működő bizottságnak törvényjavaslatot terjesztett elő egy új reszortosztály, a mezőgazdasági és nemzetgazdasági osztály szervezése dolgában. Az új kormányosztály körébe fognak tartozni az összes autonóm hatáskörben elintézendő nemzetgazdasági ügyek.

Budapest, július 16.

A külügyminiszter a királynál. Ischlből jelentik: gróf Berchtold külügyminiszter holnapután Ischlebe érkezik s délelőtt kihallgatáson jelenik meg a királynál.

Miniszterek Ischleben. Ischlből jelentik: Dr. Heindl osztrák belügyminiszter holnap reggel ideérkezik és a délelőtt folyamán külön kihallgatáson jelenik meg a királynál. A miniszter két napig itt fog időzni és azután visszatér Bécsbe. Bilinski lovag, közös pénzügyminiszter feleségével ma hosszabb üdülésre ideérkezett.

Törökország válsága.

— Fenyegét a kormányválság. —

Még mindig nincs hadügyminiszter.

A nagyvezér és a külügyminiszter beszédei.

Albánia és Tripolisz.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 16.

A törökországi események, a birodalom belső zavarai és a külső ellenséggel viselt nehéz háború lassankint egy egységes egészé tömörülnek. A különböző törökországi események számai egy központba futnak össze, a belső és külső események szoros kapcsolatba kerülnek egymással s ma már nehezen lehet elválasztani az olasz-török háború ügyét az albániai felkeléstől, mert ha keletkezésükben, indító okaikban különböznek is, de végeredményükben egységes hatással vannak, összefüggésbe kerültek egymással és egyenlő mértékben, egymást kiegészítve fenyegetik romlással Törökországot.

Törökország háborút visel Olaszországgal, az albániai török hadsereg fellázadt a kormány ellen, a hadsereg a hadügyminisztert, a háború vezetőjét lemondásra kényszerítette s a bekövetkező kormányválság erős hatással lehet a háború kimenetelére.

Ez legegyszerűbb konturvonalokban a törökországi helyzet képe. És még sok részletkérdése van ennek a bonyolult helyzetnek, amelyet ma a török nagyvezér és a külügyminiszter is igyekeztek megvilágítani beszédeikben. A nagyvezér a kamarában: Törökország összes külügyi kérdéseiről mondott figyelemreméltó beszédet s Assim bey külügyminiszter ugyancsak a külügyi helyzetet s a háború ügyét ismertette.

A hadügyminiszter-válság még mindig fennáll s nem akad megfelelő hadügyminisztere Törökországnak.

Mai táviratainkat a törökországi helyzetről, valamint a tripoliszi és albániai eseményekről itt adjuk:

A nagyvezér a helyzetről.

Konstantinápoly, július 16. A nagyvezér tegnap nagy beszédet tartott a kamarában a bel- és külpolitikáról és beszéde végén fölvetette a kabinetkérdést. A külügyminiszter a külpolitikáról szóló expozéjában különösen kiemelte, hogy Törökország folytatni fogja a háborút.

Mérlegelni fogja a békeindítványokat, de csak akkor, ha azok elfogadhatók lesznek.

A háború ügye.

A nagyvezér költségvetésének tárgyalásánál Szaid basa nagyvezér hosszabb beszédben fejtegette a kormány külpolitikáját és kijelentette, hogy miután a háborúban a kabinet programja Törökország jogainak teljes és tényleges megővése, a kabinet elhatározta, hogy folytatja a háborút. (Hosszantartó élénk tetszés.) Emlékeztet a Dardanellák elleni támadásra, a Dardanellák elzárására és újbóli megnyitására és ezt mondja: A porta ezen alkalommal kijelentette a hatalmának, hogyha Olaszország újból támadást kísérel meg a Dardanellák ellen, ezek ismét bezáratnának. A nagyvezér ezután az archipelagosai szigetek megszállására tér át és azt mondja: A megszállásnak természetesen nincsen állandó jellege. Ha mások talán hasznot akarnának ebből húzni, ugy ezt integritásunkba való beavatkozásnak tekintենék és integritásunkat az összes ottmárok meg fogják védeni. Ha Olaszország más szigeteket is meg akarna szállni, akkor a Dardanellákat óvatosságból újból elzárjuk. Szmirnában nagy hadtestet szerveztünk és jelentékeny haderőt koncentráltunk a Dardanellák táján. Szólv ezután foglalkozott az olaszoknak vörös-tengeri operációjával és kijelentette, hogy a porta értesítette a hatalmakat azon fölfogásról, hogy a zarándokok elleni támadásokat inhumánusoknak tart. Anglia ezen fölfogást honorálta és Rómában lépéseket tett. A nagyvezér emlékeztet a Tripoliszban harcoló törökök és arabok hősiességére. (Helyeslés.) Benghaziban Ahmed Szenuszi sejk erkölcsi és anyagi tekintetben minden lehetőt megtesz az ellenállás sikeressé tételére, épp úgy a fiatal török tisztek, főleg Eder bej. A háború azonban nem tartanak örökké. Minden háborúnak békével kell végződnie. Ez nem azt jelenti — ugymond — mintha azonnal békét akarnék kötni. Ehez elfogadható feltételek szükségesek. Kaptunk bizonyos békeajánlatokat, melyek a kalifátus autoritásának ientartását, kártalanítását, a kapitulációk megszüntetéséhez való hozzájárulást tartalmazzák. A kalifátus volt és marad az összes muzulmánok szellemi központja. Ez a feltétel a békéhez nem elég. A boszniai precedensre nem szabad hivatkozni, mert először is nagy a különbség, másodsorban akkoriban más kabinet volt hatalmon. A kártalanítás kérdéséről másodsorban lehetne beszélni, de a mi célunk a szuverenitás teljes és tényleges fentartása. A békét nem lehet pénzért megvásárolni. (Helyeslés.) A nagyvezér emlékeztet Oroszországnak a Dardanellák dolgában való lépéséről szóló hírekre. A porta Pétervárott lépéseket tett, hogy meglepetését kifejezésre juttassa. Szasszanov külügyminiszter azt válaszolta, hogy személyes kezdeményezésről van szó. Az orosz kormány álláspontja más.

A viszony Oroszországhoz és Angliához.

A nagyvezér ezután Giers orosz nagykövetről szól dicsőítő hangon, aki állandóan jó viszonyban van a portával. Szasszanov külügyminiszter szintén fentartja a barátságos szomszédi viszonyt. Terjedelmes jegyzőkönyv volt köztünk — ugymond a nagyvezér — a perzsa határon fekvő Navahie-Bucharkie vitás környékéről. Oroszország megengedi, hogy félreértésről volt szó, s meggyőződött, hogy Törökország, ha respektálja jogait, a béke ügyét akarja előmozdítani. Angliával voltak egyes differenciáink vasúti és egyéb kérdésekben, amelyeket a kormány kielégítő megoldásra akar juttatni. A londoni nagykövet erre vonatkozó utasításokat kapott és a porta egyik jogügyi tanácsosát Londonba küldte. Most várjuk az angol választ és reméljük, hogy az eredmény mindkét részre kielégítő lesz.

A krétai kérdés.

Krétáról a nagyvezér kijelenti, hogy a török kormány lépései folytán a nagy hatalmak érvényt szereztek Törökország jogainak és a nagy hatalmak magatartásaita való tekintettel Görögország is respektálja a jogokat. Venizelosz miniszterelnök, akinek kiváló elméjét a nagyvezér is nagyra

becsüli, barátságos viszonyt tart fenn Törökországgal szemben, hogy ne sodorja hazáját veszedelembé.

Ausztria-Magyarország.

Ausztria-Magyarország, amely komolyan óhajtja a békét, ilyen szellemű tanácsokat ad a többi balkáni államoknak. Teljes bizalommal viseltetem — ugymond — az osztrák-magyar monarchia iránt és remélem, hogy a tények igazolni fogják ezt a bizalmat.

Belpolitikai kérdések.

A nagyvezér ezután a belpolitikai kérdésekkel foglalkozik. Kiemeli az anatóliai vasút tervének jelentőségét és azon reménynek ad kifejezést, hogy sikerül elhárítani azon akadályokat, amelyek bizonyos, még a régi regime idején külfölddel szemben elvállalt kötelezettségekből származnak. Törekvéseink arra irányul, hogy az érdekeltek jogos érdekeit összhangba hozzuk. A nagyvezér azután bizonyos katonai körök visszaéléssével foglalkozik és azt mondta: Mahmud Sefket basa becsületességében senki sem kételkedik, a történetek tényleg visszaélések, úgy a kormány a bűnöket szigorúan megbünteti. A kormány a hadügyminisztérium újjászervezésére készül, azon czélból, hogy a hadügyminisztériumot teljesen a pénzügyminisztérium ellenőrzése alá rendelje és rendezze az összeköttetést a minisztérium és a vezérkar között. Az albánokat a nagyvezér nemes és hűséges nemzetnek mondja, követeléseit azonban, hogy a kormány mondjon le, oszlassák fel a kamarát, irjanak ki új választásokat és hozzák be a regionális katonai szolgálatot, törvénytelenségnek tekinti és visszautasítja. Még ha el is ismerjük, hogy történetek választási visszaélések, amelyek egyébként minden más államban előfordulnak, akkor is a törvényes eszközökhöz kell folyamodni. Teljesen elfogadhatatlan azonban az a követelés, hogy albán hivatalnokokat nevezzünk ki, mert ugyanis elég szép számmal vannak albánok diplomáciai és közigazgatási szolgálatban. Ha az albánok érdekelt személyiségek sugalmazását követnék és Törökországtól elszakadnának, akkor sorsuk csak úgy, mint a többi ottománoké, gyászos lenne. A nagyvezér kijelenti, hogy a minisztertanácsnak javasolni fogja, hogy küldjön egy vagy két magasrangú tisztviselőt Albániába az ottani helyzet tanulmányozására. A janicsár-rendszerhez a kormány nem akar visszatérni. Ha az országot továbbra is fenn akarjuk tartani, ilyen események megelőzésére intézkedni kell. Visszatartja azokat a hazafiatlan állításokat, amelyekkel a kormányt elítélik. Törökország rendkívül erős. A kabinet mindenkor Törökország érdekeinek védelmében munkálkodik. A nagyvezér végül fölveti a bizalmi kérdést.

A török külügyi expozé.

Konstantinápoly, július 16. Assim bey külügyminiszter expozéjában megállapítja, hogy a külügyi helyzet jelenleg sokkal kedvezőbb, mint a háború megkezdésekor. Ő azon meggyőződésben vette át a külügyi politika vezetését, hogy Törökország az európai egyensúly szükséges eleme. A háború elején azt hitték, hogy 14 nap alatt vége lesz és ime mégis most már tíz hónapja tart a törökök ellenállása. Folytatjuk a háborút, mert élni akarunk és mert az ellenfél eddigi békefeltételei elfogadhatatlanok, ha elfogadhatókká válnának, nem fogunk idegenkedni megfontoltságtól.

A miniszter megegyezik azon állításokat, mintha nehézségek merültek volna fel Törökország és Oroszország között, amelyek már-már háborús irány felé haladtak. Ezek az állítások tévesek voltak az igazságtól. Törökország és Oroszország közt voltak nézetkülönbségek, de az ilyen kérdések mindkét részről kölcsönös jóakarattal megvizsgáltattak. Rosszakaratu körök és újságok megragadták az alkalmat, hogy a világot föllármázzák. Oroszország, mely épp úgy, mint a többi hatalmasság a jelenlegi háború miatt aggodalmakat táplál, tett bizonyos lépéseket, hogy ennek a veres tragédiának befejezését elősegítse, de lépéseit eredménytelenek maradnak. Míg ezt a lépéseket azután hamisan magyarították. Románia, mel-

nek politikája a statusquo változatlan fentartásán alapszik, máig semmi módon nem tért el ettől az irányvonalától. Megragadott minden alkalmat, hogy Törökországnak barátsága jelét adja. Főlölegesen tartom itt az ottománoknak Románia irányában táplált barátságos érzelmeit hangsúlyozni. Viszonyunk a Balkán-államokhoz még a jelenlegi háború alatt is nagyon bensős. A Balkán-államok politikai, gazdasági és szociális érdekei annyira összefűzik őket, hogy a kislet ezeknek az egyik fél előnyére, vagy a másik fél hátrányára való interpretálására, zavarná az egyensúlyt és mindegyiküket veszélyes helyzetbe hozná. Meg vagyok győződve, hogy a balkáni államok vezetőférfiai méltányolják ezt a helyes feltevést.

A vitában két albán képviselő a kormány politikája ellen fordult. Egy örmény képviselő rejtőmódot követelt Albánia számára.

Ezután következett a szavazás, amely szerint a kamara 101 szavazattal 4 ellenében elfogadta a napirendet és bizalmat szavazott a kormánynak.

A hadügyminiszterválság.

Konstantinápoly, július 16. A hadügyminiszter kinevezése dolgában még nem történt döntés. Azon lapjelentések, hogy Tatar Osman basát nevezik ki hadügyminiszternek, akinek meghívása az örmények körében elégedetlenséget keltene, legálább is *koraiak*. A legközelebbi időben irádét fognak kibocsátani, amelylyel Mahmud Mukhtar basa volt tengerészeti minisztert hadügyminiszterre nevezik ki.

Konstantinápoly, július 16. Hír szerint Mahmud Mukhtar pasa bizonyos feltételektől tette függővé a hadügyi vezetőség elvállalását. A minisztertanács elfogadta ezeket a feltételeket. A kormány általános kegyelmet fog kihirdetni és a közigazgatásilag kiutasított személyeknek megengedi a visszatérést Konstantinápolyba.

A helyzet Albániában.

Konstantinápoly, július 16. Híre jár, hogy a kormány Chazi Achmed Muhtar basát, a szenátus elnökét, akit az albánok nagyon kedvelnek, Albániába fogja kiküldeni. Monasztiri magántáviratok szerint Tahiar bej, a lázadók vezetője, egyik társát, akinek Hamza effendi a neve, Dsavid basához küldte, hogy a visszatérésükre vonatkozó végleges feltételekről tárgyaljon. Állítólag megállapodás jött létre, mert Hamza effendi visszatérése után Izmail effendi hadnagy, aki a vizsgáló-bizottság tagja, automobilon sürgősen elutazott, hogy Tahiar bejjel közölje Dsavid basa határozatát. A Pristinából és Gillánból érkező hírek mindig *kedvezőlenebbek*. A koszovói váli fáradozásai, hogy Gillánban és környékén a nyugalom fentartsa, eredménytelenek maradtak.

Konstantinápoly, július 16. A pristinai albán előkelők, mint hírlik, sürgőnyt menesztettek a szultánhoz, melyben a katonai operációk beszüntetését kérik. A szultán válaszában tanácsokat osztogatott az albánoknak, kiket a nyugalom fentartására szólította fel.

Szaloniki, július 16. A monasztiri lázadás alkalmával megszökött tiszti és 12 katonai önként jelentkeztek a hatóságknál.

Harczéteri hírek.

Tripolisz, július 16. Mult hónap 27-én és 28-án az olaszok elfoglalták a *sidi szaidi* magaslaton, a mohamedán szent serral. Az olaszok vesztesége mindössze 41 halott és 202 sebesült volt. Ezek közül csak 7 halott és 107 sebesült olasz, a többi erythreai askari-zászlóaljából való. Az olasz katonák rettenesen szenvedtek a nagy forróságtól. Már napfölkeltkor napokig 40 fokon felül volt a forróság árnyékban. Tripoliszban aggodalmat keltő a *vizhiánv*. *Jeget* csak orvosi rendeletre adnak kis mennyiségben.

Kutmérgező olaszok.

Konstantinápoly, július 16. A török sajtóiroda jelenti: Junius 27-én letartóztattak egy olaszt, aki a regdalinai kutakat megmérgezte. Az olasz vallomást tett és azt is mondta, hogy két másik olasz meg van bízva, hogy Bolun környékén a kutakat megmérgezzék.

KÜLFÖLD.

Órzik a szerb határt. Temesvárról jelentik:

Egy idő óta gyakran történnek az Aldunán, a szerb határon, kellemetlen incidensek. A szerbek minden idegen katonát kémnek néznek és inzultálnak. Legutóbb egy vadászhadnagy és egy zászlós három katonával kirándulást rendezett az Alduna partjain: Csónakra ültek és nyugodtan vezettek a magyar határon, amíg egyszerre magával ragadta őket a Duna sodra és a csónakot átvitte a tulsó partra. A szerb oldalon rájuk lőttek és kényszerítették őket, hogy szálljanak partra. Azután a kaszárnyába vitték és négy óráig vallatták őket. Csak nagynehezen tudtak azután szabadulni. Egy német tiszt, aki csónakon kirándulást tett az Aldunán, hasonló módon járt. Haptákba állították és egy szerb közlegény pofonütéssel fenyegette az esetre, ha nem áll haptákba. Az ügyben megindult a diplomáciai eljárás.

Anglia Perzsiában. Az angol felsőház ülésén tegnap Curzon lord a Perzsián át vezető vasút kérdésével foglalkozik és sürgősen felhívja a kormányt, hogy kétszer gondolja meg, mielőtt bármilyen tervet pártfogásába fogad. Szóló szerint a vasút megépítése oda fog vezetni, hogy föl kell vetni India védelmének kérdését. Viscount Morley, a titkos tanács lordelnöke, ismétli sir Edvárd Grey külügyminiszter július 15-iki nyilatkozatának tartalmát és hozzáteszi: Amidőn fejtartottuk magunknak a szabad kezét arra, hogy ha eljön az ideje, a vasútépítési koncessziót kikérhessük, nem volt az a szándékunk és most sincs olyan szándékunk, hogy minden külföldi vállalkozást lehetlenné tegyünk Perzsiában. Ehhez jogunk sincs, mert hátrányos volna Perzsiára nézve és minékünk sem hozna nagy előnyöket. Nincs szándékunk magában Perzsiában sem vasutakat építeni ez idő szerint, de biztosítani akarjuk magunkat azon lehetőség ellen, hogy egyszerre befejezett tények előtt álljunk, amikor talán Perzsia nagyfontosságú koncessziókat adott, amelyek politikai érdekeinket károsító és határainkat stratégiai szempontból veszélyeztető hatalmat jelenthetnének. Ezért óhajtjuk biztosítani azt a lehetőséget, hogy magunk építhessünk Perzsiában vasutat.

Kegyelem az antimilitaristáknak. Párisból jelentik: Fallières elnök dekrétumot írt alá, mely hét politikai elítéltnak, köztük Hervé és Broucheux antimilitarista agitátoroknak a büntetést elengedte.

Allamcsiny készül Monakóban. Ugy látszik, mintha a monakói hercegségben valami *kis államcsiny* készülődne. Tudvalevő, hogy Albert uralkodó hercegnek Douglas Maryval, mostani Festetics hercegnével való házasságából csak egy fia van, az 1870 július 12-én Baden-Badenben született Lajos trónörökös, aki mindaddig nem szánta rá magát a házasságra. A hercegnek második házassága, amelyet 1889-ben kötött az özvegy Richelieu Alisz hercegnével, született Heinével, a Loreley költőjének nagynénjével, gyermektelen volt és a herceg ezt a házasságot 1902-ben törvényesen fölbonthatta. A télen a monakói hercegség népét — 19.121 a lakosok száma — meglepte, hogy a hercegi udvari jelentésben egyszerre csak Albert hercegnek egy unokája szerepelt *de Valentinois* néven és a kisasszonyról éppen úgy beszélt a jelentés, mintha a *dinasztianak* egyenlőjü tagjáról lenne szó. De Valentinois kisasszony a leánya Lajos trónörökösnek, akinek házasságát az egyház nem áldotta és a polgári hatóság nem kötötte meg. A leány anyja időközben meghalt. Ugy látszik, hogy a monakói hercegnek, aki sokféle címre közt a Valentinois hercege címet is viseli, az a szándéka, hogy törvénytelen unokáját trónjának örökösére nyilvánítsa. A liliputi ország trónjának legközelebbi várományosa Vilmos urachi herceg, württembergi vezérőrnagy és a ludvigsburgi 26. számú lovasdandár parancsnoka, akinek anyja, Florestina monakói hercegnő testvére volt Albert uralkodó herceg apjának. De az urachi herceg semmi kétséget sem hagyott az iránt, hogy trónralépése után legelső tette lesz a *játékbank megszüntetése* és ez

ha nem is jelentené éppen a hercegség gazdasági tönkjét, de mindenesetre a lakosság anyagi helyzetének jelentékeny megrosszabbodását okozná. Most ugyanis a hercegség polgárai adót sem fizetnek és a bölesőtől egészen a siring maguk fölött érzik a játékat istennőjének védő kezét. Aki elég szerencsés, hogy Monakó állampolgára, annak még a temetése is ingyenes. Amikor Albert herceg 1911 január 9-én alkotmányt hirdetett ki, belevette azt a pontot, hogy háza férfitagának kihalása esetén a tróntróni utódok öröklők és ugyanekkor gondoskodott arról is, hogy örökbe fogadással gondoskodhassék az uralkodóház fennmaradásáról. Nem lehetetlen tehát, hogy egyszerre csak Valentinois kisasszonyt hirdetik ki a monakói trón örökösének és az urachi herceget elűtik a trónról. A középkor óta bizonyára most történnék meg először, hogy törvénytelen származású gyermek koronát — ha mindjárt nagyon kicsi és nem is nagyon fényes koronát — tesz a fejére.

A Panama-bill. Washingtonból jelentik: A szenátus ma kezdte a Panama-bill tárgyalását; a bill azt a rendelkezést tartalmazza, hogy azon amerikai hajók, melyek a parti hajóforgalomban részt vesznek, a csatornailetek alól fel legyenek mentve.

Londonból jelentik: Az alsóházban kérdést intéztek a kormányhoz az angol hajóknak a Panama-csatornában tervezett eltérő bányászmódja iránt. Sir Edward Grey államtitkár kijelentette, hogy az angol kormányuk úgy tűnik fel, miszerint az amerikai tanács előtt fekvő bill néhány határozata nem egyeztethető össze az 1901. évi szerződés 3. pontjával, mely megállapítja, hogy a Panama-csatornában az összes nemzetek kereskedelmi és hadihajóinak nyitva kell állania és hogy ezen tekintetben egyetlen egy nemzettel szemben sem fognak alkalmazni eltérő bányászmódot más feltételek vagy terhek útján. Ezért — úgy mond Geey — helyesnek tartottuk, hogy ezen ellenvetésünket közöljük az Egyesült-Államok kormányával, hogy azt a bill tárgyalása folyamán tekintetbe vehesse.

A kínai idegenek veszedelmében. Nemrég hírt jött arról, hogy Kínában veszedelmessé kezd válni az idegenek helyzete. Az izgatás egyre fenyegetőbb és az idegenyűlölet hirdetői az európai telepek közvetlen szomszédságában sem állnak el gyűlöletes munkájuktól. A *Journal* című lap Kínában időző munkatársa, Charles Petit, nemrég *Hankowban* tanuja volt egy népgyűlésnek, amelyben egy nagy kínai színházban, az angol telep szomszédságában tartottak meg. A népgyűlésről, amelyen sok-sok ezer kínai ember vett részt, ezt írja: Amikor megérkeztem, az óriási terem zsúfolva volt. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudtam az egyik sarokban kis helyet szorítani. Az ajtó előtt sok száz ember gyülekezett össze, akiknek fenyegető tekintete követte minden lépésemet, sőt ellenem izgatott kiáltások is hallatszottak. Benn az a reszkető izgatottság volt, amely csak alkalomra vár, hogy kitörjön. Az új uralom egyelőre csak áldozatot rótt a nép széles tömegére, csak nélkülözésre kényszerítette őket és a nép tele van izzó szenvedelemmel, hogy valakin kitölthesse a bosszúját. Az emelvényen a fiatal forradalmárok ültek, akik azt magyaráztatták a gyülekezetnek, hogy nem ők, az újkínaiak okozói a sok rossznak, hanem csakis az idegenek. És e vad forradalmárok közt fölismertem ugyanazokat a köztársaságiakat, akik éjszaka a francia bérterületen alszanak, mert félnek a néptől, amelyet kiszípoloznak, halálra azt hirdetik, hogy vezetik őket. Ott ült a híres Szeng Wu is, a hírhedt anarchista, egykor bombagyártó és bombavető, aki időközben az új uralom alatt maga lépette magát elő hadosztálytábornokká és aki reméli, hogy nemsokára megbuktatja *Szi Juen Hang* marsallt. Szeng Wu francia területen lakik, kínai kémmel rendelkezik, akik följelentik neki az idegen telepen lakó reakcionáriusokat. A ki a gyanús emberek közül elég könnyelmű, hogy elhagyja a bérterületet és kínai földre lép, azt Szeng Wu emberei elfogják és lefejezik. Még az asszonyokat sem kímélik. A szónokok vad dühvel egymásután szórják a vádakat az idegenek ellen, sőt tetteik fölkeresik a tömeg izgatottságát, a feszültség előretöponóját. Egyszerre csak a forradalmi fanatikusok egyike a legvadabb fölháborodással fölrohan az emelvényre és szót kér. *Heng Te Joh* a neve. Már beszél. Nem is beszéd ez, csak beszédhez hasonlító

hangokat hallat, arca eltorzul... Hirtelen kés villog, a szónok magasra emeli; azután hirtelen vágsával lemetszi véle egyik ujjának izületét. Folyik a vére és vértől csurgó csonka ujjával odasiet a falhoz, amelyre vérről írásjeleket rajzol, amelyek szavakká, mondattá formálódnak: *Le a nemzetközi kölcsönne!* Ez volt a jel. A hatalmas teremben kitör az izgatottság deliriuma, sok ezer kéz gesztikulál, tapsol, sok ezer torokból az ujjongás és diadal kiáltása hallatszik. A szónok e közben iskolát csinált: egy fiatal suhancz egy ugrással az emelvényen terem, az ezrek szemé előtt ő is levágja egyik ujját és olyan hangon, amelyben kísértetiesen egyesül a testi fájdalom kifejezése a vad lelkesedéssel, fölszólítja a jelenlevőket, hogy *mindent pusztítsanak ki, ami idegen*, még a cigarettát is... — Pekingből jelentik: Az orosz követ kártalanítást és a bűnösök megbüntetését követelte, amiért Khotán közelében kínai csapatok meggyilkoltak száz mohamedán valásu orosz alattvalót. A külügyminiszter azt felelte, hogy az inezidensről nincs tudomása, de haladéktalanul táviratilag elrendeli a vizsgálatot. Azt hiszik, hogy Oroszország most a legutóbbi jegyzék értelmében fog eljárni, amelyben kijelentette, hogy ha Kína nem képes a turkesztáni oroszokat megvédeni, Oroszország fogja megtenni a szükséges intézkedéseket.

A kolomeai udvartartás.

— A prezumpatív trónörökös-pár élete Galicziában. —

Budapest, július 16.

Az ifjú főhercegi pár, a prezumpatív trónörökös és Zita hercegnő, már egész házián berendezkedtek Galiczia egyik legszebb zugolyában. A királyi és császári trónok várományosai valóságos idilli életet élnek Kolomeában. Galiczia keleti részén fekszik ez a kis takaros lengyel városka, amelynek a nevét a sziürke hétköznapiságból az emeli ki, hogy most benne lakik a magyar trón jövődó várományosa, *Károly Ferencz József* főherceg a feleségével Zita főhercegnővel. Ünnepies fogadás várta a főhercegi párt, amikor röviddel azelőtt a városba bevonult: színekben pompázó nemzeti viseletében ezerszámra ott volt a városnak és környékének lakossága, virág és zászló díszítette a házakat, a sokaság élén a városi tanács üdvözölte a bevonulókat s a fogadás lelkes, őszinte és szívből áradó szeretetteljes volt. A fiatal főhercegi pár kolomeai udvartartásáról és életmódjáról a következő érdekességeket jelentik:

A jövődó trónörökös és felesége a kis galicziai városban egyszerűen, csöndesen, igénytelenül él magának és a kötelességeinek. Amikor *Brandisből* a főherceg előbbi állomáshelyéről hirtelen-váratlan Kolomeába érkeztek, az előkelő hivatalos személyiségek egymásután ajánlották föl lakásukat a főhercegi párnak. De minden ajánlatot köszönettel visszautasítottak, mert nem akartak a város közepében lakni s megszálltak — meglehetősen kívül a városból, a kaszárnya közelében — egy kisebb lakásban, amelyben előbb egy kapitány lakott. *Ha egy kapitánynak jó volt ez a lakás, akkor én is ellakhatok benne.* — mondta a főherceg s ott is maradt. Kis kertben van a ház s a pálmákkal és rózsákkal ékített verandáról szalonba visz a bejáró. Az egyszerűen butorított szalon két oldalán van a hálószoba és az ebédlő, az udvari részen van azután a főherceg kis dolgozószobája, feleségének kis különszobája s a ruhatár. Az udvarhölgy és az adjutáns más-más házacskában laknak.

Zita hercegnőnek a szárnyasudvar és a háziállatok az öröme és a büszkesége. Valóságos üdülés a számára, ha háziállataival foglalkozhatik. Vannak fehér galambjai s egy kisebbfajta sas, amelyet nagyon szeret. Az egyik istállóban hatalmas szarvas, a másikban egész sereg fiatal vaddisznó. Emitt egy jól táplált borjú, amott pedig 8t virgoney, szaladgáló, kergetőző róka. Az egyiknek nyakán piros szalag: ez a hercegnő kedvence. Hátrább van a szárnyasudvar, tele kacsával, libával, pulykával, gyöngytyukkal, meg mindenféle más szárnyasfélével. Nagy öröme volt a lakosságának, amikor egyszer a hercegnő egymagában kiment a piacra s megvett ott egy tyukot a csibével együtt, amit azután hazaküldetett.

Az udvaron van a „házikutya“ ólacska. De ez a láncra kötött házikutya — farkas, ám anynyira megszédült, hogy az udvar szabadon járó

háziállatai egész közel merészkednek hozzá s nem esik semmi bántódásuk, sőt a farkas el-eljárszozdik velük.

A városban sokat beszélnek a főhercegi pár rendkívül családi és szeretettel teljes házasságáról. Naponként kora reggel, gyakran már hajnali öt órákor távozik hazulról a főherceg s a kaszárnyába megy. Felesége, akinek közeli anyasága miatt mostanában kimélnie kell magát, ilyenkor még alszik. A főherceg tizenegy órákor villásreggelire hazamegy a kaszárnyából, azután újra visszatér s csak a dél elmúltával megy hosszabb időre haza. Zita hercegnő ilyenkor a ház bejárójánál várja s kart karba öltve mennek a szárnyasudvarba s onnan a kertbe. A hercegnő gyakran elkíséri férjét a kaszárnyába is, amelynek belső élete nagyon érdekli. Ha a főhercegnek délután nincs a kaszárnyában dolga, feleségével kimegy a közeli erdőbe s gyakran órák hosszat sétál, míg felesége egy padon üldögél, amelyhez sétáló férjeura vissza-visszatér. Estefelé a fényes pár a magyar nyelvből vesz lelkét s éjszakai pihenőre kilencz, legkésőbb tíz órákor tér.

A főherceg és felesége sürü érintkezést tartanak fenn a városban állomásozó tiszti családokkal. A maguk lakásában ugyan nem igen fogadhatnak, annál sürűbben vesznek azonban részt a tiszti kaszinó összejövetelein. Igen szeretik a zenét is. A hercegnő gyakran és szívesen, amelleit nagy művészettel zongorázik s van a városban egy öreg cziterajátékos, akinek játékát a főherceg még atyja életében sokszor hallotta, megszerette s ezért taglja az öreg Kolomeában. Sürűn kíséti a hercegi pár autóbilon is a hegyek közé. Egy ilyen alkalommal megtörtént, hogy egy lengyel paraszt felkérkedett az autóra, szívesen magukkal vitték s amikor a paraszt a falujában leszállt, megkérdezték tőle, tudja-e, kikkel utazott? A paraszt nem tudta s mikor megmondták neki, földrevetette magát a szegény s ijedtében háromszor vetett keresztet.

Szolgálatban a főherceg páratlan szorgalmu s ezrednek minden dolgában a legaprólékosabb gondossággal jár el. Mindjárt Kolomeába érkezése után megjavította a gyakorlóteret, megtiltotta a korcsmák sürű látogatását. Annál vidámabb és közvetlenebb a szolgálaton kívül való érintkezésben még a legénységgel is. Gyakran megjelenik a kázinóban egy pohárka pálinkára s ilyenkor mindig hangos ováció fogadja.

A kolomeai lakást a főhercegek október elsejéig bérlik. De olyan jól érzik magukat, hogy valószínűen tovább is ott maradnak s már szó van róla, hogy a házat kiépítik az egyik mellékutca felé. A kolomeaiak, akik igen büszkéek városuk királyi vérből való lakóira, a legnagyobb örömmel gondolnak rá, hogy a jövődó trónörökösnek és feleségének közöttük tartózkodása ilyen módon talán esztendőkre is kinyulhat.

TÁVIRATOK.

Az orosz matrózok lázadása.

Szabasztopol, július 16. A tengerészeti törvénytörés a „Joann Sztabouzt“ páncélos cirkáló legénységének felbujtása miatt indított perben tíz matrózt halálra, ötöt hat-hat évi kényszermunkára ítélt.

Orosz-perzsa harc.

Tebriusz, július 16. (P. T. Ü.) Agara közelében e hó 12-én az orosz és a perzsa csapatok összecsapottak. A küzdelem másnap estig tartott. A csatározás után az orosz csapatok Agarába tértek vissza, miután három halottat és öt sebesültet hagytak a csatatéren. A sahi csapatjainak vesztesége igen jelentékeny.

EGYHÁZAK.

— (A dunántúli evangélikus egyházkerület közgyűlése.) A dunántúli evangélikus egyházkerület augusztus 27-én Győrött a „Szereteház“ dísztermében tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg augusztus 26-án és 27-én bizottsági ülések lesznek. A közgyűlésnek legfontosabb tárgya az új kerületi felügyelő beiktatása lesz.

— (A ferenczrendiek nagygyűlése.) Székeshérvárról jelentik: A szent-ferenczrendiek a napokban tartották nagygyűlésüket Rodics Rafaell római kiküldött elnöklésével, amelyen a székes-fehérvári rendház főnökét Tóky Piust, Budapestre, Paár Anaklétát szintén Budapestre házifőnökké nevezték ki, Helyüket Schmidt Bódog felsőegyházi ferenczrendi plébános és Márkó Dénes atyával töltötték be.

Tolvajbanda egy gyógyszerertárban

— Hat cseh bünszövetkezete. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 16.

A rendőrség hat veszedelmes cseh tolvajt tartóztatott le ma délelőtt. A Török-féle Király-utcai gyógyszerertárban már évek óta fosztogatott a bünszövetkezet s most is csak véletlen útján jöttek rá a büns manipulációjukra.

Karasch G. Géza prágai gyógyszerész a napokban levelet írt Török Sándornak, a gyógyszerertár tulajdonosának, amelyben értesítette, hogy Budapestről egy Waclavek Jaroszlav nevű droguistától ajánlatot kapott. Az ajánlatban feltűnő olesó áron kínálta neki Waclavek speciális toalett- és gyógy-cikkjeit. Minthogy neki tudomása volt arról, hogy ezeknek a speciálisításoknak magyarországi fő-elárulóját a Török-féle gyógyszerertár. Különösnek tartotta, hogy ez a Waclavek nevű ember feleséren kínálta áruát. Felhívta tehát Török figyelmét, Waclavekre, mert azt gyanítja, hogy a Török-patikából lopott holmikat kínálja megvételre.

Török azonnal látta, hogy egy bünszövetkezet áldozata. A levél vétele után azonnal feljelentést tett Waclavek és ismeretlen társai ellen. A főkapitányságon rögtön megindították a nyomozást és megállapították, hogy egy hat tagból álló tolvajbanda fosztogatta már egy esztendő óta a Török-gyógyszerertárt. A tolvajok valamennyien csehek. A tolvajok: Waclavek Jaroszlav 21 éves droguistasegéd, Zoufalek Venczel, aki a Wesselényi-utca 21. szám alatt lakik, Skala Venczel Dob-utca 19. szám alatt lakó segéd, Kalina Venczel, Slabak Slabomir és Suborszki János segédek Rombach-utca 12. szám alatti lakosok.

Ma délelőtt házkutatást tartottak a lakásokon, mindenütt nagyszérien berendezett drogériát találtak mérlegekkel, laboratóriummal és külön levelezési osztálylyal. A tolvajok pompásan felosztották egymás között a szerepet. Az egyik adagolt, a másik levelezett, a negyedik könyvet vezetett, az ötödik és a hatodik pedig az árut szállította külföldre. Körleveleket küldöttek szét a külföldi cégeknek, amelyekben potom áron kínálták speciális cikkeiket, aspirint, morfiomot, zacharint, szájvizet, szappant, gyógyfüveket és a legfinomabb illatszereteket. Példának okáért egy speciális szerből, amelynek kilója 700 korona, három kilót 350 koronáért ajánlott megvételre a cseh társaság.

A tolvajok lakásán sok ezer koronát érő árut találtak. Megállapították azt, hogy a lopott holmiból befolyó pénzeket egy csehországi bankba küldötték. Mindegyiknek volt egy takarékpénztári könyve, amelyet a Török-gyógyszerertárban a régi üzleti könyvek között rejtettek el.

Ma reggel detektívek hozták be a cseh tolvajbanda tagjait a rendőrségre, ahol mindannyiukat letartóztatták.

A Török-gyógyszerertár tulajdonosának eddig még nem sikerült megállapítania, hogy mennyi kárt szenvedett. Ezt csak a rovacsolás után állapíthatják meg.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Szerda, július 17. — Róm. kath.: Elek. — Prot.: Elek. — Görög-orosz: június 4. Kréai And. — Zsidó: Ab 3. — A nap kél reggel 4 óra 21 perczkor, nyugszik este 7 óra 51 perczkor. — A hold kél reggel 7 óra 47 perczkor, nyugszik este 9 óra 54 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Osztálysorsjegyek húzása reggel 9 órakor saját palotájában. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, keddi kivételével, 1 korona.
Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi Múzeum 3—7-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2

Grág. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2 óráig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig. — Történelmi Képesarnok. Nyitva 10—2-ig.

Fiat justitia.

Az igazságot vagy nem lehet definiálni, vagy nagyon bajosan és hézagosan. Mégis mindenképp azt hangoztatja, hogy az igazság mindenképp valóságos. Már a latin klasszikus is kifejezte ezt: „Fiat justitia perat mundus.” Mert az igazság inkább az érzés dolga s ha nem is lehet pontosan definiálni, mégis bizonyos körülmények közt érzi mindenki, hogy mi az igazság és mi nem.

Csak, úgy látszik, katonáék nem érzik, vagy nem akarják érezni, vagy pedig eddigi törvényeik olyanok voltak, hogy az igazság érte iránt vakoknak és siketeknek kellett lenniük. Történt, hogy egy szerencsétlen végzetű közhuszár, névszerint Tringer József, egyáltalán a szakaszvezetőjét. Nagy büni, súlyos büni. Különösen katonáéknál, ahol a fegyelmi törvények oly nagyok, hogy azoknak áttörése a legsúlyosabb veszedelmeket jelentené. El is ítéltek a közhuszárt halálra. A király kegyelmé megváltoztatta a halálos ítéletet, mint ezt annak idején közöltük, husz évi várfogságra.

Négy év óta szenved rabságot a közhuszár és azóta — hozzátartozóin kívül — senki sem kérdezte, mi vitte, mi bírta rá a közhuszárt a véres tetterre. A régi katonai perrendtartás ugyanis a maga rideg, mondhatnám: ember-telen szellemével motivumok iránt nem érdeklődött. Annál kevésbé engedett meg motivumok bizonyítását. Pedig tudni mindenki tudta a kaszárnyában és a bíróság körében, hogy a boldogtalan katonát csak a végső kétségbeesés kergette bünbe. Oly szörnyűségeket követett el vele a bestiális szakaszvezető, hogy le sem lehet azokat írni. Csak megemlítem többek közt, mint mégis leírhatót és megnevezhetőt, hogy a szakaszvezető ütlegekkel arra kényszerítette, hogy a konyhai mosogató vizet megigya.

Ennél undorítóbb és éppen ezért megnevezhetetlen dolgokra is kényszerítette. Hányszor ütötte-verte egy napon, amikor közelébe férközött, mennyiszor sújtott rá puskatussal, vagy bottal, azt tudták a társai a kaszárnyában. Ha a legsúlyosabb szolgálat közben, melyet az emberkinzó szakaszvezető külön az ő számára gondolt ki, összeesett, pokróczot terített rá és úgy verette agyba-főbe.

Mindent azért, mert nem tudta pénzzel tölteni a szakaszvezetőt, mint a többiek. Csoda-e, ha egy napon forogni kezdett a közhuszárral a világ és a legsötétebb kétségbeesés pillanatában fegyvert ragadva, megölté állandó kintzóját?

A régi katonai büntetőtörvény, mint már említettem, nem engedte bizonyítani az elkövetett embertelenségeket. Az új katonai perrendtartás azonban humánusabb az eddigiéknél. Legalább úgy hírszerelik. Nem zárkozik el emberi motivumok elől és — ha ellenállhatlan kényszer és emberileg érthető vagy menthető körülmények kergetnek valakit bünbe — a katonai törvény is enyhébben ítél meg valamely bünszelekményt.

A közhuszár családja most az új katonai perrendtartásra való hivatkozással, perújítást kér. Nagyon kíváncsiak vagyunk, hogy a hadsereg szelleme fogékony-e az igazság iránt? Megengedi-e a perújítást és ha igen: más ítéletet mond-e a szerencsétlen közhuszár ügyében? A mi polgári felfogásunk az, hogy a hadsereg becsülete követeli meg a perújítást és különösen azt, hogy a börtölmunkát feltárja, amelyek a kaszárnyák falai mögött végbemennek. Legalább maguk a bírók vegyenek tudomást arról, hogy véreink milyen veszedelmeknek vannak kitéve a kaszárnyákban. S most fog bebizonyulni, hogy nverés-e fiainkra nézve az új katonai perrendtartás, vagy megmarad-e minden régi, középkori mivoltában a hadsereg köréin belül? (t.)

— Szász herceg a királynál. Ischlből jelentik: János György szász herceg, aki többnapos tartózkodásra Gmundenba jött a cumberlandi család-

hoz, ma délután 2 órakor ideérkezett és a király előtt audiencián jelent meg. A herceget uralkodónk dinerre hívta meg. A herceg azután visszavért Gmundenba.

— Pettera királyi vadászmeister beteg. Az O-Tátrafűreden időző báró Herzog Péter most nagy vadászatot rendezett, amelyre meghívta Pettera Hubertet, a gödöllői királyi vadászati hivatal vezetőjét is. Pettera a vadászaton hirtelen megbelegedett s állapota olyan súlyos, hogy a környék valamennyi orvosa konziliumot tartott betegágya mellett. Pettera a király legkedveltebb embereinek egyike, régebben, amikor a király még évenként ellátogatott a gödöllői koronauradalom páratlanul gazdag vadaskertjébe, napokig is cserkészett hűség vadászmeisterének társaságában. Mivel a király gödöllői vadászataira a környékbeli urak is gyakran hivatalosak voltak, Pettera nagyon ismert és nagyon kedvelt emberré vált és így súlyos megbetegedésének híre bizonyára széles körökben fog részvétet kelteni.

— A román királyi pár Borszéken. Tegnap nyílt meg Borszéken a fürdő főszecsonja, 600 fürdővendéggel. Az időjárás rendkívül kellemes. A román királyi pár augusztusra villát bérelt s hosszabb ideig szándékozik Borszéken üldülni. Romániából és Oroszországból csapatosan érkeznek mindennap a turisták.

— Lang olasz őrnagy kitüntetése. Római jelentés szerint az olasz király a Szent Maurítus-rend lovagjává nevezte ki Lang dragonosy őrnagyot, aki a király ellen legutóbb elkövetett merényletnél golyót kapott a mellébe. Lang őrnagy állapota még mindig olyan, hogy nem veheti fel a szolgálatot és teljes felgyógyulása hosszú időt fog igénybe venni.

— A bolgár király magyarországi birtokain. Pöstyénből jelentik: Ferdinánd bolgár király szombatn éjjel négy heti fürdőhasználat után elutazott Pöstyénből felsőmagyarországi birtokaira, eltérve attól az eredeti tervétől, hogy utókurára Karlsbadba megy.

— Asztorné anyai öröme. A newyorki Asztorné, a Titanic katasztrófája alkalmával elpusztult Asztor Jakab milliárdosnak özvegye augusztus első napjaiban várja lebetegedését. A gyermek születése azért érdekes, mert Asztor erre az esetre különös intézkedéseket tett.

— Román tisztek Brassóban. Brassói jelentés szerint a Szinajából Brassóba érkezett román tisztek előtt ma délelőtt a gyalogság, honvédség tüzérség, huszárság és géppuska-osztag különféle gyakorlatokat végzett, báró Ambruss huszárezrecls parancsnoksága alatt. A bemutatott gyakorlatok a román tiszteket a legnagyobb mértékben meglepték. A gyakorlatot a kivonult csapatok diszmenete zárta be a román tisztek előtt. Délben barhett volt, délután a vendégek a város nevezetességeit tekintik meg és este társasösszejevetel lesz, amelyet a brassói helyőrség tisztikara rendez. A román tisztek szerdán térnek vissza.

— Virágos Budapest. A Virágos Budapest Egyesület legközelebbi virágdiszversenyét ez év őszén tartja meg a fővárosban. Az egyesület vezetősége most állítja össze a versenypályázat programját. A bírálóbizottság a minap lezajlott versenypályázat nyertesének még e hó folyamán szétküldi az arany-, ezüst- és bronzérmeket, valamint a pénzjutalmakat és az elismerő okleveleket.

— Izgalom Abdul Hamid körül. Jelentették, hogy Abdul Hamid exszultánról napok óta hirdetik, miszerint haldoklik. Ma meg már azt jelentik Szalonikiból, hogy legközelebb elviszik az ottani Allatini villából és Anatóliában helyezik el. A dolog körül nagy a titkolódzás. Az átszállítás állítólag az exszultán kiszabadítására irányuló folytonos összeesküvések miatt rendelték el. Legutóbb a kormány Szalonikiben fedezett fel egy tiszti összeesküvést, melynek ugyanez volt a célja; ezért nem merik az exszultánt tovább itt hagyni. A szalonikii hatóságok még eddig nem erősítették meg ezeket a híreket, de valónak látszanak, mert az Allatini-villa szállítói két nap óta megszüntették minden szállítást.

— Agyonszurt főorvos. Péterváron a városi tébolyda egy ápolója kést emelt dr. Haecker főorvosra és leszúrta. A főorvos azonnal meghalt.

— Az orosz kém. Pétervári jelentés szerint július huszadikára várják Kosztevics százados szabadon bocsátását. Kosztevics szabadon bocsátása esetén a német kormánytól százezer márka kártérítést fog követelni.

— **Latham** aviatikus meghalt. Az aviatika rövid történelmének máris sok-sok fekete-szegélyes lapja van. A levegő mártírjainak nevezik őket, akik életükben tudósok és álmadozók voltak, vakmerők, merészek, elszántak és meghaltak azért a gyönyörű emberi álomért, amely az egyént a levegő urává is akarja tenni. Egy messziről érkezett távirat ma különös gyászt jelent azoknak, akik (és itt az emberiség egész intelligens része bennfoglaltatik) hisznek, bíznak a repülés teljes diadalában. A világ egyik legkiválóbb, legképzettebb aviatikusa, **Latham** halt meg ma tragikus módon, tragikusabban, mint elődei, mert nem a levegőért és a levegőben vívott harcában halt meg, nem az aviatika mártírjaképpen, hanem véletlenül, vadászat közben. Mint a Párison keresztül érkezett távirat jelenti, **Latham** Hubert aviatikust június 7-én, a Kongo-államban vadászaton *egy vad bivalu felöklelte és megölte*. Mindnyájunk előtt emlékeztet még **Latham** szimpatikus alakja, amint a két év előtti budapesti repülőversenyen vezette bravurozus mutatványait és rövidesen a közhírség kedence lett. Valóságos starja, favoritja volt a budapesti és utána az egyéb repülőversenyeknek, gyönyörű karrier állott előtte s bizonyos, hogy ez a képzett, kitűnő, bátor mérnök jelentős alakja lett volna az aviatika történelmének, amint hogy már most is a legkiválóbb aviatikusok élén állott. Halálával elsősorban a gyakorlati tudományt éri mélyszéles gyász.

— Az ideai hadgyakorlatok. Bécsből jelentik: A „Militaerische Korrespondenz” értesülései szerint az ideai nagy délmagyarországi hadgyakorlatokat is Ferencz Ferdinánd trónörökös fogja vezetni. A hadgyakorlatok szeptember 7-től 12-ig Békéscsaba, Szeged és Temesvár között lesznek megtartva. A hadgyakorlatok terét északon Kisjenő, Pankota és Lipa, délen Temesvár, Nagykikinda, Tiszahégyes és Pusztaszentmiklós, nyugaton a Tisza folyó határolják.

— **Viharok az országban.** Kaposvári jelentés szerint szombaton este óriási zivatar dühöngött **Belcsa** barcsi járásbeli község fölött. Hatalmas dörgés kíséretében lecsapott a villám, még pedig a mezőn, a keresztbe rakott gabonába, amelyet fölgyjűjtött. Több kereszt gabona elhamvadt, míg a többi azzal mentették meg az elpusztulástól, hogy árkot húztak az égő gabonakeresztnek köré. — **Keszthelyen** is nagy vihar volt és a villám több ízben lecsapott a járásbíróház épületébe. A villám végigszaladt a fegyházon, ahol a rabok között nagy rémületet okozott. A vasrészek a legtöbb helyen megolvadtak. — A fejérmegyei **Kislángon** szombaton borzasztó vihar dühöngött, mely rengeteg károkat okozott. A jég kicsépelte a talpon álló gabonát és a keresztbe rakott kévéket. Egyik villámcsapástól kigyuladt **Pál József** termése, amelyből 25 kereszt buza elégett. A kiscsárdák földjein mintegy 700 holdon tönkrement a jég a termést. — **Losonc** környékén e hó 14-én este nagy vihar volt, hatalmas záporos kísérletében. A viharok több emberélet is áldozatul esett. — **Dulháza**n öt munkás a vihar elől egy fa alá menekült. A villám lecsapott a fába és két munkást azonnal megölt, harmat pedig súlyosan összecsesztet. — **Divényorosiban** pedig a villám agyonvált egy pásztorfiút és két tehenet.

— **Meggyilkolt koronatanu.** Newyorkból jelentik: Ma reggel **Rosenthal** Hermant, aki a házardjártékok és tolvajlások ügyében indított rendőri vizsgálatban, mely ma kezdődött, tanuszerepet játszott volna, ismeretlen tettesek meggyilkolták. **Rosenthal**, aki ismert játékos volt, azzal vádolt rendőrtiszteteket, hogy részt kapnak a játéknyszerűségéből. Ma reggel szállójából az utcára hívták és ott egy automobilból revolvérrel többször rálőtték és agyonlőtték. Az automobilban, szemtanuk állítása szerint, hat ember volt, köztük két rendőrtisztviselő. A gyilkosok megszöktek.

— **Bécs város tehenészete leégett.** A bécsi városi tehenészet telep ma délelőtt eddig még ismeretlen okból kigyuladt. A tűz a szénraktárban keletkezett és rohamosan terjedt tovább. Legközelebb érte azt az épületet, ahol az éjszakai munkások aludtak. Az épület alsó része már lángokban állott, mikor a munkások felbredtek és mekkülésre gondolhattak. A tüzetők ponyvákat feszítettek ki az égő épületek alatt és a munkások abba ugrottak. Egy sem égett benn, de néhányan ugrás közben összezúzták magukat.

Az „Egyetértés” olvasóihoz.

Julius elsejével **negyvennyolcadik évfolyamának második felébe lépett az Egyetértés**, amely immár csaknem félszázados multtal jelenik meg olvasói előtt. Csaknem egy félszáz esztendő óta zászlóhordozója a magyar függetlenségi politikának s a hamisítatlan, megalkuvást nem tűrő szabadelvűségnek. Hasábjairól szólott bujdosásából, száműzetéséből történelmünk legdicsőségeiből, ragyogó alakja: **Kossuth Lajos** az irott szó legesodálatosabb hatalmával népünkhöz s hasábjairól érintkezik népmánnyozójának ragyogó nevé fia: **Kossuth Ferencz**, a függetlenségi politika illusztris vezére is. És csaknem egy félszázadon keresztül soha nem szűnő elhűséggel volt szószólója az **Egyetértés** mindannak, ami a magyar nemzeti államot erősítheti, mindannak, ami függetlenségi törekvéseinket előbbre viheti, mindannak, ami a liberális törekvéseket és reformeszközöket győzelemre juttatja.

A küzdelmekből érdemeiket nem vindikál magának az **Egyetértés**. Azt azonban nyugodt önérettel elmondhatja, hogy a tüzet állandóan ébren tartotta, s ha kihunyóban volt, élesztette népünk szívében a függetlenségi törekvések és vágyódások parazsát.

A **negyvennyolcadik évfolyamát** élő „Egyetértés” nagy

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben pártját ritkító. Ezzel az „Egyetértés” kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja” című melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés” előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album bolti ára 60 korona.

A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postabiztalmnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés” előfizetési ára

Egész évre	28 kor.	— fill
Félévre	14	„ —
Negyedévre	7	„ —
Egy hónapra	2	„ 40

— **Rendőrvádoltak.** Ha rendőrökről van szó, a pesti ember önkénytelenül összerázkodik. Rendőri brutalitásról írni ma nem újság, ez már megszokott dolog. Eddig azonban, ha a vádak be is igazolódtak, a rendőrnek alig történt baja, de most, — úgy látszik, — már a felettes hatóság is megunt a mindennapos panaszokat. **Krecsányi Kálmán** főkapitány-helyettes, detektív-főnök ma példát statuált. A multkor megírtuk, hogy **Antal és Mátyas** detektívek a Nagymező-utcában részeg állapotban elverték egy utcai leányt és egy fiatal embert és még a főkapitányról is sértően nyilatkoztak. A fegyelmi eljárást ma fejezték be, **Antal detektívet felfüggesztették az állásától és a detektív igazolványát is elvették tőle. A másik bűnöst pedig, Mátyas detektívet közrendőrré degradálták.** Amikor **Krecsányi Kálmán** detektív-főnök gyors igazság szolgáltatását nem tudjuk eléggé dícsérni, egy újabb rendőri brutalitásról vagyunk kénytelenek beszámolni. Ismert alakja a budapesti éjszakai **Stössel** Jakab 70 éves zenész, **Stössel** bácsi, 25 év óta Budapesten lakik s hogy családját több keresethez juttassa, kis zenekart alakított, amelylyel egy negyedszázada muzsikál kisebb éjszakai kávéházakban. Az öreg **Stössel**, legutóbb a nagymező-utcai Gentry-kávéházban játszott. Tegnap éjszakai egy órára konfliktust rendelt a kávéház elé. Félegy órakor kiállt a kávéház ajtajába, ahol már ott várt az általa rendelt egyfogatu bércoksi, mögötte pedig egy fiáker. Egyszerre csak jött egy rendőr, a 2182-es számu. Ekkor **Stössel** bácsi odaszólt a 2182-esnek:

— Kérem rendőr ur, ne bántsa ezt a konfliktus, mert ezt én rendeltem ide.

A rendőr erre a kérdésre szörnyen dühbe gurult. Letegette az öreg zenészt s aztán, a 70 éves embert megragadta a mellénél és behajította a kávéházba. Megsérült a karján és hátán. **Stössel**, mikor magához tért, ismét kiállt az ajtóba, hogy megnézze a rendőr számát, mert feljelentést akart tenni ellene. A rendőr erre teljesen megvadt. Bement a kávéházba, ott megragadta az öreg, tehetetlen embert és kiczipelte az utcára, ahol egy rendőrtársával együtt folyton taszigálta a mozsár-utcai kapitányságig. Utközben vagy kétszáz ember verődött össze s az emberek sértő szavakkal fakadtak ki a rendőrök ellen, mire a 2182-es társa kardot rántott. A VI. kerületi kapitányság őrszobáján következett csak az igazi hadd-el-hadd. **A brutális, dühöngő rendőr itt nekiesett az ősz zenésznek, s agyba-főbe verte, olyannyira, hogy a kétségbeesett ember zokogva összetette a kezét és kegyelemért könyörgött. De az üllegetést a rendőr nem hagyta abba, mire a halálra rémült ember így rimánkodott hozzá:**

— Inkább löjjen le, de ne bántsa a fejemet, nehogy nyomorult legyek.

A szerencsétlen embert fia közbenjárására a főkapitányság telefonos utasítására ez éjjel háromnegyed két órakor bocsátották szabadon.

— **A zürichi sztrájk.** Zürichi jelentés szerint a szociáldemokraták népházát, amelyben a legtöbb szakszervezet helyisége van, a rendőrség megszállotta s az államügyszétség rendeletére házkutatást foganatosított. A zeneclarnokban több ezer polgár gyűlést tartott, melyben tiltakoztak a sztrájkolók kihágásai ellen.

— **Turistaszerencsétlenség.** Ó-Tátrafüredről jelentik: **Seyboth** Alfréd német gimnáziumi tanár ma hajnalban **Wagner Wohlfart** német törvényszéki referendáriussal a Poprád-tó melletti Tátracsucot mászta meg. Lefelé jövet **Seyboth** lezuhant és szörnyen halt. A szerencsétlenül járt **Seyboth** Alfréd tanár **Halsburgban** (Elszász) született, **Magdeburgban** gimnáziumi tanár volt, ahonnan ugyanily minőségben **Wittenbergba** helyezték át. Társa, **Wagner Wohlfart**, referendárius **Albertstadt** (Szászország) város törvényszékénél.

— **Millió frank egy életért.** Bukarestből egy szenzációs milliós kártérítés esetét jelentik. A román belügyminiszter automobilja **Krajovánál** nemrég nekiment a gyorsvonatnak és az összejútközésnél **Giloi** francia publicista életét vesztette. A publicista **Párisban** élő családja tegnap a bukaresti törvényszéknél kártérítési panaszt nyújtott be s kerék egy millió frankot követel a belügyminisztertől, akinek soffitörle viaszatlanságból a balesetét okozta.

— **Egy belgrádi diák rémtette.** Belgrádban rémes eset történt. A belgrádi egyetemnek egy *Miletics* nevű bölcsészettan hallgatója bestiális módon legyilkolta öreg szüleit. Éjjel történt a rémtett. A család segélykiáltásokra riadt fel s hamar megtudta, mi történik. Lárját csapott, mire rendőrök jöttek a házba, kik még tettenérők a gyilkost, amint véres kézzel feltörte a szekrényeket és összekapkodta az értéktárgyakat. A gyilkos, amikor a rendőröket meglátta, szembeszállt velük. Revolvért rántott és lövöldözött rájuk. Az egyik rendőrt életveszélyesen megsebesítette. Végre nagy dulakodás után lefegyverezték és bevitték az őrszobára. Ott egészen czinikusán bevallotta mindent. És kijelentette, hogy azért gyilkolta meg a szüleit, mert már nem várható tovább az örökségre.

— **Arató-sztrájkok.** A tolnamegyei tamási járásban a csendőrség nagyarányú aratósztrájkra irányuló mozgalomnak jött nyomára. A járás területére ezért 70 csendőrt és egy főszerződéses huszár vezényeltetett ki az alispán, hogy a sztrájknak elejét vegye. Attól tartanak ugyanis, hogy a pár év előtti nagy aratósztrájk rendezésének mintájára, most is a sztrájkra készülő aratók sorra járják a pusztákat, tanyákat s a dolgozó aratókkal közlik tervüket a sztrájkra vonatkozólag. Ezeknek a kőbor csapatoknak a többi munkásoktól való elzárása végett, a pusztákon mindenfelé 6-6 ember czirkál. A vármegye alispánja 3 hónap tartamára teljes intézkedési joggal, a sztrájkmozgalom elfojtására Reich Oszkár szolgabíró bízta meg, akihez most jelentés érkezett, hogy az aratósztrájk a járásban már e héten ki fog ütni. — *Margittáról* jelentik, hogy a *melki apátság* uradalmában dolgozó mezőkövesdi mezőgazdasági munkások sztrájkba akartak lépni, mert keveselték a kialakított hányadot. A főszerződéses csendőrökkel vonult ki az aratók közé és kényszerítette őket, hogy munkába álljanak. Három aratót a főszerződéses izgatással vándolt és el is ítélte őket 10-10 napi elzárásra. — *Dombóváról* jelentik: Az elmúlt héten Tolna megye több helyén volt aratósztrájk. *Nosztányi-Pusztán* aratói, szám szerint 121-en már napokkal ezelőtt abbahagyták a munkát, sőt némelyek napnap után felgyújtották a munkáltató hercegi uradalom gabonáját. Följelentést tettek ellenük a főszerződéses bizottságnál, ahonnan nyolc csendőr jött a pusztára. Ezek bekísérték a sztrájkoló aratókat a dombóvári főszerződéses bizottságra. Itt Nagy István főszerződéses bizottsági elnökkel tartó egyezkedési tárgyaláson az ellentéteket elsimítani, mire az aratók munkába álltak. A renitenskedőket a főszerződéses bizottság 15 napi elzárásra ítélte. — *Felsőleperden* pénteken délután a koccolai és szakcsi aratók özv. Döry Vilmosné bérletlen sztrájkba léptek és a szerződésileg kikötött tizedrészt helyett a termés nyolczad részét követelték. — Követeléseiket teljesítették, mire a sztrájk véget ért. Ugyanazak békésen végződött a *Csöge-Majorban* kiütött sztrájk, amelyben 37 pár aratómunkás részes. Mikor a tamási főszerződéses bizottsággal jelent meg a majorban, a sztrájk hirtelen véget ért.

— **Három koporsó egy családban.** Megrendítő parasztragédia történt tegnap *Alsóvágon*. Valami csekélységen összeveszett a feleségével *Makai János* földműves. Az asszony hazament szüleihez. Két kis gyermeke az uránál maradt. Másnap *Makai* elvitte a gyerekeket, a tízéves Ernőt és a tizenkétéves Annust az erdőre, *gombát szedni*. Az apjuk otthon megsütötte a gombát. Asszony nem volt a háznál, a férfi nem tudta, jök-e a gombák, vagy nem, jóízűen megették a vacsorát. Tegnap reggelre az apa halva találta a kis Annuskát. Mire doktor jött, az apa is, Ernő is rosszul volt. Délre az apa meghalt, ma reggel a kis fu is kiszorult. *Makainé* az összezördülés után ma látta viszont urát és gyermekeit. *Mindhármat a koporsóban*.

— **A halállakodalom.** Bukarestben vasárnap az ottani főpostahivatal egyik tisztviselőjének, *Ciabann István* lakodalma végzetes szerencsétlenség történt, amennyiben a lakodalmi vendégeknek *likőr helyett tömény karbolsavat szolgáltattak fel*. A új pár, azoknak szülei és még más vendégek, összesen tizennégyen ittak a méregből és valamennyien meghaltak.

— **Megőrültek a hőségétől.** Tegnap érkezett a nápolyi kikötőbe a „Kalada” nevű személyszállító gőzös. A hajó fedélzetén tizenkét ember megőrült a hőségétől. — *Kaposvárról* jelentik: Horváth Ferencz bodvicai lakos a mezőn napszúrás következtében összeesett. Esméletlenül szállították a lakására, ahol csakhamar meghalt.

— **Amerikai viharpusztítások.** Amerikából borzalmas viharpusztításokat jelentenek. *Denverben* rettenetes vihar pusztított, melynek több emberélet esett áldozatul. Hatszáz ember hajléktalan. — *Mexikói táviratok* jelentik, hogy *Guanajuato* államban felhőszakadás és forgószél mérhetetlen károkat okozott. Sok község teljesen romba dől, vannak olyanok, melyekben egyetlen ház sem maradt épen. A halottak száma több mint ezer. A katasztrófa olyan gyorsan következett be, hogy a lakosság nem tudott menekülni. Éhínség fenyegeti az életben maradtakat és ezért sürgősen összehívták a misszionáriusokat. Egy újabb newyorki távirat a mexikói katasztrófáról még a következő rémes részleteket jelenti: Több helység egészen elpusztult. — Az áldozatok száma ezernél, sőt némely jelentés szerint kétezerrel is több. A kár százmillió dollárnál is nagyobb. Az egyes helységek összeköttetése teljesen megszakadt. Számos helységben egyetlen ház sem maradt épen. A katasztrófa oly hirtelen, oly koraszótt erővel jött, hogy mindet elpusztított és tökrített. Sok helységben nagy esésigény van. Tízezer ember hajléktalan. A katasztrófa után rablók fosztogatták az összedőlt házakat. A helyzet oly komoly, hogy tegnap a fővárosban miniszteri tanácskozás volt, amely elhatározta, hogy háromezer katonát küld a veszedelem által fenyegetett helyekre, hogy a lakosságot a fosztogatás ellen megvédelmezze. — Különvonatok eleséggel uton vannak.

— **Szélhámos házmester.** *Matisz Lajos* házmeester eredeti módon harácsoló össze magának tekintélyes summát és azután kerekelt oldott. A házmeester *Sléizinger Leó* Ráday-utca 59-ik számú házában volt a felügyelője s eredeti tervet eszelt ki az emberek becsapására. Az új ház kapujára ugyanis állandóan nagy táblákat akasztott ki, amelyek mindenféle lakást hirdettek kiálónak. Alig volt nap, hogy *Matisz Lajos* egy-két új lakást ki ne adott volna. Az új lakóktól minden egyes alkalommal 60-140 korona előleget vett fel. Azt talán mondanunk sem kell, hogy az egész házban egyetlen kiadó lakás sem volt. *Matisz Lajos* nagyobb csalásra is vetemedett. Egy pozsonyi érdeklődőnek, aki augusztus elsején költözik a fővárosba, kiadott egy kétezer koronás lakást azzal, hogy ha ezer koronát előre lefizet, a háziur a házbér másik felét elengedi neki. A pozsonyi lakó az ezer koronát lefizette *Matisznak*. A házmeester egy szép reggel kerekelt oldott. A lakóknak feltűnt hirtelen eltűnése és utána járva rájöttek a házmeester üzemre. A becsapott emberek közül még azokat sem tudják most értesíteni, akik budapesti lakosok, mert a címét egynek sem tudják s így egészen bizonyos, hogy augusztus elsején a butorszállító kecsiknek egész átbera fog majd megállani a Ráday-utca 59-es háza előtt, de lakást senki sem fog kapni.

— **Hurczolkodás helyett a halált.** *Párisban* hétfőn reggel a *Rouzé*-családot (férjet, feleséget és huszonöt éves leányukat) a Rue Albony-n lévő lakásán halva találták. Az egész család öngyilkosságot követett el, csak azért, mert — félt a hurczolkodástól. A *Rouzé*-család, amelynek feje mint kereskedelmi utazó bőségesen szerzett pénzt, igen rendezett viszonyok közt élt, egyáltalában nem szenvedett szükségét és jóformán semmi gondja sem volt. Másrészt a családnak mindhárom tagja melancholikus természetű volt és különösen a leány gyakran hangoztatta, hogy véleménye szerint az élet terhes és fölösleges valami. Nem régen a háziur fölmondta a lakást és *Rouzék*knak július 8-án kellett volna kiköltözniük. Ugy látszik, hogy a költözködéssel járó sok vesződség gondolata annyira megzavarta a két életunt nő lelkét, hogy többre becsülték a halált, mint a bajjal járó életet. Ugy látszik, hogy az ötvenöt éves családfejt is sikerült elméletök helyesességéről meggyőzniük, mert szombat este az egész család bucsuzó levelet írt az ismerősöknek és barátoknak, vasárnap pedig hozzáállott elszánt terv megvalósításához. Az ablakokat jól elzárták, kinyitották a gázcsapokat és amikor hétfőn a család egyik barátja, aki szintén kapott bucsuzó levelet, a lakásba sietett, már csak a holttestét láthatta ezeknek az embereknek, akik a hurczolkodás ölő felmükben eldobták az életüket.

— **Házasság.** *Köpenes Antal* okl. főgimn. gyak. tanár eljegyezte *Józsa Zsuzsikát*, *Józsa Sándor* gergelydíttről vezértanító leányát.

Káthy Tivadár, a Ganz-féle villamosági r. t. mérnöke ma délelőtt házasságot kötött *Rácz Margittal*.

— **Hajza az orosz újságokra.** Péterváron a múlt éjjel a politikai rendőrség a *Birserija* *Viedomosztí* szerkesztőségében és a moszkvai *Ruszköje Slovo* pétervári fiókszerkesztőségében házkutatást tartott és sok kéziratot elkobzott. A *Ruszköje Szlovo* pétervári szerkesztőjét letartóztatták.

— **Egy huszár tragédiája.** A komáromi vár egyik nehéz tömlőzében 1908 óta szinylődik egy szerencsétlen ember, aki husz esztendő várfozságra van ítélve. *Tringer József*nek hívják a boldogtalant, tolnamegyei születésű és közhuszár volt a 10. számú közös huszárezredben. Az volt a büne, hogy szolgálati fegyverével agyonlötötte *Balázs János* szakaszvezetőt. A szerencsétlen embert erre a kétségbeesett lépésre rettenetes kínzások vitték, de ügyének tárgyalásán, a régi katonai bíraskodás fogalmatlanságai miatt nem derültek ki ezek a borzalmas s a hadbírószág a legsúlyosabb büntetést szabta ki a boldogtalan emberre. Most azonban, *Tringer* családja perújításért folyamodott. Azok az emberek ugyanis, akik *Tringerrel* együtt szolgáltak, most készek eskü alatt bizonyítani, hogy mi mindent követett el *Balázs* szakaszvezető *Tringer* ellen, amíg az kétségbeesett tetteire elszánta magát. *Tringer József* 1907-ben rukkolt be a tizes huszárhoz. *Bukovina* egy kis garnizonjába került, ahonnan 1908 június elején Budapestre jött az ezred. Itt *Balázs János* szakaszvezető keze alá került. *Balázs* az ezred legdurvább, legembertelenebb altisztje volt. Nem tudta pénzelni az altisztet s e miatt kezdődött meg a kálváriája. Ami titkos gonoszság, embertelenség, rejtett üldözés csak van a kaszárnyák szakasz-szobáiban, mind rászakadt a szegény közhuszárra. A szakaszvezető olyan durvaságokra is vetemedett, amelyeket leírni is undor. Így például egy izben megtette azt, hogy a szerencsétlen kiszolgáltattott emberrel a szennyes konyhai moslékot itatta meg. És *Tringer* sehoh sem kapott védelmet. A szerencsétlen ember végre is teljesen elvadult. Valóságos örület vett rajta erőt, ha csak látta is valahol bántalmazóját. Végre megtörtént a katasztrófa. 1908 június 26-án éjszaka, amikor *Balázs* szakaszvezető megint jogtalanul ráerőszakolta az istállószerződéses, végső elkeseredésben felrohant az istállóból, a folyosón lekasztotta az állványról a karabélyát, bement a szakasz-szobába, megállott *Balázs* szakaszvezető ágyánál és élesre töltötte. A karabély csövét odatartotta az alvó *Balázs* halántékához és lött. *Tringer* lement az ügyeletes tiszthez, szabályszerűen szalutált és jelentette:

— **Jelentem** alálassan, hadnagy urnak, gyilkoltam, agyonlöttem *Balázs* szakaszvezetőt.

A közhuszárt azonnal letartóztatták. A katonai bíróság összeült, de a vizsgálat nem terjedt ki a kínzásokra, mert azoknak részese volt *Balázs*nak több altiszt barátja és akik terrorizálták a legénységet. Így aztán a katonai bíróság *Tringer*et kötél általi halálra ítélte. A halálos ítéletet a királyi kegyelem 1908 december 16-án husz évi várfogságra változtatta át. Ettől a naptól kezdve a komáromi vártömlőz rabja *Tringer*. Most a ronkonok az új katonai pörrend szerint pörújítást kérnek a szerencsétlen *Tringer* ügyében.

— **Tűz a főrévi Csáky-kastélyban.** Pozsonyból jelentik: Tegnap délután gróf *Csáky Jenő* győryörü főrévi kastélyát könnyen végzetessé válható tűzveszedelem fenyegette. Délután két óra tájban a kastély konyhája felett levő helyiségben eddigelő ki nem derített okból tűz ütött ki, mely a kéményén át a tetőre csapott fel és már a fedelet is kikezdte. A kastély szomszédja nyomban értesítette a pozsonyi tűzoltóságot, de mire az megérkezett, a főrévi tűzoltók már javában dolgoztak. A tűzoltóknak másfél órai munka után sikerült a tüzet elfojtaniuk. A grófi család a kastélyban tartózkodott és gróf *Csáky Jenő* maga személyesen is részt vett a mentési munkálatokban.

— **A tisztiruhás hóhér.** Néhány hónappal ezelőtt Oroszországból a *Léna vidékéről* borzalmas vérengzés hírére vitte szét a táviró a világ minden részébe. Az aranybányászok fellázadtak az őket kizsákmányoló lénavideki bányatársaság ellen, a társaság katonai segítséget kért s a katonák 400 munkást, köztük számtalan asszonyt és gyermeket agyonlöttek. A kegyetlen vérfürdőt *Trestenkov* százados rendezte, 3 vezényelt tüzet a katonáknak az asszonyok és gyermekek ellen. Nagy botrány lett a vérengzésből, a kormány vizsgálatot indított és ez a vizsgálat most lesújtó eredményt hozott. Kiderült, hogy a vitéz *Trestenkov* rendes járadékot huz a lénavideki aranybányatársaságtól, de nem veti meg más vállalatok vesztegetőpénzeit sem. A kapitányt tegnap átadták a büntető bíróságnak.

A szív élete a testen kívül. Mr. Alexis Carrelnek, a kiváló amerikai biológusnak laboratóriumából néhány nap óta szenzációsabbnál szenzációsabb kísérletekről szóló hírek érkeznek. Mint Párisból jelentik, szombaton Pozzi tanár tartott előadást az orvostudományi akadémián Carrel biológiai felfedezéseiről és megint egy olyan szenzációs biológiai kísérletekről számolt be, amely valóságos forradalmat jelent biológiai tudásunk terén. Amikor néhány hónappal ezelőtt híre terjedt, hogy Carrelnek sikerült véredényeket a szerveken kívül konzerválni és más élő testbe átültetni, a hirt mindenki hitetlenül fogadta. Azóta már megbizonyosodott, hogy Carrel tényleg megtalálta a módját, amivel anatómiai testrészeket tetszészerinti időn át oly módon konzerválhat, hogy asszimilációképességüket megtartják és sejtjeik szaporodnak, szóval tovább élnek. Carrel a kísérleteinek eredményét csak akkor hozza nyilvánosságra, ha azok eredménynyel jártak és teljesen bevégzettek. Így történt, hogy Pozzi tanár csak most közölte a tudományos világgal, hogy Carrel ez év január 17-én a szívnek egy darabját is próbálta konzerválni és ez a kísérlet olyan jól sikerült neki, hogy az illető szív rész egészen május 1-ig tovább élt és perceként 60—120-szor összehúzódott és kitágult. Még van tehát a szív, amely a testen kívül tovább él és tovább vor és már nem is kell olyan nagy fantázia annak elképzeléséhez, hogy nemsokára nemcsak kisebb beteg szerveket fog pótolni Carrel konzervált egészséges szervekkel, hanem a beteg szívet is egyszerűen kioperálja és pótolja egészséggel. Noha a felfedezésnek egyelőre még nincs is praktikus következménye, a perspektívája mindenesetre óriási. A kis szívhus, amelyet Carrel konzervált, 60 óra alatt teljesen új sejtréteggel vonódott be, amely elegendő lett volna, hogy egy nála 64-szer nagyobb felületet borítson be. Nyomban az extirpáció után, a kis szív rész perceként 120-at vert. A későbbi időben több esetben szintén elérte ezt a működési fokot, rendszeren azonban csak 60—80-szor húzódtott össze és tágult ki perceként. Az egész három és félhavi idő alatt, amíg a szív rész a testen kívül tovább élt, harminczötféle, különböző viszonyok közé helyezték és mindannyiszor gondosan megtisztították. A harminczötföldik ilyen tisztításnál a sejtjeit elszakadt és akkor a ritmikus mozgások azonnal megszűntek.

Az erkölcsbíró szökése. Heves Aladárt, dr. Sternberg Gyula fehérgyarmati kir. közjegyző irnokát, a Kuria júniusban közokirathamistás miatt hat hónapi börtönrre ítélte. Az irnok a tárgyalás után azt táviratozta főnökének és hazaérve azt beszélte, hogy *fölmontatték*, ami később valószínűságnak bizonyult. Az elítelt irnok ezt azért tette, hogy időt és egérutat nyerjen a *szökésre*. E hónap elején el is tűnt hazulról s valószínűen Amerika felé vette útját, ahová családja még tavaly kiköltözött. A börtönrre ítelt és megszökött irnok a sajátos kisvárosi viszonyoknál fogva, nevezetesen szerepet játszott a társaságban és életben. Volt rá eset, hogy mint szenvedelmes de egyuttal könnyelmű kártyás, 500—800 koronát is elveszített félhón vagy huszonegyen. Tagja lett az uridánsárságnak és a kaszinóknak. Innen vád alá helyezése és elítéltetése után, *felszólításra sem akart lépni*, ahelyett még ő adott be mások ellen kizáró-indítványokat. Minden személyes ügyet csak *párbajjal* akart elintézni lovagiaságára oly féltékeny volt. Beesületbírócság elé is került, de ez is párbajkésnek minősítette. A legfélelmetesebb kisvárosi Kátó hírében állt, aki nemcsak magánokon, hanem a bíróságokon is erkölcsbíráskodott. Így például a fehérgyarmati járásbírócsággal éveken át hadilábon állt, annak bírái, hivatalnokai ellen *száznál több följelentést* adott az igazságügy-miniszterhez és más hatóságokhoz és hatalma tudatában azzal fenyegetőzött, hogy *nem nyugozik addig, míg ezt a bíróságot a föld színéről el nem tünteti*. Most, hogy megszökött, több ezer korona válóadóságot hagyott a főnöke nyakán. Egyáltalán kisebb-nagyobb összeggel majdnem mindenkire becsapott, aki barátságával dicsekedhetett. — Megemlíthetjük még, hogy a szatmári törvényszék ugyancsak magánokirathamistás miatt egy másik ügyben is elítélte négy hónapi fogságra a megszökött irnokot.

Öngyilkosság a templomban. Jakab István tizenhét esztendőes római gyakornok egészen erőtlen helyen akart vétni az életének. Elment a ráczvárosi templomba s a padok között mellbelötte magát. Életveszélyes sérülésével az Irgalmasok kórházába szállították. Szerelmi csalódás miatt akart meghalni.

Balesetek munka közben. A Nagy-Sz. utca 23. szám alatt lévő Döry-féle festékgyárban egy gép elkapta Borbély Róza tizennyolc éves napszámosnó jobb kezét és az ujjait levágta. — A Sárosfürdő építésénél Pesti Sándor negyvenkét éves napszámos lezuhant az állványról és a lábát törte. A Rókus-kórházba vitték.

Tanítók és a gyermekek száma. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint Magyarországon 32,306 népiskolai tanító van. Ezek közül 10,851 nő és 21,455 férfi. Egy tanítóra átlagosan 61 tanuló esik. A városi iskolákban csak 40—50 gyermek van egy osztályban. De a falusi iskolákban egészen más viszonyok uralkodnak. Nem ritkaság 130—150, sőt a 180-as létszám sem! 80—100 tanuló pedig csaknem minden osztályban iskolában találunk. Az iskolák nagy része pedig egy vagy két tanító. Ilyen arányzámok mellett nem lehet azután csodálkozni, ha a magyar kultúra fejlődésére képtelen.

A pestisveszedelem. Newyorki jelentés szerint a gümös pestis tanulmányozása végett *Puertorikoba* küldött bizottság visszaérkezett. A bizottság attól fél, hogy a járványos betegség terjedését *nem lehet majd megakadályozni*. Tegnap három újabb eset fordult elő. A pestis megszűnésére a tél előtt gondolni sem lehet s a bizottság *Newyorkot is nagyon félti*. Trinidadban, Guajanában és Havannában *terjed a pestis*. Puertorikoban *harmincz négy beteg közül huszonegy meghalt*.

Gyilkosság egy pipáért. Péntekről szombatra virradó éjjel a szatmármegyei *Laczfalu* község határában *Moldován Pál* kapnikbányai lakos meggyilkolta *Czinczár Mihály* sándorfalusi gazdálkodót. *Moldován* a gyilkosságról értesítette a laczfalusi csendőrséget s a holttestet beszállították a laczfalusi temető halottsházába, ahol felboncolták. A laczfalusi csendőrség, amely a nyomozást vezette, egy ideig teljes gőtétségben tapogatózott, hétéfőre azonban váratlan fordulat történt. *Moldován Pál*, aki a holttestet az országúton megtalálta, vasárnap este jelentkezett a laczfalusi csendőrségen s előadta, hogy *Czinczár* élt, amikor ő ráakadt s még meg tudta mondani, hogy *Szelecsán Sándor* sándorfalusi lakos gyilkolta meg. A csendőrség *Moldován* jelentése alapján vallatásra fogta *Szelecsánt*, aki rövidesen megtört és bevallotta, hogy *Czinczár csakugyan ő gyilkolta meg egy pipáért*. A gyilkost tegnap beszállították a szatmári kir. ügyészség fogságába, ahol *Moray Károly* vizsgálóbíró kihallgatta. *Szelecsán* elmondta, hogy szombat reggel öt óra tájban a laczfalusi országúton egy árok szélén aludt. Arra ment *Czinczár*, aki, mert az országúton nem szabad aludni, felkelt. Erre felkelt s *Czinczárral* elindult *Sándorfalva* felé. Utközben *Szelecsán* észrevette, hogy a pipája *Czinczárnál* van, s felszólította, hogy adja vissza a pipáját. *Czinczár* erre durván rátámadt, hogy *ő ne gyanúsítsa, hanem keresse a pipát ott, ahol elhagyta*. Így veszték össze a pipán. A veszekedés hevében *Szelecsán* a nála levő *kaszával* *Czinczár* *összekaszabta*, s mikor látta, hogy *Czinczárban* már alig van élet, *a kasza hegyét a torkába döfte*, s azután otthagya. A gyilkosság elkövetése után kezét a gyilkosság helyétől 40—50 méter távolságban levő árok pocsolyás vizében megmosta, azután elment *Laczfaluba* s ott volt mindaddig, amíg a csendőrség le nem tartóztatta. A gyilkost a vizsgálóbíró vizsgálati fogságba helyezte.

Az orosz medve és a svéd csalóány. Az oroszok fogcsikorgatva rázzák ölleiket *Sven Hedin*, a világhírű felfedező felé, aki nem kisebb dolgot csinált, mint hogy egy millió példányban röpíratot írt és osztott szét, melyben tudomásukra adta a svédeknek, hogy Oroszország ugyanazon sorra akarja juttatni őket, mint Finnországot. Ez a dolog olyan hatással volt a svédekre, hogy honvédségük kiegészítésére hat hét alatt 18 millió koronát gyűjtöttek össze. *Sven Hedin*, ezt a páratlan nagy tudóst és hőst hitegen hagyja az oroszok öklömütogatása, még azzal sem törődik, hogy az orosz földrajzi társaság, mely egyik legnagyobb tudósokból álló intézmény Oroszországban, tiszteltbeli tagjainak sorából kirekesztette. A legnagyobb humor a dologban az, hogy ugyanez a társaság nem is régen azt a kitüntetést adta *Sven Hedinnek*, mely Oroszországban eddig csak a legnagyobb tudósoknak járt, a *Semenow-éremet*. *Sven Hedin* művei 23 nyelven jelentek meg eddig és ennek a nagy tudósunk most jelenik meg egy hatalmas díszműve 600 oldal terjedelemben, melyet a *Tolnai Világlapja* mint rendkívüli kedvezményt ad előfizetőinek. Ez a kitűnő képes újság, mint ismeretes, ez év végén lép a nyilvánosság elé a 25 kötetre tervezett *Tolnai Világlexikonának* első kötetével is. Valóban szédítőnek mondható ez a legújabb vállalkozása, ha elgondoljuk, hogy ez a nagy mű 30,000 képpel illusztrált 16,000 oldalra fog terjedni.

Égő buza föld. Hajduböszörményből jelentik: A pusztaszentgyörgyi 2000 holdas uradalomban a vasuti állomás közelében tegnap délután mintegy 16 hold területen az álló gabona meggyuladt és a nagy szélben teljesen elpusztult. Azt gyanítják, hogy a debreczeni—nánási vasut vonatának mozdonyából pattant ki a szikra.

Egy asztalossegéd merénylete. A rendőrség letartóztatta *Asbóth János* czecegi születésű harminczkét éves asztalossegédet, aki tegnap délután részegen ment haza és ott rátámadt a vele tizenegy év óta közös háztartásban élő özvegy *Cséh Istvánné, Szürszabó Mária*ra. Majd revolvert rántott elő és többször az asszonyra lőtt. Két golyó találta. A Rókus-kórházba vitték. *Asbóthot* még a helyszínén elfogták és a rendőrség letartóztatta.

Elgázolások. A Váci-ut 141. számú ház előtt az 598-as számú közúti villamosvasuti kocsi összeütközött ifjabb *Kondér István* váci földműves kocsijával. *Kondér* lezuhant a bakról és a ballában sebesült meg. — A Rákóczi-ut és Kossuth Lajos-utca sarkán a 680-as számú közúti villamosvasuti kocsi elütötte *Presznyánszky Andrásné, Krizsák Anna* ötvenöt éves magánzónót, akit a mentők a Rókus-kórházba vittek.

A bolondok lázadása. Turin mellett a *Collegnoi* elmeegógyintézetben a ma reggelre virradó éjjelen forradalom tört ki. Az intézet bünyügyi osztályának *nyolcovan ápolója fellázadt*, négy őrt lefogott és megkötöztött, mialatt a *többi beteg megszökött*, vagy pedig vak dühvel vetette rá magát az összes ingóságokra. Az intézet igazgatója kétségbeesetten telefonált rendőrökért, tüzoltókért és katonáknak, akik hamar megjelentek és *akiket a fellázadt örültek töltött fegyverekkel fogadtak*. A béke ma reggelre helyreállott, miután a lázadók feltételeit az ellátásra és a gyógykezelésre vonatkozóan a rendőri igazgató és egy városi tanácsnok elfogadott.

Életuntak. *Domonkos Lili* tizenhét éves színésznő összeszólalkozott a szüleiével, elrohant hazulról és az *Eskü-téren* a *Dunába* akart ugrani. A rendőr azonban észrevette és megakadályozta az öngyilkosságot és mert a kis színésznő megígérte, hogy nem lesz öngyilkos, átadták a szüleinek. — *Szathmáry Antal* kávéhuszonnyolc éves kávéfelesége *Orbán Zsófia* a Vámház előtti rakparttól a *Dunába* akart ugrani. *Csendes Ferenc* rendőrzombán őt is megakadályozta szándékában. Bevitették a főkapitányságra, ahol elpanaszolta, hogy a férjével összeveszett és ezért akart meghalni. — *Szabó Mária* tizennyolc éves eselőd a *Villányi-ut 29. szám* alatt lévő üres telken borotvával a karján elvágta az ereit. Életveszélyes sérülésekkel a *Rókus-kórházba* vitték.

Halálozás. *Batta Ferdinánd* nagybégányi ref. lelkész életének 73-ik évében *Beregszászon* elhunyt. Ma temették el nagy részvét mellett.

Székesfehérvárról jelentik: *Lager Nándor* ciszterciarendi tanár, elcszállási jóságkormányzó 53 éves korában *Zircen* szívvelhűdés következtében hirtelen meghalt. Halála széles körben nagy részvétet kelt, Temetése szerdán délután lesz.

Kolozsvárról jelentik: *Id. Gunesch Károly*, a kolozsvári ág. hitv. ev. egyházközség elemi népiskolájának 46 éven át volt tanítója és a polgári fiúiskolának 35 éven át volt enektanára, az ev. egyház nagyobb képviselőjének tagja, életének 82. boldog házasságának 55-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt az arany érdemkereszt tulajdonosa volt.

Stamborsky László, gyógyszerész, 88 éves korában *Sümegen* meghalt.

Barthali János, igazgató-tanító, 42 éves korában, *Kovácsán* meghalt.

Tollas Dénes, földbírtokos, 51 éves korában *Mező-Szakálban* meghalt.

Geleji és makói Makay János nyugalmazott református tanító, életének 67. évében folyó hó 14-én meghalt *Szilágyolomperten*.

Gantner Sárika, Gantner Dóri és neje, *Vékony Berta* kis leánykaja *július 12-én* meghalt *Déaványán*.

x **Ha öszül a haja,** használja a *Stella-vize*t. Ára 2 K. Kapható egyedül *Zoltán B. gyógytárban*, Budapest, V., Szabadság-ter.

x **Fodor-féle vívőterem** a *Koronaherceg-utca 3. szám* alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különb. gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** mai számunk nyitlertéri rovatában a nyaraló- és utazóközhöz segítséget érdeklő időszakú közleményt tesz közzé.

Nyáron:
Yes
Porcellán
Powder

megóvja a női arczbőrt az ártalmas napsugaraktól. Az arcz nem izzad, nem fényes, hanem élkelően mattá lesz. A világ legjobb pudere. Ára 3 és 5 korona.

Összesen a nagy kedvezmény 1800 koronájába kerül a fiatal tanítónak. Az olyan kedvezmény nem igen kapós, amely csak 1800 koronába kerül. Felhozzák itt ellenvetésül azt a gyenge érvelést, hogy a más pályákon levők is meghozzák ezeket a nagy áldozatokat. Igen ám, de elfelejtik, hogy a tanítóságnak eddig meg volt a tartalékba helyezési kedvezménye. Mivel ezt most eltörölték, kárpótolni kellett volna valami uton-módon a tanítóságot. De az a legcsodálatosabb, hogy ezért a nagy sérelemért nem is igen tiltakozott a tanítóság. Pedig a véderőtörvény szakaszai már egy évvel ezelőtt ismeretesebbek voltak. Ezen idő alatt kétszer is alkalma lett volna a tanítóságnak tiltakozni a sérelem ellen. De sem a december 8-iki nagygyűlés, sem a legutóbbi egyetemes kongresszus programjába nem volt felvéve ezen sérelmek tárgyalása.

= Tanulmányut Törökországba. A budapesti török iskola tanárainak vezetésével ez év szeptember havában nagyobb társaság indul ázsiai Törökországba, hogy ott közgazdasági tanulmányokat tegyenek. A magyar vendégeket a török kormány vendégszerető fogadtatásban fogja részesíteni.

= A pozsonyi egyetem. Pozsonyból jelentik: Gróf Zichy János vallás- és közoktatásiügyi miniszter már döntött a pozsonyi egyetem telke ügyében, még pedig a hegyi liget közelében levő St. Genois-féle telek mellett. Az új egyetem tehát a városon kívül fog felépülni. Az egyetem épületének elhelyezési terve is már meg van vázlatban. A városal most indulnak meg a tárgyalások a csatornázás, vízvezeték és villamos vasút létesítése ügyében. Tekintettel azokra a nagy költségekre, amelyekkel ezek a beruházások járnak, a minisztérium hajlandó lesz a csatornázás és a villamos vasút építésének költségeit is részben viselni, sőt egészben is, ha a város nem tart arra igényt, hogy a telekvásárlásnál feleslegesen maradó rész értékesítésében részesedjék.

= Lembergi diákok Budapesten. A mai napon a lembergi állami tanítóképző intézet tizenöt növendéke és öt kísérő tanára tanulmányutra fővárosunkba érkeztek és e hó 20-ig maradnak itt. A tanács megengedte, hogy ezeket a növendékeket a VII. Elemér-utcai iskola két termében szállásolják el.

EGYESÜLETEK.

(—) A Gyógyszerész Egyesület igazgatósága. Említettük már, hogy a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület igazgatóságának több tagja lekötött tisztségéről, mert az egyesület közgyűlése az idén nem üdvözölte a belügyminisztert politikai okokból. Most újabb hárman ismét beadták lemondásukat, nevezetesen: Tanács József alelnök, Radanovich Dániel és Stöcker Alajos igazgatók. A lemondásokkal a gyógyszerészegyesület valószínűleg őszi választmányi ülésén fog foglalkozni.

KÖZIGAZGATÁS.

Uj községnév. A belügyminiszter Somogy vármegye közönségéhez egyidejűleg intézett rendeletével Faluszemes község nevét az 1898. évi IV. tcz. 2. szakasza alapján „Balatonszemes”-re változtatta meg.

SPORT.

A magyar vívók győzelme.

= A Stadion ünnepélyes bezárása. —

— Az egyéni kardvívás előmérkőzése, —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 16.

Az olimpiai játékok atlétikai versenyei a mai nap folyamán ünnepélyes befejezést nyertek a Stadionban. A svéd király tizenhatezer főnyi lelkes közönség előtt nyújtotta át az aranyérmeket és bábkoszorukat a győzteseknek. Jobbján a trónörökös az ezüstérmeket adta át, balján pedig Frigyes herceg a bronzérmeket osztotta ki. Craig jelent meg legelőször a király előtt. Két aranyérmet is kapott, mert két versenyben is győzött. Utána Arthur, a maratoni győztes vette át aranyérmét. A svéd király közel félóraig beszélgetett vele. A közönség hűségesen kitarított az ünnepség végéig. Ezzel az aktuussal a Stadion ünnepélyes bezárása megtörtént s most már csak az egyéni kardvívás az evezős versenyek várnak még a lebonyolításra. — Mind két verseny előreményekkel tekintünk, mert az eddigi eredmények remélni engedik, hogy a Stadionban bennünket ért vereségekért a versenyek folyamán kárpótlást kapunk. Vívóink a hétfői nap folyamán, a csapatversenyek lebonyolítása alkalmával már beigazolták, hogy a hozzájuk fűzött remények reálisak.

Négy nemzet csapatát győzte le ma a magyar csapat s a győzelem aránya ez volt: Magyarország—Olaszország 9:5, Magyarország—Németország 13:3, Magyarország—Hollandia 13:3, Magyarország—Ausztria 11:5.

Csehország csapata érezve gyöngeségét, viszálylott.

Eszerint a döntőben

1. Magyarország.
2. Ausztria.
3. Hollandia.
4. Csehország.

Az egyéni kardvívás ma befejezett előmérkőzése is arra engednek következtetni, hogy a bajnokságban elől leszünk. A mai versenyen nyolcz

vívónk indult, kik közül valamennyi a döntőbe jutott. Holnap még négy vívónk mérkőzik s nem lehetetlen, hogy mind a tizenketten bekerülnek a döntőbe.

A mai versenyen a döntőbe jutottak:

Verkner Lajos,
Zulavszky Béla,
dr. Tóth Péter,
Békessy Béla,
dr. Fuchs Jenő,
Dunay Béla,
Mészáros Ervin,
Schenker Zoltán.

Ma nyert befejezést a vízpoló mérkőzés döntője is, melyben a bajnokságot Anglia nyerte, 2. Svédország, 3. Belgium. Ugyancsak ma fejeződött be a díjugratás. 1. Cariou (Franciaország) lett 186 ponttal, 2. Kröcher (Németország) 186 ponttal, 3. De Bloamert (Belgium).

( ) A kottlingbrunni versenyek második napjának eredménye a következő:

I. Gátverseny-handicap. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. 46 sk Mimi (Walingthon), 1. Mautner V. 46 pfer Palatin (Dillon), 3. Schlesinger és Társa 46 pm Carrier (Sparkes.) Futottak még: Gara, Patikáros. Holtversenyben nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:27—8, 20:35—25.

II. Eladóverseny. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Zombory E. 56 pfer Bánk Bán (Varga), 2. Egyedi L. 36 sm Fandango (Miles), 3. Reeves J. 46 sk Fantasie (Baluska). Futottak még: Whisky, Napagedl, Vladimir, Spirifankerl, Calville. Küzdelem után háromnegyed hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:45, 20:33, 33, 42.

III. Pfaffstaetteni díj. Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. sk Wuschert (Korb), 2. Springer G. pk Quenelle (Carslake.) Küzdelem után fejhosszal nyerve. Tot.: 10:23.

IV. Merkensteini díj. Díj 5000 korona. Táv 2000 méter. 1. Br. Springer G. 46 sm Merryman (Carslake), 2. Br. Rothschild A. 46 stpm Briton (Dugan), 3. Geist G. 26 pm Csaba (Ferguson.) Futottak még: Zoltán, Auwinkel, Avar, Verona, Kahlenberg, Au, Rawenswood. Kartacz. Küzdelem után fejhosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:00, 20:57, 52, 38.

V. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Dávid E. pk Masina (Baluska), 2. Dobzi ménes pm Agrár (Janek), 3. Mr. Redgrey stpk Vendetta (Schuszer.) Futottak még: Lovacsakám, Marmont, Lady Mary, Árpád, Fram, Kikiris, Wihern. Biztosan másfél hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:59, 20:37, 34, 47.

VI. Háromévesek cladó gátversenye. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Schlesinger és Társa pm Merongó (Sparkes), 2. Mautner V. pk Etelka (Dillon), 3. Gr. Merán J. pk Netter Kaefer (Krouzil.) Futottak még: Forrás, Remus, József. Könnyen ötvegyed hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:62, 20:70, 31.

VII. Háromévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Springer G. sm Zergóbal (Carslake), 2. Dreher A. sher Lamoral (Varga), 2. Badescu Gy. pk Biserta (Baluska.) Futottak még: Britannia, Katapila, Nidor, Marcell, Ivoire, Du, Nótarius, Orom, Charon. Biztosan háromnegyed hosszal nyerve, holtverseny. Tot.: 10:87, 20:48, 43, 38.

ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott
gyári árak

gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű
részletfizetésre is.

Eredeti szabott
gyári árak

SÁRGA JÁNOS

csász. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtővősnél

BUDAPEST
IV. ker., Kigyló-tér 5. szám.

KOLOZSVÁR
Mátyás Király-tér 13. szám.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Vidékre készséggel küldök választékot.

TISZTVISELŐ-OTTHON
(PENSIO) Budapest, Szentkirályi-utca 22. I. em.
Teljes penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknek
Lakás pensio 135 korona Ébéd 42 korona. Vacsora 24 korona

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Kinevezések.** A király Goeczich József, Serly Antal és Borbély Jenő budapesti törvényszéki bírónak az ítélőtáblai bírói címet és jellegét adományozta. A király továbbá Fekete Imre erzsébetvárosi törvényszéki bírót a marosvásárhelyi ítélőtáblához, bírót, dr. Hermann János fehértemplomi törvényszéki jegyzőt a fehértemplomi törvényszékhez, Jankovics Tibor lugosi járásbírói jegyzőt pedig a boksányi járásbíróihoz elbírálóká kinevezte.

§ **A dohány-utcai rablógyilkosság.** Schwartz Johanna gyilkosságait, Rosenfeld Lajos nyomdászsegédet és Rosenfeld Kálmán fogtechnikust, tegnap átszállították az ügyészség fogházába. Dr. Nass Károly vizsgálóbíró ma délben hallgatta ki a rablógyilkosokat. Először a fiatalabb testvért, Rosenfeld Kálmánt hozta fel a börtönből, akit több mint egy félórán át hallgatott ki a büncselekmény körülményeire vonatkozólag. Rosenfeld Kálmán teljesen megtörve mindent bevallott és minden kérdésre kimerítő felvilágosítást adott. Kiballgatása után a vizsgálóbíró Rosenfeld Lajost, a rablógyilkosság tulajdonképeni tervezőjét és végrehajtóját hallgatta ki, aminek befejeztével dr. Baumfeld Lajos és dr. Török Sándor védők jelenlétében kihirdette a két letartóztatott előtt, hogy őket az ügyészség indítványa alapján, rablással párosult gyilkosság miatt vizsgálati fogságba helyezi. A vizsgálóbíró végzésében a vádlottak és védők is megnyugodtak.

§ **A Krisztina-körtúti gyilkosság.** Julius 1-én a Krisztina-körtútnak egy elhagyott telkén megtartott Csókás Imre kövezőmester holttestét. A meggyilkolt kövezőmestert súlyos kövekkel verte agyon gyilkosa és ezután 60 koronányi készpénztől rabolta meg. A vizsgálat a meggyilkolt unokaöccsét, Csókás János napszámost gyanúsította a tett elkövetésével. A rendőrség le is tartóztatta Csókást, akit a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba és később vizsgálati fogságba helyezett. A vizsgálati fogság ellen Csókás védője a kir. táblához felebbezett, de a felső bíróság Horváth Béla elnökelete alatt ma tartott zárt ülésén a felebbezés elutasításával helyben hagyta a vizsgálóbíró végzését.

§ **A zágrábi per.** Zágrábban ma befejezést nyert a dr. Magdiés volt varasdi polgármester és horvát képviselő elleni per. Magdiésot rágalmozás és könnyű testi sértés miatt egy havi elzárásra és 300 korona pénzbírságra ítélték. A per a varasdi lakosság körében nagy izgalmat keltett, mert rikkító világot vet arra a politikai pártszerveződésre, mely több horvát tartományi város szociális életét megmérgezi.

§ **Egy pénzintézet bukása.** Tíz évvel ezelőtt az egri kereskedelmi ipar- és hitelintézet pénztárosa, Éliási János, több mint 700.000 korona elikkasztása után Amerikába szökött. Ez a sikkasztás válságba sodorta a jónévi pénzintézetet, amely csakhamar csődbe is került. A csődeljárás nyomban megindult és még ma is folyamatban van. De ugyanakkor egy másik magyarányu pör is keletkezett, amelyet a pénzintézet csődbejutása által károsított részvényesek és betevők indítottak Luga László igazgató és az igazgatóság többi tagjai ellen. Luga időközben meghalt, a pör azonban tovább folyt az igazgatóság, a felügyelő-bizottság és a választmány tagjai ellen. A károsítottak kártérítési pörükben azzal vádolták az igazgatóságot és felügyelő-bizottságot, hogy kellő hozzájárulás nélkül és gondatlan felületességgel vezették az intézet ügyeit és csak így történthetett, hogy Éliási ily rengeteg összeget sikkasztathatott. A felperesek, minthogy az egri törvényszék területén működő bírák közül is többen érdekelve voltak, idegen bíróság delegálását kérték a Kuriától. A Kuria a kérelemnek helyt adott az ügy elbírálására a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéket delegálta. A pör azután megindult és hosszú éveken át tartott. A napokban végre ítéletet hozott a törvényszék Galia bíró referálására alapján. Az ítéletben a törvényszék az elikkasztott összeg egyetemleges megtérítésére kötelezte a csődbe ment pénzintézet összes igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagjait, azzal az indokolással, hogy nem gyakorolták kellő ellenőrzést. Az ítélet ellen az alperesek felebbezést jelentettek be.

KÖZGAZDASÁG.

Tarifaemelés a magánvasutakon. Annak a hátráltatás az ország közgazdasági életét súlyosan bénító tarifadrágításnak, amelyvel a jelenlegi kormány évtizedekre kiható károkat okozott az ország közgazdasági életének, még nincs vége. A kereskedelmiügyi miniszter, természetesen rossz szemmel nézi, hogy egyes magánvasutak nem emeltek még a tarifákat s nem követték a MÁV. példáját. Ez azonban az államvasutaknak éppen nem kellemes. A közönség ugyanis önkénytelenül is önkényesen összehasonlíthatja a helyi érdekű tarifákat a MÁV. tarifákkal s önkénytelenül is szemébe ötlük az, hogy ha jól jövedelmeznek a kis helyi érdekű vasutak az alacsonyabb díjtételek mellett, miért kellett a kétségtelenül sokkal jövedelmezőbb MÁV-nak mindenáron tarifát emelni? Ez az összehasonlítás semmiképpen sem kellemes a kormány számára ezért siet most a kereskedelmiügyi miniszter a MÁV. kezelésé alatt álló helyi érdekű vasutakra is kiterjesztani a tarifaemelését. Ezért az egyes vasutak főérdekeltségeit, a pénzesoportokat, már értekezletre is hívta össze a miniszter. Ez az értekezlet, természetesen, egyhangulag hozzá fog járulni a nagyobb csatlékok jelentős tarifaemeléséhez. Amit, rossz néven sem lehet venni. Elvégre a magánvasutak nyeresékesedésére alapított vállalatok, miért legyenek ők kevésbé önzők, mint a MÁV, amely első sorban nem is nyeresékesedésre alapított, hanem gazdasági közérdeket szolgáló vállalat lenne. Ha lenne. Ma azonban a MÁV. épügy pénzeszerző eszköze a végeredményében katonai kincstárnak, mint a fináncz.

Huskészítmények bevitel Svájcba. A svájci szövetségtanács 1909-ben rendeletet adott ki, amelyvel megtiltotta a külföldről jövő konzervált és az ugynevezett friss kolbászfélék bevitelét. Ezt a határozatot a svájci szövetségtanács most hatályon kívül helyezte és megengedte, hogy ezentul a szarvasmarha, juh, kecske és sertéshúsokból készült mindazon kolbászfélék, melyeket a határszéli állatorvosi vizsgálat egészségesnek és fogyasztásra alkalmasnak talált, bevihetők Svájcba. A svájci szövetségtanács erről a határozatról most értesítette a magyar földművelésügyi minisztériumot s egyezsmind tudatta a minisztériummal azt is, hogy a határszéli állatorvosi vizsgálatért fizetendő díjakat leszállította.

Magyar személyzet az Atlantika hajóin. Sejnős, a magyar nem nagyon lelkesedik a tengerészeti pályák iránt. Inkább szárazföldi nép vagyunk. Ezért régebben a hajózási társaságok is kénytelenek voltak idegen személyzetet alkalmazni. Ujabb azonban e téren is örömdetes javulás tapasztalható. Polnay Jenő, az Atlantika tengerhajózási r.-t. vezérigazgatója különösen élénk tevékenységet fejt ki e téren s a legutóbbi időben is hét magyar honos gépészt vett fel, hogy így a társaság személyzetét lassanként magyarrá tegye. Polnay akciója nemzetiszempontból is nagy figyelmet érdemel s csak újabb bizonyítéka annak, hogy ez a nagy jövőjű vállalat, kiváló vezérigazgatójával az élén, minden tekintetben feladata magaslatán áll.

A Dunagőzhajózási Társaság bevételei. A Dunagőzhajózási Társaság június havi bevételei az idén 34.061 koronával kedvezőbben alakultak, mint a múlt évben. Az idei június bevétele ugyanis 1.639.222 korona volt az 1911. év 1.605.161 koronájával szemben. A hajózás kezdetétől június végéig az idén 7.122.784 korona volt a bevétel az 1911. évi 6.828.251 koronával szemben. A szaporulat tehát 294.533 korona. A társaság kezelésében álló Mohács—Pécsi Vasut az évben június 30-ig 760.850 koronát vett be, ami 21.650 koronával mulja felül a múlt év első felének bevételeit.

Dolgozik a gazdák biztosítója. Ismeretes, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete annak idején nagy hangon azzal igyekezett táborába csalogatni a gazdákat, hogy — egyebek között — azt hirdette és minden módon azt a látszatot igyekezett felkelteni, hogy a biztosító kartellen kívül, sőt az élen is dolgozik. Most azután kimutatja igazi ábrázatát. Ügynökeihez körleveleket küld szét, amelyekben még erőszakosabban lép föl, mint a kartell. Cséplőgép biztosításokat pl. nem fogad el, csak az esetben, ha a tulajdonos minden más bizto-

sítását is leköti, benzin-cséplőgépet pedig egyáltalában nem biztosít. Hát mennyivel jobb a Gazdák Biztosítója a kartellnél?

A Kereskedelmi Bank új fiókja. A Kereskedelmi Bank legközelebb szaporítani fogja fiókjai számát s a Mester-utca és a körut sarkán nyit fióktelepet.

A pénzügyről. A médió nagyobb igényeket nem támasztott a jegybank iránt. A tegnapi benyújtások a felét sem tették ki az esedékességnek, így a jegybank legutóbbi, kimutatásában szereplő adóköteles bankjegyforgalmat adómentes bankjegytartalék váltja föl. Julius közönség normális viszonyok között sem szokott nagyobb benyújtás történni, mert a gazdasági élet minden ága kisebb igényeket támaszt. Csakhogy most, míg a jegybankot kerülik, addig a magánforgalomban keresik a pénzt, amit a magánkamatláb emelkedése is mutat. A privátdiszkontláb egytizenhatod százalékkal négytizenhatod százalékra emelkedett. Nálunk és Bécsben kedvezőtlenebb a pénzügy helyzetét, mint Berlinben, ahol napi pénzt 2 és fél százalékért kinaltak, míg a magánkamatláb 3½ százalék.

Mire jó a petroleum-kartell? Erre a kérdésre a legtermészetesebb felelet: az osztalék fokozására. Bizonyítja ezt a petroleumgyárak legutolsó üzleti éve. A betérjeztett zárószámadások mind kedvezőek voltak és egyesek igazán fényes eredményekről számoltak be. Így a galicizai Kárpát petroleum-árszénnyártársaság 1.800.000 K leírás után 1.350.966 K nyereséget mutatott ki, miből 7 százalékos osztalékot fizetett és 167.548 K-t tartalékba tett. A Fanto-féle ásványolajipar r.-t. 1.796.718 K leírás után 1.263.108 K tiszta nyereséget ért el, amiből azonban a tavalyi 1.192.212 K veszteséget kellett fedezni, úgy hogy csak 70.896 K felesleg maradt, amit új számlára visznek át. A tavalyi őrési veszteség után ez is fényes eredmény. Az Olex osztrák és magyar ásványolajtermékek részvénytársasága is 6 egynegyed százalék osztalékot fizetett a tavalyi meddő év után. A galicizai petroleum-bányatársaság, melyet a prágai hitelbank alapított, 5 százalék osztalékot fizetett, tavaly semmit. A Kőolajfinomító r.-t. (fiumei) 916.791 K nyereségből fedezhette a tavalyi veszteségét és még 59.513 K-t új számlára vitt át. Mindenütt nagy fellendülést idézett elő a csak egy évig tartott kartell. De egyébként oly jelenségek vannak a petroleumiparban napirenden, amelyek felette gyanúsak. Így Galicziában az utóbbi időben oly műveleteket bonyolítottak le, melyek bármily titózatosan történtek is, kétségtelemné teszik, hogy itt valami nagyszabású változások várhatók. Számos angol társaság a nyersolaj-bányák egész sorozatát szerezte meg, úgy hogy az angoloknak most már imponáló hatalmi állásuk van a galicizai olajforrások körül. Ezek az angol társaságok látszólag egymástól teljesen függetlenül lépnek fel és mindenkor hangoztatják, hogy egymáshoz abszolúte semmi közük sincs, mégis felette valószínű, hogy ezek a társaságok a Standard Oil Company megbízottjai. Az angol nyersolaj-társaságoknak kell azt is tulajdonítani, hogy a nyersolaj ára igen rövid idő alatt jelentősen emelkedett. Még egy másik jelenség is feltűnő és felette gyanús. Egy idő óta az osztrák petroleum-társaságok egyetlenegy lépést sem tesznek az amerikaiak ellen. Eppenséggel nem volna meglepő az sem, ha már a legközelebbi napokban megkötnek a békét a Standard Oil Company és az osztrák petroleum-társaságok között. Ez a békés hangulat sajtóságos színben tűnik fel, ha meggondoljuk azt, hogy az osztrák petroleum-társaságok mennyi beadvánnyal zaklatták az osztrák kormányt, hogy védje meg őket a nagy amerikai veszedelemtől. Mintha ez a veszedelem hirtelen megszűnt volna. Ellenben most az osztrák kormányt fenyegeti veszedelem. Ugyanis az osztrák kormány, hogy a galicizai petroleumipart felsegítse, nagy költséggel benzintelenítő telepet állított fel és további jelentékeny költségekkel nyersolajfűtésre rendezett be több államvasúti vonalat. Az osztrák kormánynak tehát nagy érdeke az, hogy most már az állami benzintelenítő telepre rendszeresen megkapja azt a nyersolaj-mennyiséget, amire a rendszeres üzemhez szüksége van. A galicizai nyersolajtermékek szövetkezetével van is szerződése az államnak, mely szerint ez a szövetkezet köteles a termelésnek egy bizonyos részét az állami intézetnek átadni. Miután azonban most a nyersolajforrások egymásután az angolok birtokába kerülnek, megtörténhetik az, hogy az állam rövidesen nem kap kellő mennyiségű nyersolajat. Az osztrák munkaügyi minisztérium ugyan más uton is igyekszik a nyersolaj-szükségletét biztosítani. Így az állami olajterületeket csakis oly feltétellel adják most már bérbé, hogy a nyersolajtermelés 50 százaléka az államnak onozófia legyen. To-

vább az állam maga is akar nyersolajra furatni. De az új források csak hosszú idő múlva adnak olajat és így megeshetik az, hogy a nyersolajtüzelesre átalakított mozdonyokat ismét vissza kell alakítani közszállításra. Így az amerikaiak mind jobban sarokba szorítják a petroléumtermelőket és az államot is, amíg céljukat, a galicziai olajtermelés teljes hatalmukba kerítését, el nem érik.

Az Iparbank új üzletága. A pénzügyintézetek a banküzleti üzletágakon kívül sikerrel kultiválnak az ipar és kereskedelem körébe vágó üzletágakat is. A fővárosi bankok közül most az Első Magyar Iparbank állít fel új osztályt, mely a gabonátözsdei napi leszámolásokat közvetíti. Az új osztály létesítése tetemes költségekkel jár. A bank vezetősége az új üzletágtól azt reméli, hogy így a gabonátözsdei körökből nagyobb klientéllárá tehet szert. Most végzik az osztály szervezési munkálatait, mely már az ősz elején megkezdheti működését.

Czukorküldemények szállítása. A MÁV. igazgatósága értesíti a t. szállítóközönséget, hogy Fiuméba rendelt kocsiárakománnyal czukorküldemények f. é. július 15-től kezdve ismét felvételnek.

A Wiener Bankverein Zágrábban. A Wiener Bankverein — hír szerint — Zágrábban tízmillió korona alapítvánnyal jelzálog-intézetet fog létesíteni. A tárgyalások már befejezést is nyertek és az intézet legközelebb megalakul. Az új bank párhuzamosan működik majd a Wiener Bankverein zágrábi telepével.

A nagy német és a magyar pénzügyintézetek. A német bankok és bankárok közös érdekeik megvédésére évekként előzetleg megalapították a német bankok és bankárok központi szövetségét (Centralverband des Deutschen Bank- und Bankiergewerbes). Ez a szövetség f. évi szeptember hó 16-19-ig Münchenben tartja a nálunk is ismert híres német kereskedelmi jogász dr. Riesser elnökeite alatt IV. nagygyűlést nagyszabású ünnepekkel és a bankszakmába vágó tárgyalások keretében. — A nagygyűlésre meghívták a németek a Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetségét is, amely máris bejelentette, hogy Mándy Lajos elnök, dr. Leitner Zsigmond alelnök és dr. Berényi Pál, a szövetség igazgatója által vesz részt a német bankok és bankárok gyűlésében. Valószínű, hogy még többen is csatlakoznak a kiküldöttekhez. A németek gyűlésén a legkiválóbb bankok és bankárok vezető férfiai kívül maga a Deutsche Bank igazgatója, dr. Hoffrich Károly is tart előadást.

Ötszázalékos címletek a tőzsdén. A Zivnotenka Banka egyik vállalata, a Horvát Országos Bank öt százalékos zálogleveleit a legközelebbi napokban bevezetik a budapesti tőzsdére. A bevezetést a bank magyar intézete, az Országos Iparbank fogja intézni.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki:

Nyolcvan ezer koronát nyert: 17480.
Tíz ezer koronát nyertek: 1624 34180.
Kétezer koronát nyertek: 8020 68196 79953.
Ezer koronát nyertek: 47445 55798 87991.
Ötszáz koronát nyertek: 1380 3598 7038 11753
19905 10617 10629 11627 14210 15102 15114 15748
19925 22002 23412 27292 29798 31554 31721 35339
36168 36353 41298 41547 42387 42522 2558 75168
75548 78206 78880 78962 80977 48368 49280 57552
62753 65536 70081 81629 82197 84893 85089 88820
87859 87946 89798 96639 98215 99356 101121 106591
106873 108732. A többi kihuzott sorsjegyek 130 koronát nyertek.

A Központi Hitelbank közgyűlése. A szomorú véget ért Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankjának évi rendes közgyűlését — hosszas halogatás után — végre július 21-ére összehívták. A vidéki intézetek erősen készülődnek a közgyűlésre és részvényeiket az erre kijelölt helyen már deponálták is. A közgyűlés viharosnak ígérkezik, mert a vidéki intézetekből álló részvényesek kifejezésre akarják juttatni elégedetlenségüket a bank fölszámolása miatt. Tagadhatatlan, hogy a vidéki pénzügyintézeteknek szükségük van egy központi reeszkomptáló bankra s épen ezért szívesen látnák a régi intézet talpra állítását. Ez azonban nem következik be, minthogy a bank sorsának jelenlegi intézői szerint a szanalás egyetlen módja a fölszámolás. Illetékes körök foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a Központi Hitelbank helyébe egy másik, a Magyar Általános Hitelbank égisze alá kerülő intézetet létesítenek. A tervet szimpátiával fogadják a vidéki bankok, csak hogy ennek az alapításnak az a hátránya, hogy a régi intézet fölszámolása esetén vesztenek a részvényesek, ami érzékenyen érint sok vidéki bankot. Továbbá azt is hangoztatják a vidéki

bankok, hogy az új központi intézet fölállítására sokáig elhúzódnak, már pedig arra a reeszkompt hitelre, amit a régi intézettől nyertek, jelenleg is szükségük van a vidék bankjainak.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, július 16.

A készáru-piacon ma csendes volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok eleinte nagyon tartózkodók voltak, később azonban jobb vételkedvet mutattak, de arra még sem voltak rávehetők, hogy jobb árakat is fizessenek. Mindössze mintegy 18.000 q buza kelt el, változatlan áron. A legdrágább eladási ár 12.30 koronára volt 81 kilós tiszavidéki buzéért, a legolcsóbb pedig 9.50 korona 75 kilós üzkös raktáráru buzéért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel olcsóbb, a zab tartott, a tengeri csendes. Forgalmába került 500 q új rozs 9.10 koronás áron, 600 q zab 10.70—10.82½ koronás áron és 900 q tengeri 8.95—9.— koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet különben kedvtelenül és a tegnapi zárlathoz alacsonyabb jegyzésekkel indult meg; a forgalom folyamán élénk vételkedvre emelkedtek az árnyalások, amelyek a mai legmagasabb jegyzéseiket azonban nem tudták fentartani, mert később realizálásokra tulsulyra jutott a kínálat. Az októberi buza 5 fillérrel a tegnapi zárlathoz alul, 11.35 koronán indult, előbb 11.42-ig emelkedett, aztán 11.33-ig csökkent, majd ismét 11.37-ig javult és zárlathoz 11.36 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 4 fillérrel, az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi rozs 8 fillérrel, az októberi zab 1 fillérrel, az új tengeri 4 fillérrel gyöngült.

Kötletelt:

Ó-buza. Tiszavidéki: 1000 q 81 k 24.60 K, 200 q 81 k 24.55 K, 100 q 81.5 k 24.40 K.
 Fejsőtiszai: 300 q 79 k 24.— K.
 Pestvidéki: 150 q 80.5 k 24.20 K.
 Bácskai: 100 q 78 k 24.— K.
 Obecsei: 2560 q 77.8 k 24.10 K.
 Raktáráru: 8570 q 78 k 23.90 K.
Uj-buza. Tiszavidéki: 1000 q 81 k 23.60 K.
Uj-rozs: 500 q 19.— K ppar.
Zab: 100 q 21.50 K kpf., 100 q 21.40 K kpf., 400 q 21.75 K kpf.
Tengeri: 450 q 18.— K kocsira, 100 q 17.90 K.

Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	23.75—23.80	79	23.95—24.15
"	76	23.45—23.75	80	23.95—24.15
"	77	23.45—23.75	81	24.05—24.25
"	78	23.45—23.75	82	24.05—24.25
Fejérmegyei	75	23.55—23.65	79	23.55—23.65
"	76	23.65—23.85	80	23.65—23.85
"	77	23.85—24.05	81	23.85—24.05
"	78	23.85—23.55	82	23.85—24.05
Pestvidéki	75	23.55—23.75	79	23.55—23.75
"	76	23.75—23.95	80	23.75—23.95
"	77	23.95—24.05	81	23.95—24.05
"	78	23.45—23.60	82	23.95—24.05
Bánsági	75	23.70—23.95	79	23.70—23.95
"	76	23.85—24.15	80	23.85—24.15
"	77	23.85—24.15	81	23.85—24.15
"	78	23.45—23.75	82	23.85—24.15
Bácskai	75	23.70—24.—	79	23.70—24.—
"	76	23.95—24.15	80	23.95—24.15
"	77	23.95—24.15	81	23.95—24.15
"	78	23.45—23.80	82	23.95—24.15
Rosz	I. rendű új	19.20—19.60		
	középmínőségű új	—		
Arpa	takarmány I. rendű	—		
Zab	I. rendű	22.—22.20		
	II.	21.40—21.60		
Tengeri belföldi új		17.50—18.—		
Köles		—		
	II.	—		

A határidőpiacon kötletelt:

Dételölt:

Előfordult kötésok (50 kg.-kint) 1912-re.
 Buza 1913 áprilisra 11.65—72—66—69—68—
 Buza októberre 11.35—34—42—33—37—36—
 Rozs októberre 9.35—39—34—27—31—
 Zab októberre 9.29—36—28—31—

Tengeri 1913 májusra 7.52—53—50—58—59—
 Tengeri júliusra 8.86—85—94—90—97—96—
 Tengeri augusztusra 8.83—82—90—89—
 Káposztarepeze

1 óra 30 perczkor zárulások:

Buza 1913. áprilisra	11.68—11.69
Buza októberre	11.36—11.37
Rosz októberre	9.31—9.32
Zab októberre	9.31—9.32
Tengeri 1913. májusra	7.53—7.54
Tengeri júliusra	8.96—8.97
Tengeri augusztusra	8.89—8.90
Tengeri szeptemberre	—

Budapesti gabonaforgalom.

1912. július 14-től 1912. július 15-ig.

Érkezett Elszállított
 métermázsza

Buza	20870	600
Rosz	932	—
Arpa	279	—
Zab	669	4172
Tengeri	10892	18192
Liszt	—	8418
Korpa	—	1434

Értéktőzsde.

A külföldi piacokon tegnap nagyobb vásárlással honorálták az Olaszország és a törökök közötti tárgyalásoknak békés menetét, mire ma reggelre szilárd jelentés érkezett. A lokális spekuláció látva, hogy külföldön is nagy fontosságot tulajdonítanak a békehíreknek, szintén vásárláshoz látott, miáltal a forgalom is megelénkült. Az üzlet iránya szilárd volt mindvégig, mert nemcsak a hivatászerű spekuláció vásárolt, de a nagyközönség részéből is számos vásárló megbízás érkezett. A nemzetközi piacon a két hitelrészvény és az államvasut 2—3 koronával emelkedett és igen szilárdan zárult. A helyi piacon a Magyar-Bank részvény 4 koronás áremelkedést ért el, de utóbb leadta árnyeresége egy részét. A többi értékeket 1—2 koronával drágábban vásárolták. A készáru-piacon a Magyar cukorkor 50 koronás áremelkedéssel vonta magára a figyelmet. A többi érték megtartotta tegnapi árfolyamát, a járadékpiac üzletelen maradt.

Az előtőzsdén kötletelt: Osztrák hitel 655—656.25, Magyar hitel 845—847, Leszámitolóbank 545.75—546.25, Jelzálogbank 463.75, Rimamurányi 767.50—768, Államvasut 718.50—717.75, Városi villamos 411.50—412, Közüti vasut 763, Magyar bank 655—655.75, Agrárbank 526—526.50, Kereskedelmi bank 4005—4006, Viktória-gözmalom 780, Esztergom-szászvárosi 367—368, Ujlaki 344—347, Magyar cukor 3115—3145.

A déli tőzsdén kötletelt: Osztrák hitel 655.20—655.75, Magyar hitel 847.50647.75, Magyar koronajáradék 87.65—87.67.50, Leszámitolóbank 546—516.25, Rimamurányi 767.50—768, Államvasut 719.50—721, Közüti vasut 763.25—764.25, Hazai bank 301—301.50, Magyar bank 655.75—658.25, Agrárbank 526—526.50, Merkur 291.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 16. A külföldi tőzsdék szilárd jegyzései a mai előtőzsdén szilárd tendenciát váltottak ki. Különösen bankpapírok emelkedtek kedvező mérleghírekre, Skoda is megerősödött, a helyi értékek közül pedig Kárpáti petroleum 15 koronával lett magasabb. Az általános szilárd áz nyomta bélyegét a déli tőzsdére is, főleg azonban Államvasut és Skoda voltak keresettek. A spekuláció favorizálta a Siegel-mozdonygyárat is. Berlii szintén szilárd irányzatot jelzett.

11 órakor: Osztrák hitel 655.75, Magyar hitel 845.50, Bankverein 537.50, Laenderbank 531.50, Union 618.50, Államvasut 718, Déli vasut 97.75, Skoda 768, Alpesi 995, Rimamurányi 766, Kárpáti petroleum 815, Fegyvergyár 1008.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 655.50, Magyar hitel 847, Anglo 333, Bankverein 535, Osztrák földhitelintézet 1287, Laenderbank 537.50, Union 618, Államvasut 720.25, Déli vasut 97.75, Dunagőzhajózási 1276, Prágai vasművek 3175, Skoda 755.50, Rimamurányi 767.50, Török sorsjegy 239.50, Alpesi 998, Siegel-mozdonygyár 363, Galicziai petroleum 818.

Bécs, július 16. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járadék 108.20 Tiszal és szegedi köles sorsjegy — Magyar hitelbank részvény 846.25 Magyar leszámitoló és váltó részvény — Rimamurányi 766.75, Magyar cukorkorpar 3100, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 87.50, 4 százalékos magyar földterem. kötvény — Magy. nyerem.-köles. sorsjegy — Kassa-Oderbergi Vasutrézv. — Magyar jelzálogbank — Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, július 16. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 87.50, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.05 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 346.25

esztendő volt, az árak némely esetben 2-4 fillérrel kgr.-kint emelkedtek.

Vásárcsarnok.

Hivatalos jelentés.

Júli 16. Baromfi. Élő: Csirke, rántani való (1 pár) 2.00-2.20 K, sütni való hazai I. 2.60-3 K, II. 2.40-2.40 korona. Tyúk, hazai I. 4-4.40 korona, II. 3.20-3.00 korona. Rucza, hizott 4.80-7 korona, sovány 3.20-4.40 korona. Lud, hizott 10-16 korona, sovány 5-7 korona. Tisztított: Csirke (1 drb) 1.40-2 korona, II. 80-1.20 korona. Jérece: I. 2-2.20 korona, II. 1.20-1.80 korona. Tyúk I. 2-2.40 korona, II. 1.50-1.80 korona. Rucza, hizott 2.40-4 korona, sovány 2-2.40 K. Liba, újdonság (1 drb) 5-8 korona. Lud, hizott (1 drb) 5-8 korona. Ludmáj, nagy (1 kilogramm) 3.20-4 korona, kicsiny 2.80-3 korona. Ludzsír (1 kilogr.) 2.80-3.20 korona. Ludháj, tiszta (1 kilogramm) 3-3.20 korona, vegyes 2.20-2.40 korona. Vad- és vadhus, űz egészben (1 kilogr.) 1.50-1.60 korona. Tojás. Friss tojás, teatojás (100 drb) 7-7 kor., főzhető 6.80-6.80 korona, alföldi tojás (1440 drb) 85-88 korona, erdélyi tojás 83-85 korona, apadt tojás 78-82 korona.

Kivonat a hivatalos lapból.

Julius 16.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lantos János okleveles tanítót a boldogasszonyfalvi (volt határőrvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítóvá;

a m. kir. pénzügyminiszter Nagy Dezső pécsi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas miniszteri számgazdornokká a pénzügyminiszteri számvétséghez, Franciszy Lajos érsekújvári lakost pedig ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgazdornokká a budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétség esztergomi kirendeltséghez, Tarr Károly tordai adóhivatali díjnokot ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká a tordai m. kir. adóhivatalhoz;

a budapesti kir. ítélőtábla elnöke dr. Vudý Alfréd tmsvári lakos, gyorsírás-tanítót a budapesti királyi ítélőtábla területére díjas joggyakornokká;

a m. kir. dohányjövédéki központi igazgató Klényi Endre budapesti lakos és Göbölös Ferenc József faddi lakosokat ideiglenes minőségű díjtalan dohányjövédéki gyakornokká a Budapest-lágymányosi dohánygyári igazgatósághoz, illetőleg a faddi dohánybevéltőhivatalhoz;

a besztekerzei kir. törvényszék elnöke az óradnai kir. járásbíróhoz, Szalai Ferenc kir. törvényszéki napibéres szolgát hivataloslag;

a kecskeméti kir. törvényszék elnöke Domján Péter nyug. m. kir. igazolványos esendőrőrsvezetőt a czegeledi kir. járásbíróhoz hivataloslag nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte kiskoru Csunderlik József esztergomi lakos Varróra, kiskoru Kohn Imre eraviczbányai illetőségű tmsvári lakos Keményre, Kohn Lázár budapesti lakos, valamint László, Katalin, Terézia, Károly, Erzsébet és Jenő nevű kiskoru gyermekeit Katonára, Labesz Márkus miskolci lakos Loránt, Wasszerstrom Lipman József budapesti lakos, valamint kiskoru Lajos nevű gyermeke családi nevének Vasra kért átválttatását.

Pályázatok. A belvárosi pénzügyigazgatóság-hoz számgazdornoki állásra két hét alatt, Kecskemét város tanácsához az újonnan szervezett múzeum- és könyvtári állásra július 27-ig, a nagyvárad pénzügyigazgatóság-hoz számtisztai állásra két hét alatt, a Budapest fő- és székvárosi pénzügyigazgatóság-hoz több pénzügyi vigyázói állásra szeptember hó végéig, a nagyvárad posta- és táviratigazgatóság-hoz a Tyukodon (Szatmár.) betöltendő postamesteri állásra július 25-ig, az apatini m. kir. erdőhivatalhoz erdőhivatali és erdőgazdálkodási állásokra augusztus 20-ig, a szombathelyi kir. törvényszék elnökéhez, a felsőbéri járásbírósnál betöltendő hivataloslag állásra augusztus 13-ig nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

Julius 16. Julius 15. Julius 16. Julius 15.

Table with columns for location (m. kir.), measurement (m. éter), and water level (m. éter) for various rivers and locations like Tisza, Duna, Móra, etc.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hezánkban az idő változóan felhős, enyhe. Zivataros esők voltak főleg Erdélyben és a Dunántul. Kolozsvárott 28, Botfalun 25 mm.-nyi eső esett.

A hőmérséklet átlag 3 C fokkal alacsonyabb a normálisnál és maximuma 29 C fok Fiumében, minimuma 6 C fok Rajeczfürdőn.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható lényegtelen hő-változással és helyenkint esővel vagy zivattal.

Sürgöny-prog.: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből.

IRTA: DÉRI GYULA.

Vera mindenesetre tudni fogja, mit csinál - válaszolt Bérczyné.

Dehogyan tudja! Ha komolyan beszélnek vele, ideges lesz és egyre azt hajítja, hogy „bánja is ő, akármint lesz.”

A szinpadai szereplésnek, hogy körülbelül vége, azzal fájdalom, nagyon is tisztában van és egészen belenyugodott. Ez teszi olyan fásulttá is és semmivel sem törődő fatalistává.

Holott, ha már anyit fáradt érte és annyit áldoztunk, mégis kísérleteket kellene tennie. Wiltné egy elhízott kövér mosóné alak volt és nagy-anya, mikor szinpadra lépett. Az én testvérem ma is olyat mutat, mint egy husz esztendő leány. De nincs semmi erélye, épen semmi. Impresszionista a végtelenségig, minden hatás előtt kinyitja a szívet, a feje meg-velik mindenféle hóbortokkal s míg a hatás tart, ezeknek él. Azután mintegy álomból lát-szik ébredni, józanabb lesz egy-két napra, de mikor a katzenjammernek vége, a szíve ismét szomjas lesz új hatásokra. Hogy eközben nagy katasztrófák nem történtek vele - és bizalmával valaki csufosan vissza nem élt - magunk közt mondva - egyedül a véletlen szerencsének és az én csöndes, de kitartó éberségemnek köszönhető.

Ilyet nem szabad mondania Veráról! - kapott az alkalmon Bérczyné, hogy az őszinteségében túlradó ember fölé kerüljön.

En Verát jól ismerem, korrekt asszonynak tartom és ha nem így lenne, akkor nem biznám rá a leányaimat. Erről legyen teljesen nyugodt.

Hamilton Vilmos azonban most az egy-szer nem jött zavarba.

El volt szánva teljesen kibeszélni magát s az elszánt emberek halálmegvetésével folytatta:

Hagyja csak, asszonyom, mert én bizonyára nem fogok önnek ellentmondani és minden szavát előre helybenhagyom. Kétségtelen, hogy korrekt asszony, de hogy az ez életet éljük? Ön nem tudhatja, én sem tudom, senki sem tudja. Elég fiatal, elég szép, elég kívánatos és kellemes, hogy csábításoknak legyen kitéve s nem leány többé, akit gyermekekhez illő módon őrizni lehessen, pedig rosszabb a gyermeknél - ennyit mondhatok. Ezért elhatároztam, hogy ennek az életnek véget kell vetnünk, ezen változtat-nunk kell.

Bérczyné hallgatott, de hallgatását olyan tekintet kísérte, mintha azt szeretné kérdezni, hogy mi köze neki mindezekhez.

A kibontakozásra csak egyetlen egy mód van, asszonyom. Meghánytam vetettem magamban többször és most már világosan látok. Negyvennégy éves vagyok - olyan korban tehát, melyben családunk, a Hamiltonok, távoli rokona: Fife lord elnyerte az angol királyné unokájának, Beatrix hercegnének a kezét. Az igazi Hamiltonokkal való rokonságom kétségtelen; a nagyatyám még Sussez grófságában született, legifjabb fiu volt s az osztrák hadseregben ezredességig vitte. Mindezekről megvannak az iratok. Az apám szegény, ő nem vitte semmire, kereskedő lett, de nem értett hozzá, megbukott, mikor még kis gyermek voltam s azontul egész életében soha se tudott keresni semmit. Én azonban a magam becsületéből élek és fölvihetem évi négyezer forintra. Elhatároz-tam tehát, hogy meggnősülök.

Bérczyné most már megértette a hosszú bevezetést, a komoly hangot és a családi ügyek feszegetését és kezdte magát nagyon lényelmentlenül érezni.

Még egy mentő kísérlet jutott hirtelen eszébe.

— És most tanácsot jött kérni? — Nem, asszonyom, régen túl vagyok azon, hogy tanácsra szoruljak. Én mint kéro vagyok itten.

Bérczynével fogogni kezdett a szoba. Egyszerre szörnyü melege lett, mert a feladatot, mely elé ez a bolond ember állította, igen komolyan találta s látta, hogy nem térhet ki előle. Már pedig eléggé jó anya volt ahoz, ha különben keveset foglalkozott is a lányai-val, hogy ilyen férjet ne kívánjon nekik.

Ezt az embert tehát vissza kell utasítania De hogyan?

Elszántan megszólalt végre, a hangja egy kissé rekedt is volt.

— De hát édes Vilmos, nem gondolja, hogy ez egy kissé erőltetett dolog? Elvégre is, ön maga mondja, hogy negyvennégy éves, holott az én Erzsím most lesz csak tizenhat és Magda sincsen még tizenéves!

Hamilton Vilmos megragadta Bérczyné kezét.

— Nem úgy, asszonyom, az Istenért, nem úgy! Én az ön kezét kérem meg.

Bérczyné hirtelen visszarántotta a kezét, mintha kigyócsipés érte volna.

— Visszautasít? — kérdezte a keserü csalódás hangján a könyvelő.

Bérczyné fölállt és néhány lépést tett a szobában. Kinyitotta a szomszéd szoba ajtaját, az ajtónyíláson át a hálószobába lehetett látni. Az ágy fölött, a falon egy daliás termetű, hódoltató külsejü férfi fényképe volt látható fél életnagyságban. Az arczsképe szeme élettelen, szigoru tekintettel nézett be a szobába. Az asszony valami kendőfeleért ment be s mikor visszatért, nyugodtan leült ismét szemben a vendégével.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1912. július 17-én.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

Abrahám a menyorszámban.
Oneretta 3 felvonásban. Írták: Willner és Bedansky. Zennjét szerzőtte: Bruno Granichstáden.
Személyek:
Fischer Péter Pál Tábori
Bidy, felesége Bartók E.
Marosfy, hirlápiró Ocskay
Schivéry, hirlápiró Cseh
Zichy, hirlápiró Virágh
Csóthy Abris Bálint
Lili grófnő Fenyőné
Csipke Rózi Haller I.
Seebenstajn L. Mihályfi J

Kezdete 1/2 8 órakor

BUDAPESTI SZINHÁZ

Tót legény Amerikában.

Látványos énekes bohózat 3 képből. Magyarosította: Komor Gy. Zenéjét: D'Amant és Weinzierl.
Személyek:
Papanek Dáni Ferenczy
Marianka Mátyóczy V.
Mókus Szöllősy R.
Vadász Fekete
Mandelblüh Gábor
Sára Szatmáryné
Panyóka Szabolcs

Kezdete 1/2 8 órakor

KIRÁLY SZINHÁZ.

Zárva.

Heti műsor:

Julius hó	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkör)
18 Csütörtök	Az asszonyfaló	Abrahám a menyorszámban
19 Péntek	En vagyok a nőni	Helda hercegnő
20 Szombat	En vagyok a nőni	Helda hercegnő
21 Vasárnap	Délután: Este	A bregér

CIRKUSZ-BEKETOV

Városiliget. Telefon 107-46
Minden este 8 órakor
nagy előadás
Csütörtökön d. u. családi előadás, fél helyárak. Vasárnap d. u. nagy előadás. Gyermeknek félárak. Világörök műsor. Uj ALEX TRIO zenekomisták és Osóppseg a zenelő óriás dísznő. TAFT az eleven talány. LES ARTONIS nagyszerű légtornászok.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

átnevezve: Károly-körút 10. sz. alá.
Fájós fogak meggyógyítása Szápadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések. aranyhidak, koronák. Foghuzások (altatásban is). Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek felnap alatt megkapják műfogalkat.

Frey Gyula urnak a Képviselőházi Étterem és Kávéházi Üzletünkben mai napon történt kilépése folytán, ez üzletet mint beamaradt egyedüli tulajdonos saját cégem alatt tovább vezetem. A t. közönség szíves támogatását továbbra is kérve, vagyok alázatos szolgálja

Czipóth József a Képviselőházi Étterem és Kávéház tulajdonosa.

BRISTOL

Elsőrangú szálloda. Kávéház és étterem.

BUDAPEST-DUNAPARTON.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb költséget nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
Főpostával szemben

Jardin de Paris

Erzsébet királyné-ut 1. Telefon: 167-25.

Kezdete 9 órakor. Kezdete 9 órakor.

A nyári szenzáció!

MÉSZÁROS GIZA MILDA BREITEN

FERENCZY KAROLY, mint altábornagy és olympiai világbajnok; ERNA ALBERTY, a berlini Neues Schauspielhaus divája; SAJÓ GÉZA Szíámmal, FEDI FERARD és dr. RALPH BENATZKY stb. stb.

A Tabarinbe: Just and Gabriella, Fraggia, La belle Ferrero, Rozsnyai duo.

BUDAPESTI RÖSER-TANINTÉZET

Alapítási év 1853. Tanulók száma eddig 20227
a) Felső kereskedelmi iskola; 14-18 éves ifjak részére. Ereteégi bizonyítványt az egyéves önkéntességre jogosítanak.
b) Polgári iskola. 10-14 éves fiúk részére. Államörvényes bizonyítványok I
c) Nevelő-internátus 25-30 bennlakó növendék részére.
Beiratások szeptember hó 6-ig. — Értesítők küld: Róser János igazgató Budapest, Aradi-utca 10.

Abbázia Szálloda

Budapest, Dohány-utca 62.
(Erzsébet körút mellett) teljesen újonnan berendezve, gőzfűtés, villanyvilágítás, hideg-meleg víz.
Szobaárak már 3 koronáért. Figyelmes előzékeny kiszolgálás.

MAGYAR TÖRVÉNYEK

A Franklin-Társulat zsebkiadásai.

Igen praktikus, zsebben hordható formájában adja a legfontosabb magyar törvényeket.

UJ:

Egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló 1912: VII. törvény-cikk. A vonatkozó rendeletekkel, jegyzetekkel és utalásokkal. Ára köve 1 K 50 f.

E kiadás nemcsak a törvény szövegét adja, hanem a vonatkozó miniszteri rendeleteket is s fel van szerelve gondosan szerkesztett jegyzetekkel és utalásokkal, szövege megadja a törvények magyarországihoz szükséges egész apparátust.

ELŐBBI KÖTETEK:

A büntettekről és vétségekről szóló 1878: V. törvény-cikk a módosító s kiegészítő törvényekkel és a vonatkozó joggyakorlattal. A büntettek és vétségekre nézve érvényben levő anyagi jogszabályok. Összeállította Lengyel Aurél dr. Ára köve 3 K 60 f.

A jogi életben leggyakrabban használt törvények egyike, melynek zsebbe való kiadása nagy segítsége minden gyakorlati jogásznak.

A polgári perrendtartás zsebkönyve. Ismereti és magyarázza dr. Lánzi Jenő budapesti ügyvéd. Ára köve 5 K

A törvény pontos és hiteles szövege, megfelelő magyarázatokkal és utalásokkal, az új perrendtartás elveit és újításait ismerető bevezetéssel.

A kereskedelmi törvény (1875: XXXVII. t.-cz.) és a rá vonatkozó joganyag. Összeállította dr. Nyári Jenő budapesti ügyvéd. Ára köve 3 K 60 f.

E kiadás közli a kereskedelmi törvényt, a vele kapcsolatos egyéb törvényeket, miniszteri rendeleteket s a bírósági joggyakorlatot, minden szükséges magyarázattal.

Kaphatók:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám.
és minden könyvkereskedésben.

"Altvater"
Gessler
Budapest

DARÁNYI LEGÚJABB MODELLO Számoló

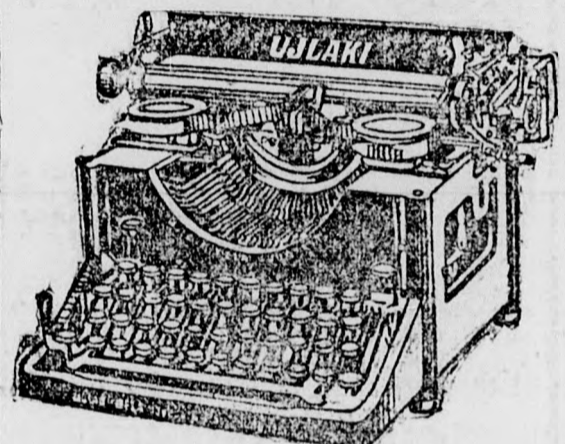
ÉS LÁTHATÓ IRASU ÖSSZEADÓGÉPEI

nem szorulnak reklámra.
Dijmentes bemutató az ország bármely helyén.
DARÁNYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadó gépek Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árusztálya Budapest, VI., Váci-körút 37.
Telefon 139-54.

BUTOR

Készpénzért és részleire Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló, ebéd, uti és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.
FUCHS BÓDOG butornagykereskedő
Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol bűrgártyurák. — Redőnyös aktaszekrények. — Tojós írodaberendezések.

UJLAKI BELA modern amerikai írodabutortelepe, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

TÁRSADALOM-TUDOMÁNY MINT TERMÉSZET-TUDOMÁNY

Izgatóan érdekes, gondolkozásra készítő könyv!!

Írta Méray-Horváth Károly
A kötet ára fizetve ... 7 K
Kötve ... 9 K

Szerző rendkívül érdekes könyvében a szociológia problémáit a természettudomány módszerével vizsgálja. A kiváló szociológus a munkája a laikus nagyközönség érdeklődését is le tudja bilincselni, de mindazok számára, akik a társadalom kérdéseivel elméletileg v. mint tisztviselők, politikusok, gyakorlatilag is foglalkoznak: nélkülözhetetlen. A KÖTET TARTALMÁNAK PÖFÉJEZETE: I. A társadalmi alakulás életani eredete. II. Civilizációnk koros képződése. III. A kereszténység jelentősége a civilizáció koros alakulásában. IV. A zsidóság szerepe civilizációnk megbetegedésében. V. A cézárság. VI. A középkor, mint a kor krízise. VII. A fordulat. Az újkor. VIII. A kor kiküszöbölésének folyamata. IX. Az utolsó cézar. X. A civilizációk jövőendő védelmi szervezőjéről. XI. A tőke szerepe a kórfolyamatban. XII. Toxin és antitoxin. XIII. Új korszak, új civilizáció.

Kiadta az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat. — Kapható minden könyvkereskedésben.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucazonkint 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucaznál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai pacagummi férfikülönlegeség tucaztja 12.- korona. 3 tucaznál 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és felebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és discretén küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

KOLLARIT BÖRLEMEZ KOLLARIT BÖRLEMEZ SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

kaucuk composicóval bevontruganyos, viharbiztos, szagtalan fedéllemez mezőgazdasági és gyári épületekre a legalkalmasabb. Vízhatlan, a legnagyobb viharok ellenáll. Nem kell mázolni és így fenntartási költséget nem igényel. — Gyártja Kollár és Társa

Budapest, Központi iroda: V., Pozsony-ut 2/c. Törzsgyár: Kohn és Fried Ujpest.

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst dísztárgyakat, arany ékszereket :: ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán művészes és :: :: ékszerész

Budapesten, Erzsébet-körut 29., I. em.

Nagy képes album-árjegyzék hívántra ingyen és bérmentve

MOST JELENT MEGI

Budapesti Czim- és Lakásjegyzék

XXIV. ÉVFOLYAM: **1912.** XXIV. ÉVFOLYAM:

Ára vászonkötésben 22 korona.

A legújabb adatok felhasználásával

Ingyen mellékelve: Budapest nagyalaku szines térképe!

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható minden könyvkereskedésben.

UJ KÖNYV!

GYULAI PÁL

KRITIKAI DOLGOZATOK

1854—1861.

Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melylyel irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és féltetes plemikusává küzdött fel magát.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Az ATHENAEUM-KÖNYVTÁR legújabb kötete:

A szerelom földi vándorútjának és fejlődésének csodaszép, minden részletében lebilincselő regénye.

BÖLSCHÉ: Szerelom az élők világában

Két kötet, 1152 oldal. — A 2 kötet ára

Egy-egy kötet ára

Eddig megjelentek:

KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Novellák (424 oldal).

BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 oldal).

BALZAC: A szárnárőr. Regény. Fordította Harsányi K. (387 oldal).

ZOLA: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Attila (448 oldal).

DICKENS: Két város. Regény. Fordította Bálint Mihály (448 oldal).

Anatole France: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Bölöny György (320 oldal).

CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák (384 oldal).

Sajtó alatt vannak: Tolstoj: Hadzi-Murát. Regény. — Voss R.: A kút és az asszony. — Tóth Béla: A boldogszony darvise. — C. F. Mayer: A szerzetes házassága. — Helldal Jenő: Hét évony esztendő. — Maupassant: Egy élet — stb. stb.

Kiadja az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő

Részvénytársaság

Budapest, V. ker., Dorottya-utca 6. sz.

Tervezünk és vállalunk 1870 óta téglalégetőket, esoréptéglagyarakat, chamoite-gyarakat, mészégetőket, magnesi-műveket, tüzelőberendezéseket, gyárkéményeket, kazánfalazásokat.

Több mint 5000 építkezés.

MIKSZATH KÁLMÁN

utolsó könyve:

Tövískes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytervédeke.)

Ára füzve 5 korona, úszonkötésben 7 kor.

Kapható:

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GÖZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Anconai hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravennai hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösköz közvetlen esatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal esatlakoznak Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyi-iroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodá.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

ADORJÁN ANDOR könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAÜZLETE.

Halapítotott 1847.

Brausweller János

Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, órákalkáló és remontolr- ingaórák stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenészeket
ajánl Budapesti Pénzszek-
rénygyár. Mintaraktár V.,
Széchenyi-utca 7. Gyár
IX., Rákos-utca 4. szám.
Telefon 116-40. 11261

Férjhez mennek
Igen csinos 19 éves dán
nőleg 50.000 kor. hozomá-
nyával, később még
200.000 korona örökség,
fiatal amerikai kisasszony
120.000 dollár készpénz-
hozományával és még sok
száz vagyonos hölgy
5-500.000 K. hozomány-
ával. Urak, ha vagyontalanok is, de komoly számdé-
aknak, forduljanak díj-
talan felvilágosítást e
címezre: Fides, Berlin 18.

Zálogcédeljűt,

brilliantot, gyöngyöt,
ékszert, aranyat, ezüst-
tűt és régiséget vesznek.
Alt-Wien porcellánt,
régí bronz csonttár-
gyakat, szobrokat és
olajfestményeket ve-
sznek Kertész ékszeres-
és régiségkereskedő,
Király-utca 85. Telefon
95-45 Meghívásra jövök

Gyorsírás
és gyorsírás. A Gy-
akorló Gyorsíró Társaság
szakantályosai lényege-
sen megnagyobbított mo-
dern higiénikus új helyi-
ségükben (Andrássy-ut
12.) tartatnak. Legalap-
sabb kiképzés gépirás-
magyar és német gyors-
írásban. — Gabelberger-
Markovits rendszer. Be-
fratkozás naponként. Tan-
díj igen mérsékelt. Díj-
mentes tantárgyak: ma-
gyar-német helyesírás,
"Kartothek" amerikai köny-
velési és nyilvántartási
rendszer, összeadó- és szá-
mológépek kezelése. Pár-
huzamosan eszt. tanfolya-
mokat is tartunk. Végzett
növédekünket díjtalanul
állásba juttatjuk Glogowski
és Társa, (Remington)
Budapest, VI., Andrássy-ut
12. szám.

Fiatalember,

négy polgárit végzett, fro-
dai gyakorlatnak felvé-
totik. Jelentkezni 12-2-ig
Kulesár Sándor csillár-
gyárában, Dessoewy-utca
9-11. szám.

Külföldrejárati

szépen berendezett nagy
utcai szoba, villanyvilágí-
tással és fürdőszoba-hasz-
nálati azonnal kiadó. Cím:
Vörösmári-utca 61. I. em. 2.

FATIME és SEMIRAMIS

ővszer-különlegességek a
világ legkiválóbb minősé-
gét. Válogatott és para-
gummi gyártmányok. Éle-
fontosságú szobákban tartállyal
vagy anélkül. Fatime és
Semiramis feltétlen bizton-
ságot nyújtanak! Elszakít-
hatatlanok! Több évi rak-
tározó képesség! Ar. tuca-
tonként 6., 8., 12 kor.
20 koronát kitérő vásárlás-
nál 20% rabatt. Szél-
küldés azonnal, titoktar-
tás mellett.

KELETI J.,
Budapest, IV., Korona-
herceg-utca 17. szám.

Zálogcédeljűt

vesznek. Elzálogosított
brilliansokat, gyöngy-
ket, aranyat, ezüstöt
és ékszereket 100.000
koronáig költségmente-
sen kiváltok és tel-
jes értékét kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.

Őszi duránci barack

kilója 2.40, kajszinbarack,
nagy meg, szivcsorosnyu,
csemegekörte 90, ribizli,
szilva, egres 70, rózsabur-
gonyának mázsáját 16, vaj-
barnak 70, paradicsomnak
90, fojeskáposztának drb-
ja 70, salátangorka 36,
kovászolándó 12, tölthető
paprika 12, kolkáposzta
6, karalábé 4. Agrárius
Budapest, Mátyás-utca 9.

Ananászbarack

nagy meg, szivcsorosnyu
csemegekörte, szilva,
ribizli postakosaraként
4.50, vajbab, káposzta,
ngorka, tök, kalarábé 2.50.
Ismételadónak előnyös
áránlat Szabó Csongrád-
ról.

Még nem létezett

rendkívül kedvező fizetési
feltételekkel szállítunk
háló, ebédlo, uriszobák
és szalonbutorokat, szá-
loda, kávéházberendezé-
seket, rézbutorokat, csillá-
rokat, zongorákat helyben
és vidékre. Btoralbum
1 korona. Butorhitel lak-
berendezési vállalat, VI.,
Király-utca 8. 12365

Kitűnő fegyverek

öröknek, önvédelemre,
vadászatra és szoba-
disznak. Werndl gy-
lőgsági fegyver 5 kor.,
szurony hüvelyel 1 K
Werndl lovassági kara-
bély 16 korona, Kro-
patschek-karabély, 8
golyóra tölthető, szu-
ronnyal 25 K. fegyver-
szij 1 korona, tölteny
darabja 10 fill. Katonai
puskaműves által ki-
próbált jó fegyverek.
Tiller Mór és Társa
ndv. szállítóknál, Buda-
pest, Váci-utca 35.
Fegyver árjegyzék
kiváratra díjmentesen.

Csillárok

részbi és galvanizált, gáz- és
villanyhasználatra a legújabb
eljárás szerint gyártva, leg-
jutányosabb áron szállít

Schulz-csillárgyár

Rózsa-utca 109. Podmaniczky-
utca mellett. Telefon 108-07.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3
félemelet. Vétel és eladása
használt és új
polgári, urasági lakberen-
dezéseknél, mahagoni és
palisander butorok, uri
szobák, angol bőrgarnitúrák
és teljesen berendezett
mintaszobák, keleti szö-
nyegek, csillárok.
Telefon 82-13. 28588

Piaczi táskát
viaszos gyermekkönyveket
kereskedőknek olcsón
szállít Galamb Zoltán,
Jászapáti. Ingyen csoma-
golás. Bérmentve szállítás.

Feltalálók

Utmutatója szabadalmazás-
hoz értékesítéshez nélkül-
lőhetetlen. Díjtalanul küldi
Aron és Molnár szabadalmi
és értékesítési osztálya
Budapest, József-körút 9.
földszint.

INGYEN

küld érdekes árjegyzéket
fényképezőgépek
és kellékekről

Chmura S.
optikai műintézet
Budapest,
IV., Ferenciek-tere 2. sz.

Singer varrógépek

Körékpárok,
grammofonok,
hanglemezek
legelőnyben
kaphatók

Haban József

Budapest, Almásy-ter 14.
javításokat olcsón készít. Ke-
ves árjegyzéket ingyen küld

A magyar memoár-irodalom
érdekessége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet
Ára 6 korona

Kapható:
LAMPÉL R. könyvkeres-
kedése (Wodianer F. és Fiai)
r.-t.-nál, Budapest, VI. ker.,
Andrássy-ut 21. szám és
minden könyvkereskedésben.

„Hungária beszélő - gépek

tölcsermélküliek is
kizárólag eredeti első-
rangú gyártmány, rész-
letfizetésre is olcsón
kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Kérjen árjegyzéket.

**Magán-detektív-
vállalat** Budapest, Agg-
leki-utca 17. Igazgató:
Kornya János, államrend-
őrségnél volt, Frigyes fő-
herceg által kitüntetett hir-
neves detektív. Legmeg-
bizhatóbban teljesít nyo-
mozásokat bűnügyekben,
családi, személyi, ház-
sági ügyekben, válóperek-
ben, eltűnt személyek,
névtelen levelek írója és
ismeretlen zsarolók után
helyben és vidéken. Meg-
figyel üzleteket, szemé-
lyeket.

Tisztviselő-otthon

Pensió Budapest, Szent-
király-utca 22. I. em.
Lakás penzióval vagy csak
ellátás különösen tiszt-
viselőknél. Teljes penzió
135 kor. Ebéd 42 kor.
Vacsora 24 kor.

MAKAY BÉLA

uj könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások

Ebben az új könyvében is
megmarad a természet bü-
bájós világában, amelyet
nánál sem ki sem ismer és
nem érez át jobban, de már
nem csupán természeti le-
írásokat és vadászképeket
ad, hanem történeteket is
keres ki.

Ára 4 korona.

Kapható:
LAMPÉL R. könyv-
kereskedése (Wodianer F.
és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, Andrássy-ut 21,
valamint minden könyv-
kereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:
A szorlem földi vándorutjá-
nak s fejlődésének csuda-
szép, minden részletében
lebilincselő regénye.

BÖLSCHÉ: Szerelem

az élők világában.
Két kötet. 1152
oldal.

A két kötet ára

Eddig megjelentek:

KÓBOR TAMÁS: Komé-
diák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. No-
vellák (448 old.)
BALZAC: A számbőr.
Regény (387 old.) For-
ditotta Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Reg.
(448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg.
Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pin-
guinet szüete. Regény.
Ford. Bőllény Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos fele-
széte és más novellák.
(384 oldal).

Minden kötet
ára 150

Sajtó alatt:

TOLSZTOJ: Hadzi-Murát.
Regény. - VOSS R.: A
Költő és az asszony. -
Tóth Béla: A boldog-
asszony dervisze. - C. F.
Meyer: A szerzetes há-
zassága. - Heital Jenő:
Hét sovány esztendő. -
Maupassant: Egy élet
stb., stb.

Kapható minden
könyvtárnál, kintja
az Athenaeum irod.
és nyomdai r-társ.

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban
K 8.— Baria József kon-
zervgyára Felka (Szepes-
megye).

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak
és újak, bármily méret-
ben és alakban, igen ol-
csón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123.
Telefon: 62-80.
Alapított 1880-ban

Készpénzért

vagy hitelképes egy-
neknek kedvező feltéte-
lek mellett szállítok tel-
jes lakberendezéseket
vagy egyes darabokat és
biztosíthatom, hogy ilyen
sehol nem kap modern
háló, ebédlo, uri és sza-
lon szobákat stb. Gyö-
zödjön meg, tekintse
meg azonnali rakítási-
mat, itt jutányosan

olcsón

vehet
a leggyorsabbtól a
legbiztosabb kivitelig
minden fajta

BUTOR

Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó
cég

BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárati Szeresean-utca
1., I. em.) Árjegyzék in-
gyen. Album 1 K.

Titkos

betegségek

hugycsőfolyás,
hugycsőszűkületek,
hólyagbántalmak,
altesti sebok,
hőrbetegségek,
bujakor (syphillis)
az önterfőzes utó-
következményei,
magömlések,
elgyengült férfierő,
női nem bajok,
méhajok,
fehér folyás, ideg-
bántalmak stb. stb.
alapos gyors és gyö-
keres gyógyítására
a foglalkozás zava-
rása nélkül bevált,
sikeres és lelkime-
retes gyógymódjánál
fogva legjobban
ajánljuk

Dr. Garai

hirneves szakorvos
rendelő-intezetét

Budapest, VI.,
Andrássy-ut 28.

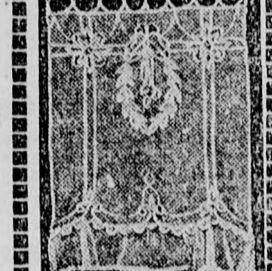
FELTŰNÉS NÉLKŰL
eredményes gyógyí-
tás levélleg is.

Kiváratra gyógyszer-
ről is gondoskodik.
Rendel hétköznapon
10 órától 4 óráig és
este 7-8-ig. Vasár-
nap délután 2 óráig.

Ehrlich 606

javított
Joha oltások!
Levelekre azonnal
válaszol.

BÉRCZI-VITRAGE

60/85 cm. nagy borsóüllő
Point-Lace szalag munka
rézruddal és gyűrűkkel
darabja 1 kor. 50 fill.

Bérczi D. Sándor

BUDAPEST
Főúlet: Dessoewy-ut
5. szám. — Fiókúlet:
VIII., Üllői-ut 4. szám

Soványosság

Az egyedüli eredmén-
y-től kísért háziaszer a
dr. William Hartly tanár
amerikai erőtáp-pora.
Soványak tartós, szép
telt testidomokat nyer-
nek — Hölgyek romok
keblét. Hat hét alatt 20
kiló gyarapodásért jut-
állást. Verszegényesség,
gyengeség, idegesség
ellen és gyomorba-
jósoknak nélkülözhetel-
len tápszer. Kijutottve:
Chicago, Berlin, London
Hamburgban. Köszönő
levelek minden ország-
ból. Dobozonként 1 firt
10 kor. Használati ut-
sítással. Főraktár Ba-
lász Mór E. Budapest,
VII., Isván-ut 11. II/I.
Telefon 156-80.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen- Völgyön

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve mélt-
án sorakozik az előbbihez. Ilet,
kötői lendület van minden le-
írásában, rajongó szeretet a
szabadság: a természet iránt.

Ára 6 korona.

Kapható:

LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrássy-ut 21 és
minden könyvkereskedésben.

Soha nem létezett

rendkívül ked-
vező fizetési
feltételek mel-
lett szállítunk
helyben és vi-
dekre teljes
lakberendezé-
seket, valamint
egyes butor-
darabokat rész-
letfizetésre.

Modern lakberen- dezési vállalat:

Budapest, IV. ker.,
Gerliczy-utca 7. sz.
D iszes butor-
album 1 kor.